બનામે ખુદા.

કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફે

જહરી સાંપ.

નાટક તીન બાબકા.

જો

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ "બેતાબ"

કી કલમસે લિખા ગયા.

પબ્લિસર્શ.

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે

તીનદરવાઝા—અહમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૪ થી પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી "નટવર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

ભોગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩. સને ૧૯૧૬

કિંમત છે આના.

બનામે ખુદા.

કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફે

જહરી સાંપ.

નાટક તીન બાબકા.

જો

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ "બેતાબ"

કી કલમસે લિખા ગયા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર

તીનદરવાજા—અહમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૪ થી પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી નટવર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

ગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩. સને ૧૯૧૬

કિંમત છે આના.

૬૯૩૭૦ અમદાવાદ

ઉર્દુ ડ્રામા ઝબાનકી કીમત.

ઉર્દુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હુરફોમે.

અમૃત. ૦—૬ અલ્લાઉદ્દીન ૦—૬
અલીબાબા ચાલીસ ચોર. ૦ ૬
અસીરે હિર્સ–શેરીડનકે પીજારો પરસે. ૦—૬
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહ ખોદાદોસ્ત ૦ ૪
ઇંદ્રસભા–તરસબારવાલી. ૦—૩
ઇન્તેકામ. ૦—૬ કતલેનઝીર ૦—૬
કસોટી ઉર્ફે દોરંગી દુન્યા. ૦—૬
કાલીનાગન ઉર્ફે જમમુરીદ. ૦—૬
ખ્વાબેહસ્તી–ફ્રેઝેસોહબત. ૦—૬
ખુબસુરતબલા સાદી. ૦—૬
ખુબસુરતબલા તરાબીરવાલી. ૦—૬
ખુશરૂ હસીનાં. ૦—૬
ખુનેનાહક શેકસપીયરકે હેમલેટ પરસે ૦—૬
ખુનેજીગર– ૦—૬
ગુલરૂ ઝરીના ઉર્ફે ઉલફતકા નગીનાં ૦—૬
ગુલશને [illegible]કૃત. ૦—૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન. ૦—૬
ગુલેબકાવલી. ૦—૬ ચતરે બકાવલી ૦—૬
જહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાભર ખુન. ૦—૬
દાગેહસરત–જાનીસાર ઉર્ફે શીરીં ફરહાદ. ૦—૬
દીલ આરામ. ૦—૬
દીલ ફરોશ–મરચન્ટ ઓફ વેનીસ પરસે. ૦—૬
દુશમને ઇમાન. ૦—૬ ધુપ-છાંવ. ૦—૬
નેક નીયત યાને ચંદ્રાવલી. ૦—૬
બજમેફાની–રોમ્યા જુલીયટ પરસે. ૦—૬
બુલબુલયાં. ૦—૬ મીઠા ઝહર. ૦—૬
શહીદે નાઝ. ૦—૬
સયદે હવસ–કીંગ રીચર્ડ ધી થર્ડ [illegible]. ૦—૬
સુનેરી ખંજર. ૦—૬
સુનેરી ફરેબ. ૦—૬
સુફેદ ખુન–શેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે. ૦—૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા–અમદાવાદ.

બનામે ખુદા.

તખ્તએ નાટક.

મેલ.

સુલતાને અવધ... ...અવધકા બાદશાહ.

બાકર ... ...માલીક બાકરકા ખુન કરકે સલતનત છીન લેનેવાલા પટનાકા ફરેબી નવાબ.

શરીફ, કૈયુમઆરીશ ફરેબી નવાબકે સાથી.

સલીમ... ... ...અસલી નવ્વાબકે છોટાશ હે,જાદા. ફરેબી નવાબકા ખજાન્ચી.

નારસિંગ ... ...અસલી નવાબકા બડા લડકા યાસીન બિન બાકર.

અકબર ... ...પટનાકે મરહુમ નવાબકા નમકહલાલ નોકર

અજીજ ... ...અકબરકા લડકા ચમેલીકા આશિક

બહેરામખાં ... ...પટનાકા માજી વજીર ફરેબી નવાબકા સુસર

હમીદ... ... ... બહેરામખાનના લડકા, અકબરીકા આશિક

દુલ્હામીયાં–કબુતરબાજ કલકતેકા મુફલીસ ચર્ચ, જવાન કુલસુમકા પુરાના આશીક.

બલ્લુ ... ...બહેરામખાનકા ડરપોક નૌકર;

ડા. ગુલામજેલાની ...રઈસ બાંકીપુરર સિવિલ સર્જન બર્દવાન

કમર ... ...પટનાકે ફરેબી નવાબકા લડકા.

નાસિર ... ...બાંકીપુરકા કમહયસીયત રઈસ ખુરશીદકા શૌહર. વજીર, દરબારી, નૌકર, સિપાહી, પોસ્ટમેન, ડાકુ, વગયરા વગયરા.

ફીમેલ.

બેગમ ... ...બહેરામખાનકી લડકી ફરેબી, નવાબકી મહોરદાર.

ખુરશીદલકા પટનાકે અસલી નવાબકી શાહજાદી, નાસિરકી જવજા.

માસુના ... ...શરીફકી લડકી, સલીમકી ઔરત.

ચમેલી ... ...અજીજકી માશુક.

કાલી ... ...એક અશરાફ ખવાસ.

કુલસુમ ... ...બહેરામખાનકી બેવા બહેન, બા. અહમેં દુલ્હામીયાંકી મહેરદાર.

અરબન... ...ડાકટર ગુલામ જેલાનીકી બીવી અકબરીકી માં.

અકબરી... ...ડાકટર ગુલામ જેલાનીકી લડકી હમીદકી માશુક સહેલીયેં, બાંદીએ, રામીશગર વગયરા વગયરા.

બનામે ખુદા.

જ઼હરી સાંપ.

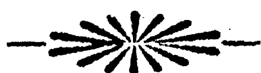
નાટક તીન બાબકા.

મહેલ.

હેલીયોંકા .હમ્દે .ખલ્લાકે દો જહાનમેં મશ.ગુલ દિખાઈ દેના.

ગાના.

બારી બેચું એ ઇસમાસ જુળજલાલ લા.જલાલ
ન.જર પડા હરજા તુહી તુહી સબમેં મૌલા—બારી.
તુ આલમકા સરજનહાર તુ હય કિર્દીગાર સત્તાર
પરદા કરનહાર .ગ.ફ્ફાર માલીક પરવર સબકા
સબ કુચ્છ તુઝકો ઇખ્તેયાર હય, મૌત જીસ્ત
જીન્નોબસર અર.જો .ફલક મલક તલકયા અક્મર તુ—
દારે સુબ્હોશામ તુહી .આ.ગા.જ તુહી અંજામ તુહી
રૅ.માન રૅ.માન દાયમ .કાયમ રૅ.હમાન
તુહી લા.ફાની હય તુહી મા.અબુદ હય
આંખોંમે પિનહાં પર હરજા મૌજુદ હય
તેરે .કુરબાન તેરે .કુરબાન તેરે .કુરબાન
તુ કરીમ તુ ર.હીમ .કાદીર કદીમ બા.કી—બારી.

બનામે ખુદા.

જહરી-સાંપ.

બાબ પહેલા. પરદા પહેલા.

ગાર.

(નાહરસિંગ ડાકુકા ખુદકે બાપકા સર હાથમે લીએ હુવે દિખાઇ દેના.)

કતઆ.

નાહરસિંગ—સરસબ્જ ગુલ રહેતા થા કભી હસ્તીકે બાગકા,
ડંકા બજાથા મુલ્કમેં ઇસકે દિમાગકા.
ઇસ રૌશનીયે તબ્અને અંધેર કરદિયા,
ફુંકા સફરસે પહેલેહી રૌગન ચિરાગકા.

અય હસ્તીએ ખામોશ તેરા ગોશએ કબ્રમેં આરામ કરનેકા જમાના, ઔર બેટેકે હાથોં પહાડી હવાઓંકે થપેડે ખાના.

શેઅર.

રહે માનાકે અઝીયત હય અઝીયતપર,
મગર ઇસકા અઝાબ હય મેરે સર પર.

મુસદ્દસ.

આલમે બરઝખમેં રૂહે પાક થરરાતી રહે
લાયકી શાયસ્તગી સબ હાથસે જાતી રહે
તુ મગર યેક જોશકી તાલીમ ફરમાતી રહે
આગ કીનેકી મેરે સીનેમેં ભડકાતી રહે
કન ગઇ બસ ગોર દુનયામેં કહીં તેરી નહો
તેરે મદફનકે સીવે જબતક જમાં તેરી નહો.
કાશ મેરી આંખે અયસી હોજાએં, યા તેરી આંખેં.

અયસી હોજાએં રહે સીતમ મયંભી ન દેખું. અય આલીશાન બાપકે નશાન તેરે બેટે યા મેરે ભાઇ સલીમ પર ફરેબકા જાલ ડાલા જા રહા હય, તેરી બેટી યા મેરી બહન ખુરશીદકા કયદકે કોલ્હુમેં તેલ નીકાલા જા રહા હય.

બયત

છુરી ચલ રહી હય જીગરકે જીગર પર,
સીતમ હો રહા હય તેરે ઘરકે ઘરપર.

અબ અબ છુટકે ખુન પીના હરામ હય, જોશે કીનેસે ચટખતે હુવે જખ્મોંકા સીના હરામ હય.

મુ.રબ્બા.

છાઇ હય આસમાંપે ઘટા ઇન્તે.કામકી,
હય .ખ્વાબમેંભી ન.કશ નુમા ઇન્તે.કામકી,
અયસી ભરી હય સરમે હવા ઇન્તે.કામકી,
મૌજે સબા મુઝે હય સદા ઇન્તે.કામકી.

મેરે કાનોંમે ઇન્તે.કામકી આવા.જ ન પહોંચે તો મેરા હોના ન હોના એક હય, મેરી આંખોંકે દિલમેં તેરી .હ.ક તલ્વારીકા સીન ન ખીંચા રહે તો બીસ્તરે રાહત યા ત.ખ્તેતાબુતપર સોના એક હય.

શ.એર.

જો તેરા બદલા ન લું તો તુજસે પયદાહી નહીં,
બાપ તું મેરા નહીં ઔર મૈં તેરા બેટા નહીં.
બસ અબ વો નહીં યા મય નહીં.

મુસદસ.

અય વાલિદે મર.હુમ તેરે કાસએ સરકી .કસમ,
નસ્લે તુર્કેકી .કસમ હય શીરે માદરકી .કસમ,
તે.ગે બુર્રાંકી .કસમ .ખુંખાર .ખંજરકી .કસમ,
ઇરકે પાનીકી .કસમ હય ઉસકે જાહરકી .કસમ,
જીસ્તરહ પામાલ હય રહે ખાલ યેક .હયવાનકી.
લાશ રોંદુંગા યુંહી નવ્વાબ બે ઇમાનકી. (ગુસ્સેમે જાના).

....

બાબ પેહેલા. પરદા દુસરા.

નવાબકા બાગ.

સહેલીઆં— ગાના.

મેરે વારકો રોકોરે હર તરફ ઝોકો
સીરોંહી રહી હીલાલી સીનોંહી રહે હીલાલી
હાં મુમકીન નહીં પડે .ખાલી.
ઇન .હરફોંકી જરબોંસે યહાં બહે લહુકી નદીયાં
નદીયાં હાં બહીયાં છુરીયાં ડુબેગી .ખુની મૌજમે
ઓ બનુટી પકડે કટતા હય તેરા પન્તરા ભુલ જાના તનના.

નવાબ— શ.એર.

બે.કરારીસે બદલતા હય .કરાર આયા હુવા
હાથસે નીકલાહી જાતા હય શિકાર આયા હુવા.

જબ ઉસે તનહા પાતા હું અપના .ઇ.શ્ક જતાતા હું મગર હમ ઇન્દ, ખુદી ઇન્દ. ખુબસે અપનાસા મુંહ લેકર વાપસ આતાહું.

આરીસ—મગર યહે આપકો ના.હકકા મેલાલ હય જબ આપકો

અરમાને વિલાસ હય .તો ફીર ફીકકી કયા .કીલો.કાલ હય ય્હે તો એક વાજીબ સવાલ હય.

નવાબ—બસ યહી મ.હાલ હય .અજીબ .હાલ હય અકસર અયસેહી પુ.કરે સુનાતી હય, કોરીહીબાતોમેં ઉડાતી હય દેખોતો સહી ય્હે કધ રોજકી લ.ડકી કલ તકતો મેરે હાથેંહીમેં પલી હય મગર .ગજબ .ખુદાકા મન્તી.કકે સાંચેમેં ઢલી હય. જીસ પહેલુ મંય છેડતા હુ કમ્બ.ખ્ત વોહ દન્દાને શિકન જવાબ દેતી હય કે તોબાહી ભલી હય.

ગાના.

હમને છે.ડા કીસ નાગનકો, છુવતહી મારે ફુંકાર
બાતોંકી સબ ફુસુગરી બાતિલ કરતી હય .જરી .જરી.
શીશેમેં ઉતરતી નહીં પરી સબ જન્તર હય બેકાર.

કૈયુમ—જનાબ જબ આપને ઇસકે બાપ ઔર બ.ડે ભાઇકો મારા, અપને કરતબોંકે બલસે ઇસ તખ્તએ .હુકુમતપર .કબ.જા પાયા, તો ઇસ લ.ડકીકો .કબ્જે.મે. લાના કયા બ.ડી બાત હય, જીસ જમાનેમેં હમને ઇસકે બાપ ઔર ભાઇકો જંગલમેં જહન્નમ વાસીલ કીયાથા તો ય્હેથી કીતની.

મુસદસ.

.હુસ્ન કયા ચી.જ હય મા.અલુમ ય્હે .જિનહાર નથા,
.જુલ્ફ પર પયચકા કુચ્છ બલસે સરોકાર નથા.
ઇસતરફ પ્યાર નથા, ઉસતરફ ઇન્કાર નથા,
માલ બે.કદરથા જબ કોઇ ખરીદાર નથા.
જો નયે આતાથા હુસ્ન અબ વોહ જનાબ આયા હય,
ના.જકો સાથ લિયે .ઓહદે શબાબ આયા હય.

મગર ય્હે શબાબ આપકી પરવરિશકા મઆલ હય, તો ફીર હર સુરત આપકા માલ હય. ઇસે ઇસ્તે અમાલમે લાના આપ પર .હલાલ હય.

આરીસ— શા.એર.

આજ કલ સીધી તર.હસે કામ ચલતા હય કહીં,
યાર સીધી ઉંગલીયોંસે ઘી નીકલતા હય કહીં.

જાકે સાફ તબ.અ બન જાઇએ અપને હાથોં સમઝાઇએ કાબુમેં લાઇએ.

નવાબ—કયા .કાબુમેં લાઇએં.

શા.એર.

હોસહી .કાબુમેં અપને અબ નહીં પાતાહું મય,
મુશકીલોંકા સામના હય જીસતરફ જાતાહું મય.

ઇધર .ખુરશીદ લકાકા. ઇશ્ક સતાતા હય, ઉધર "નાહરસિંગ ડાકુકા ખોફ ખાએ જાતા હય.

નાહર—(છુપા હુવા હય .ખુદસે)

શ.એર.

જિન્દગિકે સાથ હય જીસ્તર.હ રિશ્તા મૌતકા.
સાથ હય તેરે હમેશા યેક ફરિશ્તા મૌતકા.

કેયુમ—એક આદમીકા .ખોફ દિલમેં ઔરભી ખટકતા હય.

આરીસ—વોહ કૌન ?

કેયુમ—વોહ ખુ.દા અકબર ! અપને આકા.કા .ખબર .ખ્વાહ જીસકો રાતકે વક્ત .કત્લ કરના ચાહાથા જાગ ગયા ઔર અપને છોટે બેટે .અઝી.ઝકો લેકર ભાગ ગયા.

આરીસ—.ખુદા જાને અબ વોહ .જિન્દા હય યા મર ગયા.

નવાબ—બેગમભી તો .ખુરશિદલકા.કી .હીમાયતી હો રહી હય ઔર રિ.આયાકી સરગોશીયાં ઔરભી મેરે હોશ ખો રહી હય મગર રિ.આયાકે ઇ.નહેરાફકા સબબ ઇનકે દામાદ સલીમકી કાર ગુ.જારી હય.

શરીફ—.હુજુર ઇસમેં મેરી કયા .ખતા વ્હેતો .ખુદ .હુ.જુરને અપને પયારમેં કુલહા.ડી મારી હય, અગર ઉસકો સાથ ન લાતે વ્હે મેહેરબાનીયાં ન ફરમાતે, તો વ્હે દીન સામને આતે, ઔર હમભી આપકા ઇશારા ન પાતે, તો સલીમકો દામાદ ન બનાતે.

કેયુમ—હમને પહેલેહી કહાથા કે જહાં ઇન્કે બ.ડે ભાઇકો ઠીકાને લગાયા વહાં ઇન દોનોકો ભી માર ડાલો, સપોલીયોંકો આસ્તિનમેં ન પાલો. મગર .હુ.જુરને ન માના.

નાહર—(.ખુદસે) બ.ડે ભાઇકો ઠીકાને લગાયા વ્હે નહીં કહેતેકે કુ.જાકો મહેમાન બુલાયા.

આરીસ—મગર અબતો જબતક કાંટા તલવોંસે ન નિકલેગા ખલિસ ન જાયગી તબી.અત ચયન ન પાયગી.

સરીફ—બેશક ઘો.ડેકે પાઉંકા જો નાલ ખ.ડ ખ.ડાએ ઉસમેં કીલ લગાદો.

કેયુમ—મેરી રાએમેંતો સલીમહીકો..............................

આરીસ—મગર ભાઈ શરીફકીભી તો રાય.

નવાબ—હાં ઇસ્મ શરીફકો બેટી મામુનાકા .ખયાલ હય.

શરીફ— અશ.આર.

કહાંકા ખ્યાલ ? કયા બેવા નહીં રહેતી જ.માનેમેં,
બ.ઢેંગે .જ.ખ્મ દુને એકહી ના.ખુન બ.ઢાનેમેં.

નાહર—તુમ્હીં મીટ જાવગે જા.લિમ .ગરીબોંકે મીટાનેમેં,
ન .પડ જાએ નમક દેખો કહીં મર.હમ બનાનેમેં.

નવાબ—અચ્છા .ખુરશીદલ.કાકે મ.આમીલે પર .ગૌર કરો,
ઔાર નાહરસિંગકી ફીક કુચ્છ ઔાર કરો.

(નવાબકે સાથ સબકા જાના. દુસરી તરફસે .ખુરશીદલ.કા ગાતે આના).

ગાના.

મેં વારીયાં .ખ્વાહી ન .ખ્વાહી અશ્ક બારીયાં
ફુલન હાર ગલે મેં ડાલતી સકાહે ન ડાલતી કાહે,
ન કંઘી ચોટીસે બે.જારીયાં, નાગન અભાગનકી .ખવારીયાં.
પ્યારી આંખેંમેં સ્યાહી સુરમા બનકે બયરાગન બિસારીયા,
કારી કટારીયાં, આબરૂકી થારીયાં, ખોટી કરો નયન કીધારીયાં.

મુસદસ.

સહેલી—મંય હંસતીહું બહન તેરી યહે .જિદ્દે નાગહાની પર,
કમર બાંધી હય તુને કીસલિરે ના કદ્રદાથી પર,
તુઝે કયા ર.હમ કુચ્છ આતા નહીં અપની જવાની પર?
.જમીં પર બયઠના અચ્છા થા ત.ખતે હુકમરાનીપર
અગર તેરી તર.હ મય શહકે મન્જુરે ન.જર હોતી
હુકુમતકે મ.જે લેતી સભોંકે તાજે સર હોતી.

ખુરશીદ—.હુકુમતકે મ.જે લેના મુ.કદરમેં અગર હોતા,
.ફલક આમાદએ બરગસ્તગી કયું ઇસ.કદર હોતા
સરોમેં સર અગર હોતા તો ઉસ પર તાજે .જરહોતા
સરાંસીમાના હોતી નયું સરવર મેરે સર હોતા
મુઝે એક આંખભી ભાતે નહીં યહે ઠાઠ શાહીકે,
કે હય ઇસ ઠાઠમેં સામાન મેરી રૂસિયાહીકે.

હાલી—મેરી જા તુને યહે કયા દિલમેં ઠાના,
ભલા ઇસ.કદર સાદગીકા ઠીકાના
યહે ઉઠતી જવાની યહે ચઢતા જ.માના
ન કંઘી ન ચોટી ન જુલ્ફેં બનાના
મયસ્સર જીસે મોતીગોંકી લ.ડી હો
વોહ જુલ્ફેં દોતા ઉલઝનોંમેં પ.ડી હો

મુખમ્મસ.

ખુરશીદ—બતાવું કયા તુમ્હેં ઉઝલ પડી રહેતી હય કયું કાકુલ,
મયં .ખુદ ઉલઝનમેં હું ફીર ખાક સુલઝાતી રહું કાકુલ,
બલાએ જાં કહું ઇસ કલમુહેકો યા કહું કાકુલ,
ચેપુરસી અ.જ મને બેકસ મરા ઉમરીસ્ત સું કાકુલ,
સિવાહ બ.ખ્તમ પરીશાં રોજગારમ આ'ના બરદોશમ,

સહેલી—આખ઼ીર ઇસ મલાલકા સબબ ?

ખ઼ુરશીદ—સબબ ? હાએ ગ઼જબ ! અરે જો બચપનમેં બેટી ક-
રકે પાલે, હર તરહ઼ સમાલે, વહી ના જાયેજ અરમાન
નીકાલે ! ગુના હોકે ગારમેં ડાલે ! બચાલે ખુદાયા બચાલે.

શઅ઼ેર.

નાંખ઼ુને દસ્તે જફ઼ા દામનમેં મેરે ગાડકર,
બેહયા પીછે પડા હય કયાહી પન્જે ઝાડકર.

ડાલી—અય ગૌહરે બહેરે દિલરૂબાઇ.

મુસદ્દસ.

ખ઼ુરશીદ—ન છેડો કીસલિયે બેજારકો બેજાર કરતી હો,
જબાકી બરછીયાં હરદમ જીગરકે પાર કરતી હો.
જહાં મંય બયઠતી હું બયઠના દુશ્વાર કરતી હો,
યહી બાતેં યહી હુજ્જત યહી તકરાર કરતી હો.
રહો ખ઼ામોશ મંય કદમોંપે સબકે સર ઝુકાતી હું,
યહાંસે તુમ નહીં જાતા તો લો મંય આપ જાતી હું.

(જાના ખુરશીદકા.)

સહેલી—ચલો વહીં ચલકર સમઝાએંગે.

ડાલી—વહાંતો બેગમ મૌજુદ હોંગી જો હરવક઼્ત ઇસકે સરકા છ-
તર બની રહેતી હંય હમ સબસે તની રહેતી હંય.

સહેલી—તો ક્યા હમ બેગમસે ડરતે હંય, હમતો નવાબકે હુક-
મકી તાઅ઼મીલ કરતે હય. ચલો કીસી ન કીસી તરહ઼
સમઝાએંગે, જીસ્તરહ઼ હોગા ધરરેપર લાએંગે.

(ખુરશીદ બેગમકા આના.)

બેગમ—ન ધબરા જાને માદર ન ધબરા.

શઅ઼ેર.

લાજિમ નહીં કે કીજિયે હીમ્મતકો અપને પસ્ત,
દુસ્મન અગર કવીસ્ત તો નીગેહબાં કવી તુરાસ્ત.

ખ઼ુરશીદ—શાયદ યહે લુત્ફો કરમકી મીલે ચાદર ગુજકો,
અપને દામનમેં છુપાલે મેરી માદર મુજકો.

આપ મેરી હ઼ીમાયત કરતી હંય. મેરી પાસબાની કરતી હંય,
તો હુજુરે વાલા આપસે નારાજ઼ હોતે હંય.

બેગમ—હોનેદો ! વોહ આંખોવાલા અન્ધા બદશઆ઼રી પર આમાદા
હય, તો મુજકો ઉસકે ખૌફસે ખુદાકા ખૌફ જિયાદા હય.
મંય અભી અપને એક મોતેબર સિપાહીકો બુલાતીહું, તુઝે
અપને મયકે પહોંચાતી હું.

૬૯૬૭

રૂબાઇ.

તુભી ઇસ .કથદસે ભરી હોગી;
મેરે .હ.કમેંભી બહતરી હોગી.
રંગ લાએલા .ખાક ફીર નવ્વાબ,
બાંસ હોગા ન બનસરી હોગી.

(જાના બેગમકા.)

.ખુરશીદ— મુસદ્દશ.

બહેન હય કોઇ ન કોઇ ભાઇ ન બાપ સરપર ન ગોદ માંકી,
મેરીહી .તકદીરમેં હય ન્યારી વ્હે એકસી બખસી જહાંકી.
પ.ડે જવાની પે કયું ન પથ્થર ગલે પ.ડી વ્હે બલા કહાંકી,
.ખુદાહી .હાફી.જજ હય ઇસ ચમનકા .ખરાબ નીયત હય બા.ગબાંકી,
લર.જ રહી હય વ્હે જીસ્સે .ઇસમત ઉસીકે હથ્થે ચ.ઢે હુવે હંય.
ગ.જબકી મુશ્કીલ ગીરહ પ.ડી હય સીનમકે ના.ખુન બ.ઢે હુવે હંય.
વ્હેશો ફીર આ ગયા બેઇમાન! ઇન્સાનકે લિબાસમેં શયતાન.

(આના નવાબકા.)

નવાબ—કયું .ખુરશીદલ.કા અબતો તબી.અત અચ્છી હય.

.ખુરશીદ—શુક્ર હય અભી તક જીતી હું.

નવાબ—દેખ મંય આજ કીતને દીનો બા.આદ આયા ?

.ખુરશીદ—બ.ડી મહેરબાની કી જો મુંહ ન દીખાયા.

નવાબ—મગર ઇસ મહેરબાનીકા સીલા કુછ ન મીલા.

ખુરશીદ—મીલ જાયગા.

નવાબ—કબ ?

.ખુરશીદ—વ.ક્ત આયગા જબ.

નવાબ—આ.ખીર કબ તક ઇસતરહ .ખાક ચાટેગે ?

.ખુરશીદ—દુનીયા આ.ખીરતકી ખેતી હય જો બો રહે હય વહી કાટેંગે.

નવાબ— રૂબાઇ.—

લબે ના.જુકસે વ્હે ક.ડી બાતેં
વા.અ.જાના હંમ હર ઘડી બાતેં
યાદ કર અપને બાપકી નાદી
છોટા મુંહ ઔર બ.ડી બ.ડી બાતેં

.ખુરશીદ—હાય મંય .કીસમતકી કયસી હેટી હું કે નામ લેકર રોનેકા ઇતનાભી મા.અલૂમ નહીં કે મંય કીસીકી બેટી હું અબ મેરે .કીબલએ કા.અબા અય મેરે આ.કા મુઝકો તો આપકી નમક ખ્.વારીસે ઇન્કાર નહીં હય મગર આપકા .હાલ .ખુદા જાને.

નવાબ—ખુદા ! ખુદા ક્યા જાને ? જીસ જીમાનેમેં મંય અવધકી ફોજકા સિપેહસાલારથા તો તેરા બાપ મેરા ખીદમતગાર થા જિસ વક્ત ઉસને દુનીયાસે મુંહ મોડા ફક્ત એકહી નાગનકો અપની યાદગાર છોડા અબ વોહ દુધ પી પી કર જીતના ઝહર ઉગલે ઉતના થોડા.

ખુરશીદ—ઉસ મરનેવાલેકા નામ ?

નવાબ—બાકર ગુલામ.

ખુરશીદ—ભલા આપને ઇતને રોઝ બારહા પૂછને પરભી યેહ ભેદ કયૂં છીપયા.

નવાબ—ઇસલીયે કે તૂ અપની કમઝર્ફીપર અફસોસ ન કરે.

ખુરશીદ—મંય કમ ઝર્ફ સહી મગર અય આલી ઝર્ફ કમઝર્ફીકી દલીલ ખીદમતગારી હય યા બદકારી.

નવાબ—ન ખીદમતગારી ન બદકારી. કમ ઝર્ફીકી દલીલ હય એહસાન ફરામોશી.

ખુરશીદ—સાથહી બિલન્દ મરતબા હોકર દીનસે બેહોશી.

નવાબ—અય બદ અંગેઝ અવરત યેહ જવાબ દીલખરાશ.

ખુરશીદ—નહીં યું કહીયે કે એ નેક અંદેશ બેટી શાબાશ.

નવાબ—બેટી ? બેટી જનમથી તબજ઼ે.

ખુરશીદ—ઔરત ઔરત જબ દુનીયામેં ન હોઉગી તબ હોઉગી.

નવાબ—કયા મેરે સબ એહસન ભુલાદિયે.

ખુરશીદ—આહ.

શાએર.

ઝીક એહસાનકા કીયા તુમને,
શહદકો ઝહર કરદીયા તુમને.

મુઝે આપકે બહોતસે એહસાન યાદ હંય, દો દીનકી બાત હય, આપ મુહબ્બતે પીદરી દિખાતેથે, બડે પ્યારસે આગોશમેં બીઠાતેથે.

નવાબ—મંય અબભી ઉસી આગોશમે લેનેકો તૈયારહું.

ખુરશીદ—કયા ઉસી નીયતસે ?

નવાબ—નીયત ? નીયત ઝમાનેકે સાથ બદલ ગઇ.

ખુરશીદ—તો ઝમાના નીયતકે સાથ બદલ ગયા !

શાએર.

ન વોહ જીસ્મ રહા ન વોહ ગાત રહી,
ન વોહ ઝાત બિલન્દ સીફાત રહી.
ન વોહ આંખ રહી ન વાહ બાત રહી,
ન વોહ દિનહી રહે ન વોહ રાત રહી.

નવાબ—તું એક સાંપન હય મેરે ઘરમેં.
ખુરશીદ—બેશક આપ નહીં મગર ચીબકી નજ મેં.
નવાબ—નાદાન લિબાસ અચ્છાભી હો પર જબ વોહ પહેનનેમે નહીં આતા હય તો સડ જાતા હય યા કીડા ખાજાતા હય.
ખુરશીદ—મગર ચોરીકે કપડોસે જો શખ્સ પોશાક બનાતે હય વોહ કપડે તો નહીં પર હતકડી એક દિન પહેનતે પાતે હંય.
નવાબ—ખુરશીદ ! કાશ તુઝે મુઝશે મુહેબ્બત હોતી તો બેગમ નામ હોતા.
ખુરશીદ—અગર આપકો તુજસે નફરત હોતી તો જન્નત મુકામ હોતા.
નવાબ—જન્નત છટ.

રૂબાઇ.

જાન ખોએ નજાતકે ગમમે, અયસી જન્નત ગઇ જહન્નમમેં !
જીતેજી ખુલ્દકા મજા હય યહાં, ફાસલા ક્યા હય ફરમેં હમમેં.
ખુરશીદ—આપ બજા સમઝકર બેજા ફરમાતે હંય.
નવાબ—નહીં ખુરશીદ હમ તેરા મરતબા બઢાતે હય.
ખુરશીદ—બેશક આપ મટ્ટીકે પ્યલેકો ચાન્દીકા પ્યાલા બનાતે હંય. મગર પાનીકી લજ્જતપર પાની ફીરાતે હંય.

શએર.

મજા દોનોરા હોગા કીર કીરા ઇસિ ખયર ખ્વાબીમેં,
કે હય કુછ આબરૂ પાંનીકી મટ્ટીકી સુરાહીમેં.

નવાબ—વો બુતે મગરૂર યહે હુસ્ન કાબિલે નાજ નહીં હય.
ખુરસીદ—આપકોભી યાદ રહે કે ઉનકી લાઠીમે અવાજ નહીં.
નવાબ—તો ક્યા તુઝે મેરે જોરો જફાકાભી ખૌફ નહીં ?
ખુરશીદ—ક્યા આપકો ખુદાકાભી ખૌફ નહીં ?
નવાબ—ખુદા ?
ખુરશીદ—હા, ખુદા !!!
નવાબ—ખુદા ! બે-હાલ-અલેફ્કે મજમુ એકા નામ ખુદા હય, વર્ને ઔર ક્યા મયં અભી મઆફ કરદું ગર તું ખુદા દિખાદે.
ખુરશીદ—ખુદ !

રૂબાઇ.

ખુદા સબમેં હય ઔર સબસે જુદા હય !
ખુદા જર્રેમેં જલવા નુમા હય !
ઉઠા દીજે આંખોસે પરદા ખુદીકા !
ઇધર દેખીયે ફીર ખુદહી ખુદા હય !

નવાબ—ઓ બદકાર ! .જબાનકી તકરાર તુ યું ન સમઝી તો યું સમઝેગી ના બકાર.

(નવાબકા જબમેં .ખુરશીદપર દસ્તે દરા.જી કરને જાના બેગમકા આના).

બેગમ—.ખબરદાર આસમાન બે સ્તુન ખ.ડા હય કહીં ગીર ન પડે ઔર મંય બેવાહ હો જાઉં.

અ.શ્આર.

ન ર.હમ આપકો આયા મેરી જવાની પર,
હુવે નીકા.હકે સબ .ઓહદ .નકશ પાની પર,
પ્હે હાથ ડાલના પીછે કીસી કલાઇ પર,
કફ્નતો ડાલ ચુકો પહેલે અપની રાની પર.

નવાબ—ગુનાહ હોગયા દુનિયામેં બાત તક કરના,
હ.જાર .હયફ હય ઇસ તેરી બદ ગુમાની પર,
તુમ્હારી વ.જ.અમેં કુછ બેગમોંકી શાન નહીં,
કમર કસી હય કની.જોંકી પાસબાની પર.

બેગમ—કહો કતી.જસે કીજેગા .હરામ .ખોરીભી.
વહી મસલ હય કે ચોરીભી સીના .જોરીભી.

બેટા .ખુરશીદ જા તુ મેરે કમરેમેં જા. (ખુરશીદકા ચલે જાના).

નવાબ—મુઝે ઉસકે ચલે જાનેકા તો કોઇ .ખયાલ નહીં મગર તુમ્હારી ગુસ્તા. ખીયાં આદાબે. જવ જીયતકે .ખીલાફ હય.

બેગમ—ઔર ઉસ મુ.હબ્બતકો જીસકી .હ.કદાર મંય હું કીસી દુસરી જગહ સર્ફ કરના કયા ઇન્સાફ હય.

નવાબ—બસ તુમ્હારી જન્નત ઇસીમેં હય કે મેરી .ખુશીકો મુક-દમ જાનો.

બેગમ—ઔર આપકી બહિસ્ત ઉસીમેં હય કે જીસકો બેટી કહે દિયા બેટી જાનો.

નવાબ—પ્યારી બીબી અદબસે દૂર હોના મુનાસિબ નહીં હય.

બેગમ—પ્યારે શોહર નશએ .ગફલતમેં ચુર હોના મુનાસીબ નહીં હય, આપ સુનતે તો હંય ના ?

નવાબ—હાં બરછીયાં ઝોંકે જાઇયે.

બેગમ—આપકો મેરે સુહાગકી .કસમ અગર આપકે .રુબરૂ મંય કીસી .ગયર મર્દકો પ્યાર કરૂં તો આપકે મી.જાજકા કયા હાલ હો.

નવાબ—.ખુદાકી .કસમ વહીં તુમ્હારે યા મેરે .ખુનસે .જમીન લાલ હો.

બેગમ— મુ.રબ્બા.

ભ.ડકા જો દિલ .હુ.જુરકા .ગયરોંકે નામસે,
.ખન્જર અબરકે આગએ બાહિર નયામસે.
કરને લગે હલાલહી .જીકે હરામસે,
શરમાએ દિલમેં કુછ ન મગર અપને કામસે.

નવાબ— ગાના.

જાનેદે જાનેદે હય ચેહ કયા
એકાર હય સારી તેહારી યે ધુમ, કયસા પાપી હય જમાના
તુને જાના કયા પાની પાની હોરાની
યે કટસી નાદાની ઠાની હય તૂને
બદ ગુમાન હાય શૌહર પર હય કયસી નારી,
બાતેં .હુ.જુલહી બનાના. જીમેં કયા હય જો તુ પીછે
પ.ડી હય યું મેરે, રો.જકી રો.જ યહી બલા

બેગમ—હાં મર્દ ધસ.કદર આ.જાદી પસંદ ઔર બેચારી .ઔરતેં યું દર્દમંદ.

બાબ પેહેલા. પરદા તીસરા.

ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકા ઘર.

....

(ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકા આના).

.ગુલામ—કલન મીયાં કલન.

કલન—જી .હુ.જુર.

.ગુલામ - કયા સો રહેયે.

કલન—જી નહીં .જરા ઉંઘ રહાથા.

.ગુલામ—કયા ઘર પર નહીં સોતે હો.

કલન—જી લ.ડકા ઘરપર નહીં સોને દેતા.

.ગુલામ—તો લ.ડકેકો યહાંભી લે આયા કરો સોને ન દીયા કરે, અચ્છા જાવ ઔર એક કુરસી લાકર સીધી રખો ઔર દેખો ઉસ મુસાફીર મરી.જકો અગર આરામ હે તો બુલાલાવ.

કલન—બહોત અચ્છા .હુ.જુર (કલનકા જાના ડાકીએકા આના).

પોસ્ટમેન—ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવીલ સરજન બરદવાન, યે .ખત આપકા હય.

.ગુલામ—અચ્છા લાવ.

પોસ્ટમેન—મંય આપકો હોસ્પીટલમેં દેખ આયા.
ગુલામ—આજ ઝરા જલ્દી ચલા આયા.
પોસ્ટમેન—પયસે લાઇયે.
ગુલામ—કાહેકે પયસે.
પોસ્ટમેન—ખત બયરંગ હય, (ડાકટરકા પયસે દેના ઔર પોસ્ટમેનકા ખત દેકર ચલે જાના).
ગુલામ—(ખતકા પતા દેખતા હય) મુસ્સીલા બહેરામખાન રઇસ બાંકીપુર વ્હે બહેરામખાન રઇસ બાંકીપુર કૌન સાહબ હંય (મઝમુને ખત) આશનાએ ના આશના ખો આપ મુજકો નહીં જાનતે ઔર મંય આપકો નહીં પયચાનતા, મગર એક નએ તઅલ્લુકી વજહસે આપકો લીખતા હુંકે આપકી બીવી અકબરીકો યહાં છોડકર ઔર લતીફકો સાથ લેકર અરબસ્તાનકો ગઇ હંય. ઇસસે આપકો લીખતા હુંકે ખત દેખતે હી યહાં આઇએ ઔર અકબરીકી શાદી કર જાઇએ. ઉસકી વાલિદાકા ઇન્તેઝાર કરના બેકાર હય. અબ અગલી બાતોંકો ભુલ જાઇએ, ઔર ગુસ્સેકો થુક ડાલીયે; અગર આપ ન માનેંગે તો હમ આપના ફર્જ સમઝકર અકબરીકી શાદી કરડાલેંગે (ગુસ્સેસે) હાં કરડાલેંગે ? વ્હે તુફાને બે તમીઝી લડકીકો ગયરોંકે યહાં છોડકર અરબસ્તાનકી સુઝી. ઝરાસી રંજીશપર હઝારહા બારીશ પડ ગઇ, મગર બીવીકે, ગુસ્સેપર ઓલે ન પડે. (દુલ્હામીયાંકા આના.)
દુલ્હામીયાં—સલામ અલયક.
ગુલામ—વઅલય કુમુસ્સલામ, અબ આપકે સરમે દર્દ તો નહીં.
દુલ્હા—જી નહીં અબતો દર્દમેં સર નહીં.

અશઆર.

જીસ તૌર મેરે સરસે ઝમાના ગુઝર ગયા,
ઉસકાભી એક જોસ થા આયા ઉતર ગયા.

ગુલામ—ઝમાનેને શાયદ સતાયા હય તુમકો,
ગીલામન્દ અપનાં બનાયા હય તુમકો.
દુલ્હા—ઝમાનેને મુજકો હય અયસા લતાડા,
કે ચલતા હું સીધા તો પડતાહું આડા.
ગુલામ—તો ક્યા આપકીભી જોરૂસે તકરાર હય.
દુલ્હા—જી નહીં સાહબ યહાંતો જોરૂ ન જાતા, ફકત અલ્લાહ મીયાંસે નાતા.

ગુલામ—ક્યા અભીતક તુમ્હારી શાદી નહીં હુઇ.

દુલ્હા—જી નહીં, કુલ્સુમ નામકી એક લડકી બાંકીપુરસે મેરે હમસાએમેં આકર ઠહેરીથી વોહ તો મુજસે શાદી કરનેકો રાજીથી.

ગુલામ—તો ફીર ક્યું ન કી ?

દુલ્હા—ઉસકે રીશતાદારોંકો વોહ શાદી પસન્દ ન આઇ.

ગુલામ—તો બહોત અચ્છા હુવા.

દુલ્હા—ક્યા ખાક અચ્છા હુવા.

શાએર.

ન ઇબાદત ન નાજ જોરૂવાકે,
દીનહીકે ર ન દુન્યાકે

ગુલામ—દેખો યેહ યાદ રહે.

શાએર.

મુજસે હય કરની આપકો ગુફતગુહી અગર,
નામ બીબીકા ન લેના મેરે આગે ભુલકર.

દુલ્હા—બહોત ખુબ કભી ન લુંગા.

શાએર.

દેખ લુંગા મંય અગર લીખ્ખા હુવા જોરૂ કહીં,
સાફ કહ દુંગા કે યેહ મુજસે પઢા જાતા નહીં.

ગુલામ—શાબાશ આફરીન.

દુલ્હા—ઉફ ! જોરૂસે ઇસકદર ધબરાના, ડાક્ટર હય યા કોઇ દીવાના તો ક્યા આપકા મકાન બાંકીપુર હય ?

ગુલામ—જીહાં મેરા મકાન બાંકીપુર હય !

દુલ્હા—ઓર યહાં !

ગુલામ—યહાં શીફાખાનેમેં મુલાજિમહું.

દુલ્હા—તો બાંકીપુરકા ક્યા જીક્ર હય.

ગુલામ—જીહાં બીબી લડકીકો ગયરોંકે ઘર છોડકર અરબસ્તાનકો ગઇ હંય દુર ન જાઇએ યેહ ખત મુલાહિજા ફરમાઇએ.

દુલ્હા—યેહ ખત કીસકા હય ?

ગુલામ—મેરા ઓર કીસકા હય યેહ કોઇ બહેરામખાન રઇસ બાંકીપુર હંય કહેતે હંયકે ગુસ્સા થુકડાલો. હમ ગુસ્સા થુકકર ક્યા. હમારી બાત નીચી કરેં દસબરસ હુવે મગર આજી તક બીબીકા ગુસ્સા કમ ન હુવા.

દુલ્હા—ઓર મીયાંકા ?

ગુલામ—મીયાંકા કયું ઉતરે હમ ઉસકી જોરૂ હંય યા ખસમ હય, હમ ઉસસે કીસ બાતમેં કમ હંય. અગર વોહ એક મીયાંકી બીબી હય તો હમભી એક બીબીકે મીયાં હંય અગર વોહ દો બચ્ચોંકે માં હંય તો હમ દો બચ્ચાંકે બાપ હંય ફીર કીસતરહ બને.

દુલ્હા—ઇસસે બઢકર પાગલપન ઔર કયા હોગા.

ગુલામ—જીહાં!

શએર.

ઉનકો ઉઠાથા ચ્હે જુતુ પહેલે,
નાક કટ જાય જો મનું પહલે.

દુલ્હા—ચ્હેભી અજબ ઇન્તેફાક હય, મંયભી બાંકીપુર જા રહા હું. અગર કોઇ કારે ખીદમત મેરે લાયક હો તો બસરો ચશ્મ હાજિર હું.

ગુલામ—તો કયા આપકા મકાનભી બાંકીપુર હય ?

દુલ્હા—જી નહીં મેરા મકાન તો કલકત્તે હય. બાંકીપુરમેં એક સાહબને એસીસટન્ટ હેડ માસ્ટરકી જગાહ પર બુલાયા હય દેખીએ જાતાતો હું મગર અંદેશાહી અન્દેશા હય.

શએર.

અજબ નયરંગ ચ્હે તકદિરકા ગરદીશ દિખાતી હય,
જહાં જાતાહું ચ્યે કમબખ્ત પહેલે પહોંચ જાતી હય.

ગુલામ—તો કયા આપકી તકદિર આપસેભી તેજ રફતાર હય ?

દુલ્હા—જીહાં !

અશઆર.

બર્ક્કી રફતાર હય તકદિરકી રફતારમેં,
રેલમેં જાતાહું મંય ચ્હે પહોંચતી હય તારમેં.

ગુલામ— **મસનવી.**

હય ગીલા તુમકો કમનસીબીકા,
મંય સતાયા હુવાહું બીબીકા.
તુમભી બેજાર મયભી હુ બેજાર,
ઇસિ લીયે બન સકેંગે દોનો યાર.

હાંમેં આપકા નામ પુછના તો ભુલહી ગયા.

દુલ્હા—મેરા નામ દુલ્હા મીયાં હય મહેરબાન.

ગુલામ—અગર લડકીકી મુહબ્બતને મજબુર કીયા તો મયભી બાંકીપુર જરૂર બીલ જરૂર આઉંગા લીજીયે ચ્હે મેરા કાર્ડ હય—

(મસનવી)

લીજીએ પતાઓ નશાં મેરા,
ઇસ્સે આતા રહેગા ધ્યાં મેરા.
જબ પહોંચ જાઓ આપ બાંકીપુર,
.ખત મુઝે ભેજના .જુરૂર .જુરૂર.

દુલ્હા—(કાર્ડ લેકર પ.ઢતા) ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવીલ સર-
જન બર્દવાન.

.ગુલામ—યૉર હમ્બલ સરવન્ટ .જ.ઇ ફુલ બુનિયાન.

(આના કલનકા)

કલન—.હુજુર ખાના તૈયાર

.ગુલામ—આઇએ દુલ્હામીયાં ખાના નોસજાન ફરમાઇએ.

દુલ્હા—જી નહીં ઇસવક.તતો ભુક નહીં હય.

.ગુલામ—નહીં કુછ થોડ.ાસા.

દુલ્હા—થેંક્યુ.

.ગુલામ—ડૉન્ટ મેન્શન પ્લી.જ.

બાબ પહેલા   પરદા ચોથા.

મકાને બેહરામ.ખાન.

બેહરામ—નહીં તુમ નહીં સમજતી હો.

કુલસુમ—તો ભાઇ જાન ઉસખ.તકા જવાબ તો આજાને દીજીયે!

બેહરામ—.ખેર

ગાના.

કયસે કર રાખે કવાંરી કુમરીયા,
અબ નહીં વાકી બાલી ઉમરીયાં,
તા.અનેપર તા.અના મુખપર મારે
અપને પાયે સારી નગરીયા—કયસે.
બ્યાહ રચાયે કાહુસે વાકો
તો ન રહેગી નીચી ન.જરિયા—કયસે.

કુલસુમ—હાં ભાઇ .કહેવે તો સાચહો કહીનેકી બરબાદ ગુનાહ
બા.જમ નહીં. ઉસકે આબ્બાઇ આનકર કયા સીમ લગાએંગે
આપહી કોશી શરીક. ખાન્દાનમેં બાત પકી કર દીજીયે.

બહેરામ—હાં આપસાહી કરૂંગા દેખો બનારસકે રૂઇકે સર.ખાનેકા
હાલ માલિકકે બ.ગયર અબરત હો રહા હય. .હમીદ આજકે

કહેદેના કે બીસ્તરા વ.ગયરહ બાંધકર તયાર રખેં ઔર કલહી .હમીદકો રવાના કરદેના.

કુલ્સુમ--બહોત અચ્છા ભાઇ.

(જાના દોનોંકા અકબરીકા ગાતે ગાતે આના)

અકબરી— ગાના.

કહું કાસે શરમકી હય બાત,
મુશ્કિલસે કટતી હય રાત--નિગેડી
મોરી સુની હય બગિયા માલીસે ખાલી
ફુલે હય ફૂલ ફુલ પાત—હયરે મોરે
ગયા પહેલા જ.માના—અબતો નિભાના.
ગદરા ગયા ગોરા ગાત-મુહચોલી ન અંગમેં સમાત.

(આના .હમીદકા)

.હમીદ— શ.એર

જુ.જબએ દિલ ઔર ઉસ્પર રૂપ જીસ્પ હમ નફ્સ,
દિલ યહે કહેતાહય કે બ.ઢ ઔર પાંઉ કહેતે હંય કે બસ.

(હમીદકા ચુપકેસે જાકર અકબરીકો ડરાના)

અકબરી--ઉઇ મંય તો ડર ગઇ ! દેખો .હમીદ.

શ.એર

યું અચાનક આકે હમકો તુમ ચોંકાયા કરો,
જબ યહાં આયા કરો સીધી તર.ફ આયા કરો.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ--લો .હમીદ યહેતો કલીલમેં ગલીલ .ખુરી રહી. અકબરીસે બિછ.ડનેકા વ.ક્ત આ ગયા.

.હમીદ—કયું કયું ? કુરી જાન કયા હુવા ?

કુલસુમ-- મસનવી.

હો ગઇ .મ.હદુદ પ્યારકી ઘાતે,
અબ તો ઠંડી ભરાં કરો સાંસે,
ચાહનેવાલે લાખ અબ ચાંહે,
અબ ન હોંગી ગલેમેં યહે બાહેં.
અબ ન હોગી યહે છે.ડ આપસકી,
કલ હવા ખાઓગે બનારસકી.

.હમીદ—તો કયા બનારસ જાનેકા હુકમ હો ગયા.

કુલસુમ—તુમ્હારે અબ્બા .હુકમ કર ગયે હંય, ઔર અન .કરીબ અકબરીકી શાદી કહીં ઔર કરનેવાલે હય.

.હમીદ—તો મ્રને દો મ્યા .ર્જ .હય ?

કુલસુમ—ક્યા હજ હય ? બનારસકી બસ્તી કયસે સોહાએગી વહાં અકબરી કયસે આએગી.

અકબરી—દેખો કુશી અમાં બાતોં બાતોંમે તકરાર હોજાએગી.

મસનવી.

આપકી અબ.જબાન બસમે નહીં,
અબ પહોંચને લગી કહીંસે કહીં.

કુલસુમ—.જાહિરા .કહર ટુટતે હોંગે,
દિલમેં લડ્ડુસે ફુટતે હોંગે.

બેટા તું ઇસકી હરીચકી બાતોંમેં ન આના, આંખેં મીલાનેકા ડર નહીં મગર દિલ ન મીલાનાદો બરસ પહેલે .જહરાસે પ્યારી કોઈ નથી, અબ જો હય સો અકબરી.

.હમીદ— **મસનવી.**

.ખુબ બદનામ મેરા .નામ કરો,
જાવ બસ જાવ આપના કામ કરો.

કુલસુમ—અચ્છા મંય અભી જાતી હું ઔર તેરા સામા નેસફુલ દુરસ્ત કરતીહું (કુલસુમકા જાના)

.હમીદ—કીયા કરો ! યહાં જાતા કૌન હય !

મસનવી.

ફીક્ર હય કીસકો કારખાનેકા,
મયતો હું સાંપ ઇસ ખજાનેકા.

અકબરી—નહીં નહીં .હમીદ કહીં અયસા ન કરના ઇસમેં બદનામ હોજાએંગે.

.હમીદ-(**મસનવી**)-બદનામ હુવે તો મ.જા કયા ?
સમઝા મુઝે કોઇ નાસ.જા કયા ?

તુમ્હેં મા.અલુમ હય કે મંય અપને બાપકા એક લોતા બેટા કીતના પ્યારા હું બસ આજહી બીમાર બનકર શોરો .ફુ.ગાં કરતા હું, ફીર દેખું કૌન મુઝે બનારસ પહોંચાતા હય, ઔર કૌન તુમસે શાદી કરને આતા હય.

મસનવી.

તુમસે કોઇ અગર મીલાએ ન.જર,
.ખુન પી જાઉં ચઢકે છાતી પર.

અકબરી-હાં .હમીદ મંયતો પુછના ભૂલહી ગઇ કે વોહ .જહરા કૌનથા ?

.હમીદ—વહીન હમામાએકી લ.ડકી બચપનમેં સાથ ૫.ઢતીથી ઉસપર ઇનકો દિલ લગી સુઝી.

અકબરી—કહેનેદો.

મસનવી.

ઇસમે કયા કુછ બીગ.ડતા હય આપકા,
લાલ મુંહ સુનકર કયું પ.ડગયાજી આપકા,

.હમીદ—કહેનેકા ડર નહીં

શા.એર.

મગર ઇન્સાફ ઔરોં પર આવા.જેં જબ કસે,
પહેલે વોહ અપની તરફ એક ન.જર દેખલે.

અકબરી—ઉન્હોંને અયસા કયા કીયા? જો તુમને બદલેકા તા.અના દીયા.

.હમીદ—કરતીં કયા? જો મંયને, વહી પ્હેલી કરચુકી હંય શાદી હોનેસે પહેલે એક ઔર પર મરચુકી હંય.

અકબરી—વોહ કૌનથા?

.હમીદ—દસ બદર હુવે જબ દાદા કલલકતે ગએથે તો ઇન્કોભી સાથ લે ગયેથે. જીસ ગલીમેં ઠહેરેથે ઉસ ગલીમેં કોઇ દુલ્હાભીયાં કબુતર બા.જ થા, વહી ઇન્કા મહરમો દમ સા.જ થા.

અકબરી—તો ઉસસે શાદીકી ન ઠહેરી.

.હમીદ—નહીં રીસ્તાદારી. દાદાકો પસંદ ન આઇ, તો મર.હુમ ફુરી કા.સિમ જાનકે સાથ શાદીકી ઠેહરાઇ. અબ જબસે ઉન્કા ઇન્તેક.ાલ હુવા હય, ઇસ્તર.ાહ ગુ.જરતી હય. કુચ્છ દિન યહાં કુછ દિન વહાં રહેતી હય. ખુદાકે ફ.જલસે જાયદા બહોત હય. ઔર ન.કદભી કયા ઉન્હોંને કુછ કમ છો.ડા હય, અબ પ્હે જીતમા ઇતરાએં ઉતના થોડ.ા હય.

અકબરી—(કુલસુમકો આતી દેખ) પ્હેલો ફીર આ રહી હય.

.હમીદ—તો લો મીરગી જાનભી તશરીફ લા રહી હંય. લે ગુલ મચા.

અકબરી—અરે કોઇ જલ્દી આવ ઇન્કો કયા હો ગયા.

(કુલસુમકા આના)

કુલસુમ—કયા હય? કયા હય?

અકબરી—અભી બાત કરતે કરતે હાથ પાઉ અક.ડને લગે.

કુલસુમ—અરે બદલું ઇદર આ ઇનકો ઉઠા. ઔર જલદી જાકર કીસી હકીમકો બુલાલા.

બદલુ—બહોત .ખુબ .હુ.જુર (ઉઠાકર લેજાના)

બાબ પહેલા. પરદા પાંચમા.

મકાને નાસિર.

.ખુરશીદ—આપ જબ બાહિર જાતે હંય તો સૌ સૌ તર.હકે ખ્યાલ આતે હય.

નાસિર— રૂબાઇ.

નૌકરી પર મંય કભી જાતા ન મરનેકે લીયે,
રન્જ ફુર.કતસે તુઝે આજાદ કરનેકે લીયે.
કયા કરૂં મજબુર સા મજબુર હું અય રશ્કે .હુર,
છો.ડતાહું જન્નત ઇસ દોજ.ખકે ભરનેકે લીયે.

.ખુરશીદ—અગર આપ તલાશ કરેંગે તો યહાં હી કોઇ નૌકરી મીલ જાએગી.

નાસિર—મીલજાય તો કયા કોઈ .બખ્ત હય કે હફતેકે હફતે વાપસ આનકી તકલીફ ઉઠાઉં.

.ખુરશીદ—ઔર વ્હે હફતાભી તો કઇ હફતોમેં આતા હય.

નાસિર—ઔર પ્યારી મુઝેભી અ.જાર પક.ડના તવાબ હોજાતા હય, વ્હે નન્ને નન્ને હાથ ચુમનેકો દિલ બેતા.બ હો જાતા હય.

.ખુરશીદ—હાં મંયતો કહેના ભુલહી ગઇ. .ખુદા ગારત કરે ઉસ મુએ નવાબકો, સાલભર હોગયા લેકીન અબભી જબ કભી તુમ્હારે પીછે ઉસકી મનહુસ સુરત યાદ આતી હય, મેરે તો પાઉં તલેકી જમીન નીકલ જાતી હય. અચ્છે જી અબ તો યહીં નૌકરી કરલો. તીસકી ન સહી પચ્ચીસકી. પચ્ચીસકી ન સહી, બીસકી ન સહી પન્દરાકી સહી.

મુસદ્દસ.

ગુ.જર થો.ડેસે થો.ડે મેં ભી કરલેંગે,
ન ભુલેસે કભી નામ તકલીફ ઉમ્ર ભરલેંગે;
નહો સાલન નમકકી કંકરી હોટોંપે ધરલેંગે,
ગ.જીગા.ઢા પહેનકર સાદગીસે બન સઁવરલેંગે.
તુમ્હારે મુઠકે બરતન પ.ડે ગર માંજને મુજકો,
તો બહેતર .ખ્વાને ન્યામતસે હય મુઠીભરચને મુજકો.

નાસિર—જ.જા કલ્લાહ આફ્રિન.

શા.એર.

દિલ મેરા તૂને બ.ઢાયા અપને દિલકો માર કર,
ફેંક તુજપરસે .કારૂકા .ખજાના વાર કર.

ગાના

નાર જાકી પતિવરતા વહી શાદ જગમે
શાદ જગમે વહી આબાદ જગમે—નાર.
નારી પતિવરતા જાકી વાકો સ્વર્ગ હય જીતેજી
લબપે હોગીના ફરીયાદ જગમે—નાર.
પાપ જો કરકશાં નારી જીતેજી નરક હય ભારી
સમ્પતહો સારી બરબાદ જગમે—નાર.

ખુરશીદ—તસલીમ !

શેઅર

એહસાન મન્દ ઇસ નિગહે .કદ્રદાંકી હું !
અયસા બનાયા મોલ ! મેંય અસી કહાંકી હું ?

નાસિર—પ્યારી કયા કહું મંય તુજસે શરમીન્દા રહેતાહું.

ખુરશીદ—હંય ! યેહ કયું ?

નાસિર— મુસદ્દસાત

હાં અય પ્યારી હય મેરી તન ખાહ ઇસ દરજા .કલીલ,
હો નહીં સકતી કીસી .જેવરકી કોઇભી તરકીબ,
નાક તેરી હય દિલે .ગમનાક કે દીલકી દલીલ,
નીમકા તીનકા હય .જેબાથી જહાં સોનેકી કીલ,
મખખીયાં તક મેરે દસ્તર.ખાન પર આતી નહીં;
રીકી બાતેં કલ્બકી તસકીન ફરમાતી નહીં,

ખુરશીદ—પયરહન જરરીં નહીં ઇસકા હમેં કુછ ગમ નહીં,
યેહ ચીથ.ડે શરમીન્દએ પશમીનએ રેશમ નહીં;
.જેવરો પોશાકકી પરવા કરેં વોહ હમ નહીં,
નીમકા તીનકા ગુલા.કે કુન્દનીસે કમ નહીં,
કુછ સુહાગનકો મુબારીક .જેવરોંકી જાંચકી,
.કીમતી હીરોંકે કન્ગનસે અચ્છી ચુ.ડી કાંચકી.

નાસિર—અચ્છા પ્યારી મંય રૂ.ખસત હોતાહું.

ખુરશીદ—.ખુદા .હાફિજ (નાસિરકા જાના. નવાબ, આરીશ, .કૈયુમ, બહેરામકા આના) ઇલાહી યેહ કયા આફત આઇ, યહાંભી આગયા .કસાઇ.

નવાબ—રાજકે ચોરકો ઘરમેં લાકર છિપાના, ઔર ફીર બતાના યેહ કૌન હય અબ બતાના ?

બહેરામ—યેહ ?

નવાબ—હાં યેહ ?

બહેરામ— મુસલ્લસ.

વ્હે દાના આર નાદાંકી કસૌટી !
.જાહિર બને હુવે શયતાકી કસૌટી !
ઇન્સાનકી ખુન્યાદકી ઇમાનકી કસૌટી !

નવાબ—કહાંસે આઇ ?

બહેરામ— શએર.

આએ સબ જીસ ઘરમે વોહ ઘર એક હય.
ભેજનેવાલા મુ.કરર એક હય.

નવાબ—આખિર યહાં કૌન લાયા ?

બહેરામ—આ.કીબત અન્યદેશ હોશ, ઇસકે શરીફ .ખુનકા જોશ. શરાફતકા રસ્તા, નેકીકા ફરિસ્તા.

નવાબ—તો મુહે છિપાના કયા .જુરૂર થા, કયા ઇસે મેરે પન્જેસે છુ.ડાના મં.જુર થા ?

બહેરામ—ઇસે નહિ તુઝે બચાના મં.જુર થા.

નવાબ—મુઝે ?

બહેરામ—હાં તુઝે !

નવાબ—કીસસે ?

બહેરામ—ગુમરાહીસે, .કહેરે ઇલાહીસે .કહેરે ઇલાહીસે, રૂસિયાહીસે.

નવાબ—મ.આફ રખિયે ઇસ .ખયર ખ્.વાહીસે, આપકો મેરી બલા ઇસે સરોકાર ?

બહેરામ—યહીકે તુ મેરા રીસ્તાદાર હય. રીતાદાર ખ્.વાહ લાયક હો યા ના હિન્જાર ઉસકે સાથનેકી કરના મર.જીએ ઇન-સાન આૈર .હુકમ પરવેર દિગાર અફસોસ અગર મંય અયસા જાનતા તો તુઝે દામાદ બનાનેસે દરગુ.જરતા અપની બેટીકા પેટ બીદ માંગદર ભરતા. મગર એક .ગરીબ બકરીકો ભે.ડીએકે હવાલે કભી ન કરતા. ન કરતા.

કે.યુમ—તુમે ઇસકે લડકેકો જટાલો.

શરીફ—આૈર તુમ બુ.ઢેકી ગરદન દબાઓ. .ખુરશીદસે હુજુ.ર સમજ લેંગે.

નવાબ—મુઝે અયસા મા.અલુમ હોતા હય કે કીસી અજલ રસી-દાકો ગોર બુલા રહી હય !

બહેરામ—હાં અવા.જતો મેરેભી કાનોંમે આ રહી હય. મગર મઝ .જાલીમોકે કાનકે સુરા.ખ ખુલે હોતે. પરદે ધુલે હોતે, તો મ.જલુમોકે સતાને પર યું ન તુલે હોતે.

નવાબ—બસ આપ ઔરોકી બહેતરીકે પહેલું ન ઇરશાદ કરેં જીસ્ત-
રૂહ હો જલ્દ ખાનએ કબ્રકો આબાદ કરેં.

બહેરામ—હમ કબ્રમેં જાનેકો હરવક્ત તૈયાર ઔર રજા મન્દ હંય, મગર અફસોસકે મૌતકી આંખેં બન્દ હંય.

શાએર.

બદનકી ઝરરીયાં દેખેં ન દેખેં મુંહકે ગાજેકો,
વ્હે ઉઠવાતી હય બુઢોસે જવાનોકે જનાજેકો.

નવાબ—કહીયે તો વ્હે વહમ અભી આપકા દુર હો.

બહેરામ—તો બન્દા ઔરભી જીયાદા મસરૂર હો.

શાએર.

ગમ નહીં ઇસકા જો મંય મરજાતું તેરે સામને,
હો કહીં બેટી મેરી બેવાહ ન મેરે સામને.

ખુરશીદ—અરે મેરા લાલ મેરા જીગર, અરે તુમ્હારા સત્યાનાશ જાએ.

નવાબ—ખબરદાર ખામોશ (નવાબકા ખુરશીદકો પકડના શરીફકા બચ્ચેકો ઉઠાના, કૈયુમકા બુઢેકો ગીરાના).

બાબ પેહેલા. **પરદા છઠા.**

રાસ્તા.

બદલુ—અસ્ત, ગરીફ્લાદ આજતો બાંકીપુરસે હકીક અયસે ઉડ ગએ, જયસે કામસે વફા ! નૌકરીસે વફા. માલિકોસે દયા, હરામ કારોંસે હયા, હકીમોંસે શફા, હિન્દુસ્તાનસે ઇત્તેફાક તખ્તેકી દીવારોંસે તાક અંગાલીયોંકે સરસે ટોપી ઇન્હેં ઢુંઢો, ન વ્હે પાએ ન વોહ પાએ, અબ કયા હકીમકે લિએ જહન્નમમેં જાએં મગર છોટે હજુરકે લિયે તો જહન્નમમે ભી જાના પડેગા, હકીમ સતહએ જમીનસેભી લાના પડેગા.

દુલ્હા—બે મુરવ્વત ગયરત બે હયા.

શાએર.

પાજી જબાન રખતે હંય નીચે જમાનકે,
ગારત હો યા ઇલાહી વ્હે ગુંડે જહાનકે.

મસનવી.

ખત ભેજકર કીયા ખાના ખરાબ,
અબ વહાં આયા તો દુહાસા જવાબ.
કહેતે હંય તુમને દેર દો દિનકો,

તુમકો રખેં કહાં જગહકી નહીં.
સાથ ફીરતી હય ગરદીસે અઇયામ,
સેંકડોં કોસે પરભી હું નાકામ.
ઘરકા અસબાબ બેચ ખાય તમામ,
કલસરે વલ્લસરેકે કરકે દામ.
યહાં આયાહું ગમપે ગમ ખાને,
અબ મેં હું આર પોને દો આને.

બદલુ—યા અલ્લાહ ! અગર તેરે કારખાનેમેં કોઇ હકીકત નહો તો
ફીસી કુલી કોહી હકીમ બનાકે ઉતારદે.

દુલ્હા—યા અલ્લાહ ! ચાહે કુછસે કુછ બનાદે મગર રોજગારદે.

બદલુ—ભેજા અલ્લાહમીયાં કોઇ ડાકટર ભેજો.

દુલ્હા—લગાદે ! લગાદે ! યા અલ્લહા ! કહીં ઠીકાને લગાદે !

દોનોકા— ગાના.

હાય અલ્લાહ અબ કયા કરૂં તબીબ અબ તલક ન મિલા,
હાય અલ્લાહ અબ કયા કરૂં નસીબ અબ તલક ન ખુલા.
કહાં મરગએ તમામ, ન બના યહાંભી કામ
હાયરે તબીબ, હાયરે નસીબ, હાયરે તમામ.
વો મર્દક વો મર્દક ઘર બુલાકે સર ફીરાએ,
ચલે બાબ કદમ કદમ કદમ અદમ વદમસે ઢુંઢ લાએ.
અબ તો દોજખકે સીવા જાઇએ ફીલફૌર કહાં,
કીજે પરદેસમેં જાકર ગિલઓ જોર કહાં.
વો ગુનેહગાર ગએ હોગે ભલા ઔર કહાં,
ઢુઢીયે રયન બસેરે કે લિયે ઠૌર કહાં—વોમર્દક.

દુલ્હા—યા અલ્લાહ ન કહીં ઠોર ન ઠીકાના, ઉસપર દો વક્ત બે
આબોદાના. ઔર ફીર શૌકીન દુલ્હામીયાં જયસે, ઔર
જેબમેં ફકત સાત પયસે, અબ ગુજર હોગી તો કયસે.

બદલુ—અગર કીસી હકીમકા નસીબ અછા હોતા, તો ઇસ વક્ત
મીલતા. સોરૂપયા શફા જો કુછ દેતા વોહ અલ્લાહ મીયાં
દેતા, મગર છોટે મીયાંકી દેખનેકી ફીસ કમસે કમ પચ્ચીસ
રૂપય તો જુરૂર લેતા.

દુલ્હા—અરે મીયા કાયકે પચ્ચીસ ?

બદલુ—બીમારકે દેખનેકી ફીસ ! ઔર કાહેકે પચ્ચીસ ? હમારે
છોટેમીયાં અબ્દુલ્લા હમીદખાન મીરઝાકે દવરેમેં પડે હુવે
હય, કુન્એ ભરકે અવસાન ઉડે હુવે હય. અરે સામનેકી
ગલીમેં કૌન ગયા, કહીં હકીમ શરફુદીન તો નહીં. (દેખ-
નેકો જાતા હય).

દુલ્હા—દુન્યાકે ધન્ધે કરહારે, હાથ પાઉં હરફનમેં થારે, કભી ન નીકલે ચામ હમારે, પડે દેખને દિનમેં તારે લાવ ડ્હેલી કર દેખું. આજ ડાકટરભી બન દેખું.

(બદલુકા આના)

બદલુ—ડ્હેતો ઔરહી નીકલા.

મસનવી.

અબ રહુંગા પીટે બગયર નહીં,
પતલી પતલી કમરકી ખબર નહીં.

(બદલુ રોતા હય, દુલ્હા સમજાતા હય)

દુલ્હા—અરે મીયાં ઇતની જરાસી બાતપર રોતે કયું હો. દેખો તુમ મેરે કમાલસે નવાકીફ હો મય એક પરદેસી મુસાફિર હું, યું તો ખુદાકે ફજલસે ચીની જવજા લોટનલકા હજારોં કીસમકી બીમારીયાં નીકલી હુઇ હંય.

બદલુ—તો કયા આપ મેરે છોટે મીયાં કે દેખનેકી તકલીફ ઉઠા શકેંગે.

દુલ્હા—સર આંખોંસે બિમાર કો નહીં તો ફીસ લેનેકી તકલિફ તો જરૂર ઉઠા સકેંગે-અજી હજારોં બિમારીયોં કો તો યું ચુટકીઓમેં ઉડા દીયા હય. હાં! યહાં કોઈ હોટલભી નજદિક મીલેગા.

બદલુ—હોટલ કયા કીજિયેગા. ?

દુલ્હા—અરે મીયાં ખાનેકા વકત હો ગયા, દો એક નવાલે ખાલું તો ઇતમીનાનસે ચલું.

બદલુ—ડાકટર સાહબ ગજબકી હોજાયગા, બીમાર તો હમેશાકી નીંદ સો જાએગા.

શાએર.

જહર મોહરા આપ લેને જાતે હંય એરાકમેં,
મીલ ચુકેગા સાપકા કાટાતો જબ તક ખાકમેં.

દુલ્હા—કયા કરું ડાકટરોંકાતો વકતપર ખાનેકા દસ્તુર હય.

બદલુ—બિસમિલ્લાહ ચલીએ, ઇન્શાઅલ્લાહ પહેલે ખાનેકી બાત.

દુલ્હા—અચ્છા વોહ થયલા ઉઠાલો.

શાએર.

નદરભી લેંગે ઔર ખનાભી ઉડા લેંગે વહીં,
ઔર કયા ચાહિયે અન્ધેકો દો આખેંહી સહી

(જાના દોનોંકા).

....

બાબ પહેલા. પરદા સાતવા.

બહેરામકા મકાન

બહેરામ—હમીદ! બેટા હમીદ!

શ. એર

અબતક ઉતરા ગશીકા જોશ નહીં,
બાત તકરારમી ઇસકો હોશ નહીં.

(બદલુ મએ દુલ્હાકે આના)

બદલુ—હુઝુર યહાંકે ડાકટરોમેંસે તો કોઇ નહીં મીલા કલકતે વાલે ડાકટરકો લાયા હું.

બેહરામ—શાબાશ! બહોત અચ્છા કીયા. આઇયે ડાકટર સાહબ નબ્ઝ મુલાહિઝા ફરમાઇયે

દુલ્હા—ઘબરાઇયે નહીં અલ્લાહ શાફી હય—(નબ્ઝ દેખના)

શ. એર.

નબ્ઝ દેખું મંય ખાક કયા ઇસકી,
નબ્ઝ છુટી હુઇ હય યાં ખુદકી;

બહેરામ—નબ્ઝ તશખીશ ફરમાયા, ક્યા મગજ પાયા?

દુલ્હા—વલ મજસે આપકો ક્યા કામ. ઇસ મનહુસ રોગકો તો હમહી ખુબ જાનતે હંય.

શ. એર.

હમકો માઅલુમ હય જો ઇનમેં હય દુશવારીયાં,
આમીલો બાઅમુલકો ના જુક હય ઝુમ્મા દારિયાં.

બહેરામ—આખિર મર્જ ક્યા હય?

દુલ્હા— **શ. એર.**

ઉડચુકી દિલલગી કબુતરકી,
અબ ઉડાની પડેગી બે પરકી.

જનાબે આલિ! ઇશમર્જકા નામ ઇંગરેજીમેં કટર,
ઓર સોલ ઓ અરબીમેં કાતિઉર રૂહ કહેતે હંય.

બહેરામ—યા અલ્લાહ નામભી કયસા ખોફનાક હય!

દુલ્હા—વલ નામસે અંજામ જિયાદા ખોફનાક હય!

બહેરામ—ડાકટર સાહબ ફિર કુછ ઇલાજ કીજિયે.

દુલ્હા—મંય અભી ઇસકી ફરદ બેતા હું. દો ચાર કન્સટર ખુન નીકલનેસે અભી આરામ હો જાયગા અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા ઇસમે ફેલ રહા તો કનપટીપર સાઠ સિત્તર જોકે લગાઇ જાએંગી.

હમીદ—અરરર હકીમ હય વ્હેતો દુશ્મને જાનકા !

દુલ્હા—મંયભી ઇન્સાનકે ઇલાજ કરતાહું યા હયવાનકા.

હમીદ—દો ચાર કન્સટર ખુન ઓર સાઠ સિત્તર જોકે. ખુદા કરે વાલિદ ઇસે રોકે.

દુલ્હા—અચ્છા દવાત કલમ લાઇએ તુમખા લીખદુ.

શાએર.

ચલરહા હય અપતો ખાસા કામ,
દેખે હોતા હય ઇસકા કયા અંજામ.
બેગલાવ વલ્દ થયલા, ઇસકા નામ કયા હય ?

બહેરામ—હમીદ બિન.

દુલ્હા—હમીદ બિન.

બહેરામ—હમીદ બિન બહેરામખાન પઠાન.

દુલ્હા—હમીદ બિન બહેરામખાંન પઠાન ઉમર કયા હય ?

બહેરામ—બીસ પર પાંચ.

દુલ્હા—પચ્ચીસ ?

બહેરામ—જીહાં ! દોચાર માહ જીયાદા યા કમ.

દુલ્હા—નેવર મ ઇન્ડ હમ જિયાદા બાત નહિ માગતા (દવાકે નામ લીખકર) લીજીયે વ્હે નુસખા મંગાઇએ.

બહેરામ—અભી બદલુકે હાથ પાવ ઘંટેમેં મંગાતા હું.
(જાના બહેરામકા).

હમીદ— અજી ડાક્ટર સાહબ.

શાએર.

કયા બિગાડા હય જલા સરકારકા
કયું બહાતેહો લહુ બિમારકા ?
મુજસે કહિયે આપકી મરજાવું:
કામ નુસખેકા ન લો તલવારસે.

દુલ્હા—કયા તુમ બિમાર નહીં હો ?

હમીદ—જી વજહ અયસીહી હય.

દુલ્હા—ઇસ ઇસ્ટ ઇટ. (વજહ બયાન કરો)

હમીદ—જયસી મજબુદી હુઇ. (દુલ્હા ખફા હોતા હય.)

દુલ્હા—અગર તુમકો મજાક કરનાથા તો યહાંકે કોમન ડાક્ટરસે કીયા હોતા. એક કલકત્તેકે મોઅ.જ.જ.જ. પહલા સિહલ આલા ડાક્ટરકી વ્હે તોહીન હતક.

હમીદ—હતક.

દુલ્હા—હાં હતક મત અચ્છા બચ્ચાજી હો મંય અભી તુમ્હારા રાજ દાસ કરતા હું.

હમીદ—નહીં ! નહી ! મ.આફ કીજીયે મંય આપકે, કદમોપર સર રખતા હું. ઔર આપકે ઇસ .કીમતી વ.ક્ત ઔર ઇનાયતકે સિલેમેં પાંચ અશરફીયાં .નજર કરતા હું.

દુલ્હા—સિ પાંચ અશરફી ઔર વોહભી મક્કાર બિમારકી ફીસ. દેખો જુઠ બાતકા છુપાના મુઝે મનંજુર તો નહી. હય, મગર તુમ્હારી .હાલત દેખકર મુઝે યેહભી મન.જુર હય.

હમીદ—આદાબ અર્જ. (જાને ચાહતા હય)

દુલ્હા— શ.એર.

આદાબ .અર્જસે નહિ જાતા કામ,
યહાં તો ચાહિયે સુનેહરા સલામ.

અરે ભાઇ—તુમ જો સમઝા ચુકે અબ કુછ મુઝે સમઝાને દો .ખુબ ગુ.જરેગી જો મીલ બયઠેંગે દિવાને દો.

હમીદ—બલસે નયરંગીયાં નકલમકી,
કયા હુઇ ગુફતગુ વોહ હુમહુમકી.

દુલ્હા—સાફ .જાહિર હય.

શ.એર.

જો મ.જમું ઉધર હય વહી હય ઇધર,
ન બિમાર તુમહો ન મંય ડાકટર.

હમીદ—તે તુમને મેરે વાલિદકે સાથ દ.ગા કીયા. એક આધ કન્સ-ટર .ખુન ઔર સાઠ સિત્તર જોડે ! લિ.હાજા તુમ ચારસો દો દ.ગા...દફ.આ તીનસો દો .કત્લે .અમદકે મુજરિમ હો.

દુલ્હા—સા.હબ.જાદે ! અગર તુમ મેરે .ઇલાજસે ના.ખુશ હો તો બન્દા કરતા હય સલામ .અલયક.

હમીદ—(ખુદસે) અગર ફર.જી .હકીમ હાથસે ગયા તો અસ્લી હકીમકે હાથોં ભાંડા .ખરાબ હોગા. ઇસસે બહેતર હયકે ઇસકો મનાવું—અજી .હજરત .જરા ઠેરિયે તો આપ તો .જરામેં બિગ.ડ ચલે.

દુલ્હા—સા.હબ.જાદે તુમહી અપને કોલસે નીકલ ગએ. પાંચ અશ-રફીયોંકી લાલચમેં આંખે બદલ ગએ.

હમીદ—અજી સા.હબ આપ અશરફીયાં લિજીયે, મંય બિમાર હું યા ન હું આપ .ઇલાજ કીજીયે.

દુલ્હા—ઠેકયું.

હમીદ—બાબા મુઝે આપ જયસા ડાકટર કહાં મીલેગા ?

દુલ્હા—ઔર મુઝે આપ જયસા મરી.જ કહાં મીલેગા ?

શ.એર.

ડાકટર દોનો બને દોનો બને બિમાર આજ,
મેં દવા તેરે મર.જકી તુ.મેરે .ગમકા .ઇલાજ.

હમીદ—યહે લો કોઇ આ રહા હય ઇધર.

દુલ્હા—તો દરા.જ હોજાવ મકરકે બીસ્તરપર (બહેરામકા આના)

બહેરામ—બહેન કુલસુમ અગર બદલ્હુ આયે તો યહાં ભેજ દેના.

દુલ્હા—(.ખુદસે) કુલસુમ જાન કયા મેરે દસ બરસ પહેલેકી મન.જુરે ન.જર કુલસુમ જાન, કલકતેવાલી મહેમાન. વહી હુઇ તો હંય ૫.જી.હતીકે સામાન.

બહેરામ—મ.આફ કીજીયે ડાકટર સા.હબ આપકો બહોત દેર તનહા બેઠના પ.ડા કયું અબ .હમીદકા કયા .હાલ હય ?

દુલ્હા—દેખીયેના કયસે મ.જેકી નીંદ આ રહી હય. ખબરદાર હાથ ન લગાના વર્ને જલ્દ મરજાએગા, દેખિયે કયસે મ.જેકી નીંદ આ રહી હય. જો મેરી પ્રોફેસરીકી ખુ.બીજતા રહી હય.

બહેરામ—બેશક.

શ.એર

કીયા આપને ઇસપે .જાદુ કહાંકા,
હુવા ૫.ર્ક દમમેં .જમી આસમાંકા.

દુલ્હા— મસલ્લસ.

આમ બિમારી નહીં હય રૂ.હકી બિમારીયાં,
જાનતા હું મંયહી ઇનમેં જો કે હયે દુશવારીયાં,
.આમીલો મા.અમુલકી ના.જુક હંય .જીમ્મેદારીયાં.

બહેરામ—તો ઇસકો કશીશે રૂ.હાની કહેના ચાહિયે.

દુલ્હા—જીહાં કશીશે રૂ.હાની કહીયે, યા મેસમેરી.જમ કહિયે યહે સબ એકહી હય. દેખાયે મેરે .ઇલ્મકા .અમલ કશીશે રૂ.હાની બલ યહે મેરા હાથ ઇસપર જાતા હય તો ઇસકાભી દાહના હાથ ઉઠા ચલા આતા હય, જબ મેરા હાથ નિચે આએગા તો ઇસકા ઉલટા પાઉં ઉઠતા જાએંગા.

બહેરામ—જાદુકે સબ કહેતે હંય કે ઢકોસલા હય, મેસમેરી.જમ જાદુ નહીં તો કયા હય ? જનાબ અગર મંય આપને મો.ઉ.સીન ડાકટર સા.હબકા નામોનશાન દરીયાફત કરૂં તો શાયદ ના.જેબા નહોગા.

દુલ્હા—અજી કયા મંય ઓર કયા મેરા નામ ? બસ હું કીસ્સા .ક.તારમેં પ્રુકારો જો આએ બી.લાજ સરકારમેં.

બહેરામ—નહીં યહે તો મુમકીનહી નહીં કે આપકે અયસા કામીલ સિફત મૌસુફહો વોહ એ મા.અરફકો લાઇએ અપને પતેકા કાર્ડ .ઇનાયત ફરમાઇએ.

દુલ્હા—અહાહાહા .ખુબ યાદ આયા. અચ્છા સિવિલ સરજયન. બર્દવાનવાલા કાર્ડ જેઅમેં પ.ડા હય વહી ચીપકાવ, કલકા ખુ.દા માલિક હય, આજ તો બાત બનાવ. જહાં લિખ્ખે કાર્ડ તો યહે હા.જિર હય ધોટાલા નંબર વન.

બહેરામ—(કાર્ડ લેકર) ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવિલ સરજયન બર્દવાન.

દુલ્હા—યોર ફેથફુલ સરવન્ટ .જઇફુલ્ગ્નિબીયાન.

બહેરામ—યા અલ્લાહ યહે મંય દેખતા કયા હું!

દુલ્હા—નામ પઢ.કર હુવા તા.અજ્જુબ કયું?

બહેરામ—કયા અકબરીકે અબ્બા ડાકટર .ગુલામ જેલાની?

દુલ્હા—હંય યહે તો બ.ઢતી જાતી હય .હયરાની.

બહેરામ—અગર જાનતે તો યહાં આનેકા નામભી ન લેતે.

દુલ્હા—અગર દુલ્હામીયાં કબુતર બા.જકે નામકા કાર્ડ હોતા તો ચચા ઘરમેંભી ઘુસને ન દેતે.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કયું ભાઇ અબ હમીદકા જી કયસા હય?

દુલ્હા—ડાકટર સા.હબ.કી મહેરબાનીસે અબ તો અચ્છા હય.

કુલસુમ—હંય યહે તો વહી?

બહેરામ—કયું બહેન કુલસુમ યહે કયા હુવા!

કુલસુમ—ભાઇ મુઝે .ગશ આયા સંભાલો.

દુલ્હા—ઘભરાઇએ નહીં, ઘભરાઇએ નહીં, કમ.જોરીસે .કલ્બને ચક્કર ખાયા જો .ગશ આયા.

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કહાં?

દુલ્હા—જી હાં! યહે બેહુશીકી બ.ડ હય, ઇસકે દિમા.ગમે કીસી પુરાની બિમારીકી જ.ડ હય. આપ પાની લાઇએ, મંય મેસમેરી.જમકા .અમલ શુરૂ.અ કરતા હું. (બહેરામકા પાની લેને જાના)

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કયસે આએ?

દુલ્હા—તુમહારા દીદાર દેખનેકો!

કુલસુમ—કલકતેસ યહાં તક?

દુલ્હા—ઇસમે અજબ કયા ધરતક, તલ્લાસમેં સનમકે પહોંચુ ખુદાકે ધરતક.

કુલસુમ—હય હય! ભુલે નહીં મુજકો તો બરસમેં.

દુલ્હા—ભુલું નહીં તુમકો તો સો બરસમેં.

કુલસુમ— રૂબાઇ.

તુમકો મા.અલુમભી હય .હાલ મેરા,
કર ગયા શોહર ઇન્તેકાલ મેરા.
અબ વોહ બાતેં ગઇ વોહ દિનકી ગએ,
છો.ડદે છો.ડદે .ખયાલ મેરા.

બહેરામ—લિજિયે ડાકટર સા.હબ યહે પાની .હાજિર હય.

દુલ્હા—શુક્ર હય તબિ.અત બ.હાલ પાનીકી .જુરૂરત નહીં હય.

બદલુ—.હુજુર ખાના તૈયાર હય.

બહેરામ—આઇએ ડાકટર સા.હબ ખાના નોશ ફરમાઇએ.

દુલ્હા—ભુક તો નહીં હય મગર .ખયર. (જાના)

.હમીદ— શા.એર.

દોનો રૈયે હુવે હંય ખુબ શરીક.
સાઇકલ ચલ રહી હય ઠીકમઠીક.

અરે બદલુ આ રહા હય.

બદલુ— મસનવી.

રહમ સરકારકો નહીં આતા,
મુજસે કહેતે હંય જીનકે મુંહમેં જા.
આપ તો ખાએ .કલીયઓ કોરમા,
મંય બનું જીવકા લુ.કમા.

.હમીદ—કહાં હય બદલુકા બચ્ચા અભી ખાજાઉં કચ્ચા. (પકડનેકો દૌડતા હય.)

બદલુ—હાય મારડાલા અજી જનાબ અયસી મેરી .ખતા દયા હય!

.હમીદ—નહીં તુનેહી કીયા હય ડાકટરકે હાથોં રન્જુર બસ આજા મેરે પેટમેં.

બદલુ—અરે ઓ ડાકટર તુજપર ખુદાકી માર, જલ્દી બદલુકા કર છુટકાર. આવ આવ જલ્દી છુડાવ.

(સબકા શોરો .ગુલ સુનકે દૌ.ડ આના)

બાબ પહેલા — પરદા આઠવા.

સલિમકા મકાન.

(મામુનાકા મુંહપર નીકાબ ડાલે ગાતે ગાતે આના.)

ગાના.

આમુના—પ્યારા પ્યારી હાંરે મોરે સાજના તેહારી છટા કયા
પ્યારી પ્યારી લાગે.

અસ્સત પરસત હું મન હરસે, ફિરભી દરશનકો મન તરસે,
જીયા લલચાયે મોંરે સાજના, તેહારી છટા કયા પ્યારી.
ઉન્કે અંદાજપે કુરબાન ખુશ અંદાજ હંય વોહ;
ઉન્કે કદમોંપે શીદા હમદમો દમસાજ હંય વોહ;
માલોજર હુસ્નો નીવાનીપે મુઝે નાજ નહીં,
જીનકે દામનસે લગી હું સબએનાજ હય વોહ—અસરત.

મુસદ્દસ.

ન ચસકા ચરસકા ન અફ્યુન ખાના,
ન સાગરસે મતલબ નશીશે લુંટાના,
ન ખુદ આપ જલના ન મુજકો જલાના,
ન ઉન બેસવાઓંકે કોઠે પે જાના,
ન પરવાહ જરકી ન ગમ મુફલિસીકા,
ઇલાહી હો સામાન રહે હર કીસીકા,

સલિમ— અશઆર.
હુઇ બચપનસે કયા આદી નિગાહે યાર પરદેકી,
કે પડતી હય જુરૂરત દિનમેં સૌ સૌબાર પરદેકી
આમુના—ચુની જાએ નહિ જીસ જા કભી દિવાર પરદેકી,
વહાં કુછ કદર હોસકતી નહિં જિનહાર પરદેકી,
સાલમ -મેજબાંકી મહેરબાની દેખિયે મહેમાન પર,
ચુને હંય કયા અછે અછે ખાને દસ્તરખ્વાનપર,
હય ગજબ ઉસપે મગર એક ડાલ રખા ખ્વાનપોશ,
બન રહી હય ભુકસે મહેમાનકી યાં જાનપર.
(પરદા ઉઠા દેના.)
આમુના—બલાકી ભુક હય ચહેરેપે ખાનાહી નજર આયા,
જો દેખા ખ્વાબમેં મુરગેને દાનાહી નજર આયા.
સલિમ—કહીં ખજલા કહીં પેડે કહી ફીન્નીકે લચ્છે હંય,
રહે ગુલજામન ન ગુલાતે રહે સબ અચ્છેસે અછે હંય.

માસુના -આપકે તો સામને સબ ચાટકા સામાન હય,
સુંહ મેરા કાહેકો હય હલવાઇકી દુકાન હય.

સલિમ—જયસી હય ભુક મુજકો વયસાહી દસ્તરખ્વાન હય,
લાવ ચખેં તો સહી ચખનેમેં કયા નુકસાન હય.

(એસા લેના)

માસુના—કે હય જાન જોયત પ્યારી તુમકો મીઠાઇસે,
મેં ખુશ હું આપકો નફરત હય બાજારી મીઠાઇસે.

(આના એક સહેલીકા)

સહેલી—બીબી આપકે અબ્બાજાન આતે હંય.

(જાના સબકા, ચંબેલીકા ગાતે આના)

ચંબેલી— ગાના.

સાંવલ બાંકેરે નજર મોરી આ ગયે,
ના કછુ કહે ગએ ના કછુ સુન ગયે,
મોહે બારી ઉમરીયામેં રોગ લગા ગયે,
કયા ખબરથી કે કોઇ તીરે અદા હોતા હય,
દેખ લેનાભી હસીનોંકા બલા હોતા હય,
મીઠા મીઠાસા યહાં દર્દ જરા હોતા હય,
જબ મંય તનહાઇમેં હોતી હું સિવા હોતા હય,
કિસસે પુછું કે મેરે દિલમેં યહ કયા હોતા હય.

જબાની.

યા અલ્લાહ સાંવરી સુરત મધુરી મુરત ઔર કીસે કહેતે હંય, માઅ-લુમતો શરીફકા લડકા હોતા હય મગર હય ચોરોંકે પાસ. અરે જાલિમ તુને નન્નીસી તલવાર કાહેકો બાંધ રખ્ખી હય, તુઝે તો અલ્લાહને દોદો તલવારેં દી હંય, તલવાર કાહેકો હય! તુમન્ચે હંય.

શાએર.

તુમન્ચે દૂરહીસે કામ કરતે હંય દિલે મકતૂલકા,
નામકી તલવાર હય ઔર કામ હય બન્દૂકકા;

ગાના.

દેખી સૂરત તેહારી સિપાહયા,
સુધ ન રહી મોરે તનકીરે,
નયન મિલાવત ચયન બિસર ગયો,
જાદૂ ભરીથી નજર તોરી
બિરહાકી આગ લગાય—સિપયા.
જમીપે કિસ્તરહ અય આસમાં રહે કોઇ,
ગમે ખમુશકો કયુંકર બલા સહે કોઇ.

હ.વાસ બાખ.તા મુહપર હવાઇયાં બેચયન,
મેરા ય્હે .હાલ જો દેખે તો કયા કહે કોઇ.

શરીફ—ય્હે રાએ .કરાર પાઇ હયકે તુમ તનહા જાવ, ઔર ના-હરસિંગકા પતા લગાવ. ફિર રોજ લેકર ઉસકો ગિરફતાર કરના આસાન હોગા.

સલિમ—મંય બસરો ચશ્મ તા.અમીલે હુકમકે લિયે તેયાર હું,

શરીફ—શાબાશ નમક.હલાલી ઇસીકા નામ હય. અછા મય જાતા હું.

સલિમ—.ખુદા .હાફિ.જ (શરીફકા જાના મામુનાકા આના)

મામુના— શ.એર.

કયા સચ ય્હે .હુકમ આપકો અબ્બા સુના ગએ,
બયઠેહી બયઠે આગ મેરે ઘર લગાગએ.

સલિમ—આગ લગાના કયસા? ય્હે તો સરકારી .હુકમથા જો વોહ સુના ગએ ઉસમેં ઉન્કી કયા .ખતા.

મામુના—અજી મંય .ખુબ સમઝતીહું જયસે ય્હે નેક હંય નવાબ સા.હબસે લેકર મુસા.હબ તક બતલાવતો સહી કોન નેક હય. .ખુદાઇ .ખ્વાર .અમલેકા .અમલા એક હય.

શ.એર.

કોઇ કાવશ તુમસે ય્હે .હુકામ રખતે હંય,
કફન દેતે હંય જા.લિમ ઔર દુશાલે નામ રખતે હંય.

સલિમ—અચ્છા આવ મંય તુમકો સમજાતાહું. (જાના દોનોકા.)

બાબ પહેલા પરદા નવમાં.

તેહ.ખાનેકા અગલા હીસ્સા.

સહેલી—યા અલ્લાહ ઇસ તહે.ખાનેમેં કીસકો બન્દ કીયા હય .ખુદાકી પનાહ જીતેજીકા જહન્નમ હય. હંયં!!! મામુના તુમ કહાં?

મામુના—જ.રા આહિ.સ્તા બોલો.

સહેલી—બીબી યહાં તીન રોજ.સે ચિરાગ, જલતા હય, ઔર કીસી દુખીયાકે રોનેકી અવાજ. આતી હય.

મામુના—મંયભી યહી દેખને આઇ હું કહીં ખુરશીદહી નહો.

સહેલી—ઉસકોતો બેગમ સા.હબને અપને મયકે પહોંચા દીયા.

આસુના—પકડ લાયા હોગા મુઝી. ઐસા દેખેંતો આખિ.ર વોહભીતો આપની સહેલી હય.

સહેલી—પહેરેવાલા કાહેકો જાને દેગા.

આસુના—જાને કયું ન દેગા? હમ કોઇ .ગયરતો નહીં હંય. ઔર ફીર પહેરે પર તુમ્હારે મીયાં ઔર ઇન્કા ભાઇ! આવ ચલો. (જાના તીનોંકા)

બાબ પેહેલા. પરદા દસવાં.

તહે.ખાના.

(ડાલીકા .ખુરશીદકે બચ્ચેકા ઝુલા ઝુલાતે .નજર આના).

ડાલી—

આલી, સુરંગ હજારા પલના, પ્યારા પલના ઝુલાવે લધના.
જો અંખી ઝપકા ઇયાં બધાઇયાં=
પડી રંગી રેશમકી ડોરીયાં, આરી આરી સબાદેવે લોરિયાં.
અનોખા પિંગુ.ડા હિલાઇયાં.
ધીમી ચાલસે મીઠી મીઠી નીંદકી બહારદે
ઝપકે હંય અબકે અબી નયનરી પૈયાં પડું.
લગજાયેં મેરે લાલકે લોચનાં.
બચવા ચોંકના યે સોચના પૈયાં પડું લગ જાયે=
.ખુરશીદ સો જાવ.

અશ.આર.

.ખુરશીદ—મંય .ખાક સોવુંકે મંય મય નહીં નહીં, નીંદ જીન આંખોંમેં હોતી હય વોહ આંખેંહી નહીં.

ડાલી—અલ્લાહ રખ્ખે કયસી હંય આંખે જનાબકી, આએ યહાં તો જાગ ઉઠે ત.કદિર .ખ્વાબકી.

.ખુરશીદ—તુ.ગયાનીયાં હંય મૌજપે ચશ્મે પુર આબકી કીસ્તી યહાં બહી બહી ફીરતી હય .ખ્વાબકી. હાય ન.જરભી તો નહીં આતા.

શએર.

પ.ડા હય કામ કયસે સંગદિલ .જાલિમ કમીનેસે,
લગા રહેને નહીં દેના જિગર તકકોભી સિનેસે.

ડાલી—.ખુરશીદ બયઠ જાવ.

.ખુરશીદ— શ.એર

કામ આએંગી મેરે રહ.મતકી ઘ.ડીયાં ઔરભી,
ડાલદો .જન્જીરમેં દોચાર ક.ડીયાં ઔરભી.

ડાલી મેરી અછી ડાલી.

ડાલી—સબ્ર બહેન તવક્કલ બ.ખુદા સબ્ર. મુઝે તેરે સાથ સુલુક કરનેમેં જાન જાને યા સ.જા પાનેકા .જરાભી ડર નહીં. મગર મેરે .એવ.જ કોઇ દુસરી આ ગઇ તો વોહ .ખુદા જાને તુઝે ક્યા ક્યા સતાએગી? લ્હે લો વોહ આ ગયા? (નવાબ આરિશ ઔર .કૈયુમકા આના)

નવાબ—ક્યું ડાલી કયા હો રહા હય?

ડાલી—વહી સમઝા બુઝા રહી હું હુ.જુરકી .અજમતકી તરફ ર.ગબત દીલા રહી હું.

નવાબ—તો કુછ રાહપર આઇ?

ડાલી—આ જાએગી આહિસ્તા આહિસ્તા નયા તોતા પીંજરેમેં ડાલતેહી નહીં બોલતા હય આહિસ્તા આહિસ્તા .જબાન ખોલતા હય.

નવાબ—ક્યું .ખુરશીદ કુછ સમઝી?

.ખુરશીદ— રૂબાઇ.

સમઝપર જીસ કીસીકી પ.ડગઇ પથ્થર વોહ કયા સમઝે,
બુરા કહેતે ભલા સમઝે ભલા કહેતે બુરા સમઝે,
સમઝમેં કુછ નહીં આતા મગર ઇતના સમઝતી હું,
ન સમઝે જો કે સમઝાનેસે બસ ઉસકો .ખુદા સમઝે.

નવાબ—ઓ હઠીલી અપની જવાનીપર ર.હમ કર, અપને બચ્ચેકી નાદાનીપર ર.હમ કર.

.ખુરશીદ—ર.હમ ઔર ઇસ મકાનમેં, .ખુદાકા .ખૌફ ઔર કાફિરકે ઇમાનમે!

શ.એર.

દીલે શેરે બબરમેં ર.હમ હોગા!
દમેં તે.ગો કબરમેં રહમ હોગા!

ક.જ.જાકો દિલોંમેંભી ર.હમ .જુરૂર હય, મગર ઇસ મકાનસે ર.હમ કોસોં દુર હય.

શ.એર.

દર રહે બાકી નદરવા.જો કે આવાજે રહે,
ર.હમકે આનેકા ફીરભી બન્દ દરવા.જે રહે.

નવાબ—તું ઇસવ.ક્ત .કયદમેં હય યા આ.જાદ?

.ખુરશીદ—કયદમેં ય્હે જીસ્મ હય પર. ખ્યાલતો આ.જાદ હય,
દેખકર નાશાદ મુજકો રૂ.હ મેરી શાદ હય;
આ રહી હય જો સદા બેદાદ હય બેદાદ હય,
આપભી સુનિયે જો કુછકે .ગયબકી ફરીયાદ હય.
વાં પતા શમ્શો કમર દેતે હંય એક એક બાતકા,
એક હય દિનકા ગવાહ ઔર એક શાહિદ રાતકા,
નવાબ—મગર મેરી અદાલતમેં અયસે ગવાહોંકી .જરૂરત નહીં-
તેરી રિહાઈકી કોઇ સુરત નહીં, તુઝે ય્હેભી મા.અલુમ હય
કે તુ ઇસ.વકત કીસકી .કયદમેં હય.
.ખુરશીદ—ઉસકી જીસકે નામએ .આમાલકે એક એક ન.કશેકી
સિયાહી શબે યલદાહ ઔર ગોરકી સિયાહીકો કાફી નહીં.
નવાબ—નહો બલાસે યહાં ય્હે ન.કશેકા ન.કશા બેસુદ હય, કયું કે
મેરી આંખોંકે તલેમેં તેરે .જુલ્ફે શબગુંકી સિયાહી મોજુદ હય.
.ખુરશીદ—મગર ચાર રો.જકે બ.અદ જબ ઇસ સ્રિહાહી પર સુફેદી
યદી આજાએગી, તો સિયાહ પુતલી સુફયદ હો જાએગી
તો કુછ દેખેગી ન દિખાએગી.
નવાબ— શએર.
તુરકી પુતલી હય આંખોમેં તો કુછ ખટકા નહીં,
આંખકો નુ.કસાન સુરમેંસે કભી હોતા નહીં.
અબિયાત.
.ખુરશીદ—નહીં ફ઼ાયદા દેગી ઉસે જો ચી.જ હય જીસ્કે લીયે,
રોનકે સુરમા નહીં હય ચશ્મે નરગીસકે લીયે,
ફ઼ાયદા મીરચોંકા કુછ આંખોંકે તિલસે પુછીયે,
લિ.જજતે સુરમા કીસી બિસમીલકે દિલસે પુછીયે,
મંય અગર સુરમા હું ઇસ સુરમેકો આંખે ઔર હય,
આપકી આંખોકો બેગમ સાહેબા હર તૌર હય.
નવાબ—બેગમકી જાનિબસે તું અંદેશા ન કર, અગર તેરા ઇશારા
પાઉં તો અભી ઉસકે નામપર ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાઉં.
.ખુરશીદ— અશ.આર
કલ મુઝસે .જીઆદા .ખુબસુરત પાઇએગા,
તો મુજપર .ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાએગા,
કયા તસલ્લી વોહો ય્હે ના.અમુલ બદલ મેરે લિયે,
આજ .બેગમકે લિયે, હય ઔર કલ મેરે લિયે.

નવાબ—મુમકીન નહીં જો તુર્ફ તુઝે શો.ખલાફ કરે,
હો .હુરભી તો હમ ન કભી આર.જુ કરે,
.ખુરશીદ—તરદામનીકી .હયફ ન આપ આર.જુ કરે,
દામન નિચો.ડ દું તો ફરિશ્તે વ.જુ કરે.

નવાબ— મુસફ્ફસાત

કુછ ક.ાબુમેંભી .હુર હય શરમાઇ .હુઇ,
વસલકી શબ કયા હુઇ એક શામ તનહાઇ હુઇ,
બસ સંભલ જાએ તબી.અત જોશપર આઇ હુઇ,
મુજસે રૂ.ખસત અબ મેરી તાબે શકેબાઇ હુઇ,
હય ઇજા.જત અબ તેરી શરમો .હયાકે વાસ્તે,
માન લે વોહ બુત મેરા કહેના .ખુદાકે વાસ્તે,
.ખુરશીદ—તુમકો લાઝિમ હય નહો શર્મો .હયાકે વાસ્તે,
બે.હયાઇકી .કસમ મકો દગાકે વાસ્તે;
.જુલ્મકી સોગંદ .જુલ્મે નારવાકે વાસ્તે,
મું‌હ કરો કાલા ન દે દે કર .ખુદાકે વાસ્તે.
કારે શયતાંનામે હય યહે વાસ્તા શયતાનકા,
કુફ્રને દામન કભી પકડ.ાભી હસ ઇમાનકા,
નવાબ—નીકલેગા કામ કુછ ન તેરા ઇજંજો પન્દસે,
લાચાર હું મય ઇસ દિલે ઇ.શરત પસન્દસે;
હોગી તેરી રિહાઇ ન હરગીંજ ગુ.જન્દસે,
જબ તક બન્દ બન્દ મીલે બન્દ બન્દસે,
ભાતી હંય સબ અદાએં મુઝે જાનેજાં તેરી;
મેરી ન.જરમેં ના.જ હંય યહે .ખમકીયાં તેરી.
.ખુરશીદ—તો કયા આપ મેરે .આશી.ક હ.ય ? તો ફરમાઇએ ઇસ જીતી જાગતી મહીકા કોનસા ઢેલા ન.જરોંમે સમાયા હય ! જીસ ચી.જપર દિલ આયા હય ? કહિયે કહિયે જલ્દ કહીયે.

મુસદ્દસ

યહે ખાલ હો પસન્દ તો ખીંચ અપની ખાલદું,
આંખોપર હો નિગાહ તો આંખેં નીકાલ દું,
.જુલ્ફોંપર હો જો દિલ તો અભી બાલ બાલદું,
ઝુલસા લગાદું ઇસકો બલા સરસે ટાલદું,
બસમત મેરી નહીં યહે શીકસ્ત માલ હય,
એક ઇસ પસાઇ ચી.જકા હોના મુહાલ હય.

મુસ્તઝાદ

નવાબ—દુનિયામેં કોઇ તુજસા હઠીલા કહીં નહીં !

અન્જામકાભી ખ્યાલ તેરે દિલ નથીં નહીં !
કબતક સુના કરેંગે ભલા હમ નહીં નહીં ?

મુખમ્મસ

ખુરશીદ—જબતકકે આસમાનપે પહોંચે જમી નહીં,
જેરે જમીં સમાએ ચ્હે ચર્ખે બરીં નહી;
જબતકકે આફતાબહો હમસે કરીં નહીં,
જબતકકે જેબે તખ્ત ખલ્ક આખરીં નહીં;
જબતક મેરી જબાસે સુનોગે નહીં નહી !

નવાબ—હાં !

ખુરશીદ—હાં ! નહીંકે લીયે હાં !

નવાબ—તો બસ ઇન્તેજારકા કયા કામ હય, બસ આજહી તુરકી તમામ હય શરીફ, આરીશ ફ્રેયુમ આવ ઇસકે બચ્ચેકો ઉઠાવ.

મુસદ્દસ

ચ્હે સીધી બાતસે સીધી ન તુન્દ ખુ હોગી,
બહાકે ખુનહી બચ્ચોંકા સરખુરૂ હોગી,
ચ્હે દેખના કોઇ દમમેં રંગે ગુલુ હોગી,
લહુ જીગરકા તેરે હોગા ઔર તું હોગી,
મુઝે ચઢેગી ખુશામદસે અપને બેલ નહીં;
મેરે હુજુર "નહી" ? લડકીયોંકા ખેલ નહીં !

ખુરશીદ— શએર

હવસકે વાસ્તે કોલ્હુમેં મુજકો પીલ નહી,
કે હંય વોહ તીલ કે જીન તીલોમેં તેલ નહીં.

નવાબ—તો વસ્લ મન્જુર હય ?

ખુરશીદ—હાં વસ્લ મન્જુર હય કઝાકે લીયે.

નવાબ—તો મેરે દિલકા ફફોલા ફુટતા હય તેરે બચ્ચેકા સર ફુટતા હય !

ખુરશીદ— અશઆર

બલાસે મેરે શોહરકી બલાસે,
ઇસમતકી બલાસે મેરી ઇફ્ફતકી બલાસે,
તોડદે જાલિમ મેરા દમ તોડદે દિલ તોડદે,
પર ખુદાકે વાસ્તે પહેલ ચ્હે આંખે ફોડદે,

નવાબ— મુસદ્દસ

આંખે રહેનેદે હમ ઇનસે તુજકો ક્યા ક્યા દેખના,
જબ ચ્હે તડપે ખાખ ઇસકા તડપના દેખના,
બેપરીસે ઇસકે દીવારા [illegible] દેખના,

દેખના ઇસ હટકા અય જીદ્દન નતીજા દેખના
ના. જની મા.શુક.કા ડાકન બનાઉં તો સહી.
.ખુન તેરે બાલકા તુજકો પીલાઉં તો સહી.

.ખુરશીદ— મુ.ખમ્મસ

ભારી ભૈરવ ઓર બા.હપર હય ધાર યહે તલવારકી,
યહે એ બસી યહે સ.ખ્તીયાં મલ્લાહ ના ઇન્જારકી,
સુનતી હું એ કાન સુનતા હય સદા લાચારકી,
તુને મદદકી નુ.હકી તુફાંસે કીશ્તી પારકી,
યા મુરતુ.જા મુશ્કિલ કુશા ક્યું દેર મેરી બારકી.

નવાબ— મુરબ્.બા

બાતેં ફુ.જુલ હંય યહાં બાર બારકી
ફુ.જજત તમામ હોતી હય યા બારબારકી
યહે દેખલે વોહ હોતી હંય હાંકે અનારકી
સર તોડકે સબ તાબ નહીં ઇન્તે.જારકી.

(.ખુરશીદકે બચ્ચેકો માર ડાલતા હય)

સહેલીયાં—હાય હાય .જાલિમને બેકસકે બચ્ચેકો મારડાલા.

નવાબ—મારો મારો કોઇ જાને ન પાએ.

(દોનો સહેલીયોંકો મારડાલના.)

મામુના—કોન અબ્બા જાન.

શરીફ—કોન મામુના ; દુરહો શયતાન, (મામુનાકા ભાગજાના)

બાબ પહેલા ખ.તમ.

બાબ દુસરા. પરદા પહેલા.

જંગલ.

ગાના.

સબ ડાકુ—છુરી કટારી ખ.દંગે પકડો યહે તે.ગ જોહરદાર સિનાનો તીરો કમાનો તરકશ વહી હંય સચ્ચે યાર સિપર હય પુસ્તે પનાહ હરદમ તબર બિરાદર વાર મદદગાર સરબસર નિગેહબાં કમરબંધ હથિયાર મ.જે મ.જેસે લહુ પીયો .ખુની .ખુંખારોંકે, ગલે કટેંગે બ.ડે બ.ડે પાજી નાહિન્જારોંકે બબ-હિન આયા કાટ ઝાંકહ.

નાહર—ક્યા લાએ ?

.ડાકુ—હમારે સાથીયોંકે કપ.ડોંકી જીરસ્તયા લે આએ.

નાહર—કીસી .ગરીબકો તો નહીં સતાયા ?

ડાકુ— શ.એર.

કીયા હય ઓહદ હમ સબને .ગરીબોંકે સતાનેકા
મ્હે સારા માલ હય નવ્વાબહીકે તોશે .ખાનેકા

દુસરા—ઉડાએં ન હબ્બા .ગરિબોંકી કમાઇસે
નસરકે હમ ઇસ મોહતાજ જબ્તક પાઇ પાઇસે.

નાહર—શાબાશ મેરે શેરો .ગરીબોંકો ક્યા સતાના.
હય .ખર્ચકો તુમ્હારે નવ્વાબકા .ખજાના.

.અ.જી.જ—મ્હે માલ આપ અપનેહી હાથસે ત.કસીમ કરદેં.

નાહર—નહીં ઇસવ.ક્ત હમકો એક ઔર શિકારકા ઇન્તેજાર હય

.અ.જી.જ—તો ઇન્કો .હુકમહો. યહાં એક એક શિકારી શીકારે
ઘેર લાનેકો તૈયાર હય.

નાહર—નહીં ઘેરનેકો તો દો જવાનોંકો ભેજા હય.

અ.જી.જ—વોહ હય કૌન ?

નાહર—નવાબકી .ખાના .ખરાબી ઔર ફરેબકે તાલેકી ચાબી.

.અ.જી.જ—હાં હાં

નાહર—અ.બદુલ .કૈયુમ નવાબ.જાદેકો કહીં છિપાને જાતા હય.

અ.જી.જ—યહ ક્યું ?

નાહર—નવાબને એક નયા જાલ બુના હય. કીસી .ગરીબકે લ.ડકેકો
.કત્લ કરકે અપના લ.ડકા મશહુર કરેગા. ઔર .ખુનકા ઇલ.જામ
સલિમકે સર ધરેગા.

અ.જી.જ— શએર.

ઉસકા ફરેબ ઉસકોહી આ.ખિર ફંસાયગા,
થુકેગા આસમાનપે મું હપરહી આયગા.
(જાના સબકા).

સુરૂ.આ.

ગુલોંમેં હય તુહી નવેલી ચંબેલી,
હય બા.ગે જહાંમેં અકેલી ચંબેલી.
હય ઉલફત તેરી જીપે ખેલી ચંબેલી,
ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી.

ગાના.

નયનમેં ફિરત જોબનકા રંગ
ચીનીકી પુતલી તોરે ઢંગ=
ખટક કરન હાય કાહે ખટક રહે
નયન નયનકે સંગ=

બાબ દુસરા. પરદા દુસરા.

જંગલ.

(કૈયુમકા નવાબ જાદેકો લીયે હુવે આના.)

નાહર—ઇસ બચ્ચેકો ન સતાના ખાના વાના ખીલવાની, નર્મ બિછોને પર સુલવાના.

કૈયુમ— મનસવી.

હાથ એ વજાહ કયું ઝટકતે હો
રાહ ચલતોંસે દિલ અટકતે હો

ડાકુ— અબ હમારે સાથ ચખ ચખકી
ચલ બતાતે હંય રાહ દોજખકી

(નાહરકે પાસ લાના)

નાહર—આઇએ આઇએ મુઅલ્લ ઇલકાબ, આયે નવાબ.

કૈયુમ—આપ મુજપર કીસકા ધોકા ખાતે હંય.

નાહર—ઔર આપ જાન બુઝકર ઝુઠલાતે હંય એ ઇમાન અચ્છી તરહ પયચાન યહે સીનાયહે જાનું.

કૈયુમ—હંય યહે કયસી ગુલફત કીસકા સીના કીસકા જાનુ.

નાહર—નહીં એ ઇમાન અચ્છી તરહ પયચાન લે મંય તુજકો યાદ દીલાતાહું.

શાએર.

યાદ હય વોહ દિન કીસી બચ્ચેકો મહવે ખ્વાબ કર,
ઇસ્તરહ બયઠાથા તુ જાનુંસે સીના દાબ કર.

મુસદ્દસ.

યહે સિના હય વહી જીસમેં કભી ખન્જર ઉતારાથા
ઇસી મુંહમેં જબરદસ્તી ઠસા દામન તુમ્હારાથા
યહે આંખે વોહ હંય જીસકો ફોડ દેનેકા ઇસારાથા
ઉસીકા ભૂત અબ જીંદા હુવા જીસ્કોકે મારાથા.
કુએંમેં જીસ્કો લટકાકે થે ભાગે ડરકે મારે તુમ,
ઉસીકી જાલમેં આનેકો હો સારેકે સારે તુમ.

કૈયુમ—કૌન યાસીન બિન બાકર.

નાહર—હાં જીસકો તુમ્હીં નમક હરામોંને બનાયા હય ડાકુ નાહર.

અશઆર.

કીયાથા કત્લ જીસકો ઇસસે ઇતના ખૌફ ખાયા હય,
નમક ખાકર હમારા હમકોહી ડાકુ બનાતા હય.

અકબર—કયા નયારંગ આશકાર હય આજ,
કીસકે સરપર કઝા સવાર હય આજ.
કૌન કૈયુમ?

નાહર—જીહાં વહી નુતફએ ના માઅલુમ.

શાએર.

શીતરતેં સૌસા ભરી હંય ઇસકે એક એક સાંસમેં
હય વોહ ધન જો બાંસકો ખા જાએ રહેકર બાંસમેં.
આપ પયચાનતે હંય ઇસે.

અકબર—ઇસે ઔર મંય ન પયચાનું? તુમ્હારે બાપકે કાતિલકોભી ન જાનું?

મુરબ્બા

ઇસીને ગયરતે રૂસ્તમ કુંવા તુજકો ઝુકાયા થા
ગલાભી માલિકે મરહુમકા ઇસને દબાયા થા,
મુઝેભી કત્લ કરનેકો મેરે ડેરેમેં આયા થા,
નિગેહબાને દો આલમને મગર મુજકો બચાયા થા.

ઇસકો લેજાવ ઔર અપને નએ સાથીયોંકો તીર અંદાજી સિખાવ, ઔર ઇસકે બાલ બાલપર નશાંના ઉડાવ.

અકબર—મેરી રાએમેં તો ઇસ નમક હરામ કૈયુમકો જીન્દા રહેને દો. કયુંકે કશદ ખાનેકા હાલ ઇસે અચ્છી તરહસે માઅલુમ હય.

નાહર—અચ્છા જીન્દા. કયદ કીયા જાય (લેજાના) અચ્છા હુવા જો તુમને કૈયુમકે જીન્દા રખનેકા મશવીરા દીયા (જાના)

અઝીઝ—પ્યારી ચંબેલી હમારી ચંબેલી બસ સુબહ હયતુ ઔર શામ હય તુ.

(નાસિરકા મએ દો ડાકુઓકે દીવાના શકલ બનાએ હુવે દાખિલ હોના.)

નાસિર—બતાવો બતાવો અબતો બતાવ.

અશઆર.

હય કહાં ખુરશીદ ઔર ખુરશીદકા પ્યારા કહાં?
હય કહાં બચ્ચા મેરા બચ્ચેકા ગહવારા કહાં?
નન્ને નન્ને તકીએ ઔર નન્ને બિછોને તક નહીં.
યહાં નજર આતે મુઝે ઉસકે ખીલાને તક નહીં.

નાહર—અલ્લાહ તેરી શાન.

નાસિર— અશઆર.

ઔર સુનેહરે કન્ગનકો પરવાહ ન કરને વાલી!
કાંચકી ચુડીયોંકા દમ ભરને વાલી:
તેરે મીલાપકી હોતી નહીં કોઇ તજવીઝ.

હય દિલમેં સ.ફ્રહી નાદમ પહે નાતવાં નાચી.જ,
પટકું સરકો કહાં હય તુ કહાં તેરી દહલી.જ,
કે કસ નમી સયન્દ માજરાએ બ.ખુદી અમ.

નાહુર—સબ્ર કરો દુલા ભાઇ !

નાસિર—કયા .ખુરશીદ બચ્ચેકો લાએ, કહાં ? નજાં કહાં ?

નાહુર—દુલાભાઇ ! સબ્ર કરો ! નન્નેકી .રૂ.હકો ઉસકે નાનાકી રૂ.હ હીલોરીયાં દેદે કર સુલા રહી હય.

નાસિર—વહાં નહીં મેરી ગોદમે સુલાદો ! લાદો ! લાદો !

મુસદ્દસ

પસીના આ. રહા હોગાં ઇન ગુલ રંગ ,ગાલોંપર,
તસદદુ.ક હો રહે હોંગે દુરે નાયાબ લાલોંપર,
ખામોસી ઇસ.કદર .ખુરશીદ કયું મેરે સવાલોં પર,
મેરી નીયત ગઇ હય કયા કહીં .ગયરોકે માલો પર,
વોહ રોતી હંય જો સુરજકે તો રામનમેં નલુંગા મંય,
ચલો આહિસ્તા આહિસ્તા ઇસે પન્ખા ઝલુંગા મંય,

અશ.આર

નાહુર—બીબી બચ્ચેકી મુ.હબ્બતને દિવાના કર દીયા,
હોશોહવાસકો દિમા.ગસ રવાના કર દીયા,
શુક્ર કે કા.બીલ હય જો શય જીસકો જયસીદે ખુદા,
પર મુ.હબ્બત બાલ બચ્ચોંકી તો અયસી દે .ખુદા,

નાસિર—નાનાકી રૂ.હકે પાસ સોનેવાલેકો જગાદો, .જરા ઇરકે બાપકી છાતીસે લગાદો આનેદો આનેદો ઉસે .જરા પાસ તા આનેદો દેખો બચ્ચેકો મખ્ખીયાં કાટતી હોંગી વ્હે કપડા તો ઉઠ.ાને દો.

અકબર—વ્હો કૌન સા.હબ હંય જીન્કો હોશ તક નહીં હય.

'બયત

નાહુર—અપનેહી ધુનકી બાત હય અયનેહી ધુનકી હાં હું,
વ્હેભી .ખ.બર નહીં હય મંય કૌનહું કહાં હું,

નહીં વ્હે .શખ્સ અજનબી કોઇ, વ્હે હંય .ખાસ મેરે બહેનોઇ આપને મુજકો કુંએસે નીકાલા, હરે ઔર તા.જે .જ.ખમોંમેં મરહમ ઔર પટી કરકે બચ્ચેકી તર.હ પાલા, ઇસકા બદલા તો મુજસે કભી નહીં પુરા હોનેવાલા મગર એ.હસાન ;આર સહી.

બયત

દર્દ દીલકી મેરે દવા કીજે, ઇનકે .હ.કમેંભી કુછ દુઆ કીજે,

શ.એર.

અકબર—આપ ઇસતર.હ પેશ આતે હંય ઇસ નૌકરસે કાંપ ઉઠતી હય મેરી રૂ.હ .ખુદાકે ડરસે.

નાહુર—ભાઇ જાન ચલિયેગા.

નાસિર—કહાં !

નાહુર—.ખુરશીદકે પાસ !

નાસિર—ઇસ નીમક તીનકે પર સબ્ર કરનેવાલી ! .ખુરશીદકે પાસ

શ.એર.

હાં હાં મયઁ લાખ તર.હસે પહેલુ બદલ ચલું,
થક જાએં મેરે પાઉં તો ફીર સરકે બલ ચલું,

અકબર—હયઁ થયઁ ! યહે આપ કયા .ગ.જબ ઢાતે હંય. ઇન્હેં કહાં લીયે જાતે હંય ?

નાહીર—.ખુરશીદકે પાસ ! ક઼િલ.એકે તહે.ખાનેમે.

અકબર—ઇસી .હાલતમેં બહેતર હો આપ અકેલેહી જાએં, ઔર .ખુરશીદકો છુડાએં.

નાહુર—હાલાકે .ખુરશીદ મેરી માદ.જાદ બહન હય. મગર મુજકો પયચાનતી નહીં તો ફીર મેરે સાથ આનાહી કયુંકર પસંદ કરેગી.

મુ.ખમ્મસ

અગર તનહા વહાં જાઉ તો હય યહે સખ્ત હયરાની,
ઝી.ડકદેવે અગર મુજકો વોહ ઝ઼િદમેં પાયદામાની,
તો .હયરાનીકી .હયરાની હો નાકામીકી નાકામી,
ઇશ્વર મંયભી હું ખીસીયાના ઉધર વોહભી હો ખીસયાની,

ચરા કારે કુનદ .આકીલકે બા.જ આયદ પશેમાની. અભી તો ઇનકો લેજાકર સુલાઉંગા, દો ચાર રો.જકે બા.અદ તહે.ખાનેમેં લેજાઉંગા.

અકબર—જયસી આપકી મર.જી.

બાબ દુસરા. પરદા તીસરા.

....

બા.ગ.

મુરબ્બા.

શરીફ— પાઉં .જમીનપર જો પ.ડે હો જચે હુવે,
પીછેહી પીછે આવ તુમ બચ્ચા લીએ હુવે,
તર .ખુનસે અગર યહે પાએંએ હુવે,
બરબાદ સારે જાનું ગીનકો તક રચે હુવે.

આરીશ—તક઼દીરસે બચ્ચાભી .ખુબ મીક, અબ ઇસકો કોન કહેગા બિકારીકા બચ્ચા ?

શરીફ—ઓર ફીર નવાબ .જાદોંકી પોશાકમેં તો નવાબ .જાદાહી મા.અલુમ હોતા હય. અચ્છા મય સલિમકો બુલાતા હું સલિમ ! સલિમ !

સલીમ—કોન હય ?

શરીફ—મંય શરીફ હું !

સલીમ—બહોત .ખુબ ! હા.જિર હુવા. .ખયરિયત હય ઇસવક઼્ત કયસે તકલિફ ઉઠાઇ !

શરીફ—ખયર બાશદ ! હુ.જુર વાલાકા દિલ નિહાયત બેચેન હો રહા હય. લા.ડલે .હુજુરકો કલશામસે ઘરમેં લાએ, ઓર અબતક મ.હેલમેં ન પહોચાયા ગયા.

સલીમ—કીસકો લાયા. કોન લાયા ? .જરા બયઠીએ ઇતમીના. નસે કહીયે.

શરીફ—કીસકા ઇતમીનાન તુમ લાય હો યા નહીં ?

સલીમ—નહીં મયેં તો શામસે નાહરસીંગકી તલાશસે આયા હું જબસે થકા માંદા ઘરમેંહી પડા હું ઓર સે પહેરકો આ-પકે સામને ઘરસે........હંય યહે કયા ચી.જ હય !

આરીશ—કોઇ પત્તા વત્તા હોગા ?

સલીમ—પતા નહીં કોઇ બ.ડી ચી.જ હય !

શરીફ—કોઇ જાનવર નહો .જરા .ગોરસે દેખે.

સલીમ—હંય યહે તો લાશ હય !

શરીફ—હંય લાશ ?

સલીમ—મગર સર .ગાયબ હય !

શરીફ—ઓર હાથ પાઉં સાફ કહે રહે હંય કે નવાબ.જાદેકી લાશ હય.

આરીશ—.જેવરોંમેંસે તો કુછભી નહીં.

શરીફ—.ગજબ હુવા ! સલીમ યહે .કયામત ડાલદી ! અપની ઓર મેરી દોનોકી આબરૂ .ખાકમેં મિલાદી.

સલીમ—આપકા શક બીલકુલ .ગલત હય,

શરીફ—અબ .ગલત ઓર સ.હિતો જો કુછ હોનાથા હો ચુકા. અબ લાશકો દબાનેકી ફીક કરો. .ખુનકો દામનસે મિટાનેકી ફીક કરો. ઇસે લેજા કર દરિયામેં બહાદે, યા કહીં દફનાદે.

સલીમ—કોઇ .જુરૂરત નહીં મેં છિપાઉં ! મંય કોઇ .ખુની નહીં .કાતિલ નહીં, આપકી ઇસ .ખુસ્ક હમદર્દીસે કુછ .હાસિલ નહીં. હાં અબ મેરી સમઝમેં આતા ચલા. હાલાંકે સમઝાને વાલેને હરચન્દ સમઝાયા, મગર તુમ્હારી કરતુતોંકા મુઝે .ખયાલભી ન આયા. .ખુબ હોતા જયસે તુમથે તુમ્હે વયસાહી સમઝતા.

શરીફ—અફ્સોસ .ખુન કરકે .અ.કલભી ઠીકાને ન રહી, અછી કહી તો સા.હબ .જાદેકો બુરી લગી.

આરીશ—જાવ .હુઝુરકો તો ખબર કરો.

શ.એર

શામસે હો રહી હય જીસકી તલાશ,

ઉસકે બદલે મીલી હય ઉસકી લાશ.

સલીમ અગર તુજસે યહે હરકત હુઇ હયતા મુજસે સાફ સાફ કહેદે કે બચાવકી ફિક્ર કરૂં.

સલીમ—ક્યા .જબરદસ્તિ .કબુલ કરાતે હો? અગર મેરે ઇ.કરારમેં તુમ્હારા ભલા હોતા હય તો મંય ઇ.કરાર કરનેકોભી રા.જી હું મગર મંય સચ કહેતા હું કે યહે .ખુન મયને નહી કીયા. અગર યહે ખુન ઇસ હાથસે હોકર .ખાક પર બહેતા. જબાં મેરી કુછ ન કહેતી મગર દિલતો કહેતા. ઇસલિયે મય .ખુદ .હુ.જુરકે પાસ ચલતા હું.

નવાબ— **મુસદ્દસ.**

કહાં અરમાન નિકલે હંય હમે શમશિર .કાતિલકે,

બને હંય કીસ .જમાંકે ન.કશછીંટે ખુને બિસમીલકે;

બતાવો તો પ.ડે હંય કીસ તરફ ટુકડે મેરે દિલકે.

શરીફ—હુ.જુર લાશતો પ.ડી હય મગર સલીમ કહેતા હય મુઝે .ખબર નહીં.

નવાબ—ઇસે કાહેકો .ખબર હોને લગી? ચોર કહીં ચોરીકા ઇ.કરાર કરતે હંય, ગુનેહગાર આપના ગુનાહ ઇ.જહાર કરતે હંય. અરે અબુલ હવસ અગર તુઝે .જેવરકા લાલચ થા તો મુજસે કહેતા મંય ઇસસે જિ.યાદા દે સકતા થા. અગર કોઇ બદલા લેના થા તો ઔર તર.હ લેસકતા થા.

અશ.આર

તબર દરાંતી યું ચલી પથ્થર નમકકા ચાટકર,

શા.ખે નિહાલે આર.જુ ફેંકી સરાસર કાટકર.

ચલ દિયે બેટા કહાં ? મુંહ મોડ કર,
બાપકો અમને તડપતા છોડકર.

મુરબ્બા.

સલીમ—સદમા ઝરૂર હય દિલે આલમ પનાહ પર,
લેકિન સિતમ ન ઢાઇયે ઇસ બેખબર બેગુનાહ પર;
પરદા પડા હય રન્જસે ગઝબકા નિગાહ પર,
મયં ઔર છુરી ચલાઉં કીસી બે ગુનાહ પર.

શેર.

નવાબ—સબ મર ગએ કયા તેરી છુરીકો મીલાબી,
આગે બો નમક હરામ નમકકા સિલાબી.
લે જાવ ! મુઝી બદકારકો કયદખાનેમેં બન્દ કરો તહકી
કાતકે બાઅદ કતઇ ફેસલા કીયા જાયગા.

મુસદ્દસ

સલીમ—ભરા હુસ્નો અકીદતકા ખુરા સવદા મેરે સરમેં,
યુંહી સમઝા કીયા એક રાહઝનકો અપના રહબર મયં,
તેરી બાતોકો મામુના જો સુનતા કાન ધરકર મયં,
ફંસાતા કયું અચાનક લાકે મુજકો ચર્ખ ચક્કરમેં,
મગર ટુટેગા યેહે દામે ફરેબો અફતના એકદિન,
રહેગા હોકે રોશન દેખના ખોટા ખરા એક દિન.

શરીફ—અરે મુઝી તુતો ખુન કરકે ફાંસી ધરકો ચલા મગર મેરી ગરીબ બેટી જો તેરી જાનકો રોએગી ઉસકે આંસુઓંકો કોન પુછેગા ?

(સલિમ કો લેજાના.)

આરામશ—આજકે કામમેં તો કામિયાબી રહી.

શરીફ—મગર આપનેભી બસ ઝુઠી ખબર કોહી ખુબ ઉભારા, કીસી પર સાબિત નહીં હોનેદિયા કે ભીકારીકા બચ્ચા હય યા જિગરપારા.

નવાબ—યેહે મયદાન તો મારા, મગર આગે હય કામ તુમ્હારા, મામુનાને તહેખાનેકા માજરા દેખ લીયા હય સારા, અગર આજકે આજ ઇસકો શીશેમેં યા કબ્રમેં ન ઉતારા તો...

શરીફ—યેહે કામ હમારા (નવાબકા ચલે જાના. શરીફકા મામુનાકે પાસ જાના.)

મામુના—વર્ના ઇનકો આને દિજિયે (મામુના ઔર શરીફકા આના—નાહરકા છુપે હુવે આના).

શરીફ—હાં ચોંકા વોહ હય, કીસ બેતકી સુલી કલ વોહ હોગા. ઔર સુલી.

માસુના—સુલી ?

શરીફ—હાં સુલી !

માસુના—કયુ ?

શરીફ—નવાબ.જાદેકા ખુ.ન કીયા હય તું !

માસુના—સબ ગ.લત.

શ.એર.

કોઇ હ.જાર કહે યહે ઇસકા કામ નહીં,
નમક .હલાલ હંય કુછ નમક હ.રામ નહીં ?

શરીફ—નમક હ.લાલીકા મ.જા કલ આયગા—અફ્સોસ અપની બેટીકા રન્ડાપા કયુંકર દેખા જાયગા.

માસુના— **શ.એર.**

પડી હય ફિન સિયાહ કારોંકો અપને આપેકી,
ઉન્હે ક્યા ફીક્ર હો સકતી હય બેટીકે રંડાપેકી.

અબાજાન આપ બે ફીકર રહે આપકી બેટી આપકે સામને બેવાહ હોકર ન ફીરેગી.

મુસદ્દસ

અદમમેં જાએંગે વોહતો અ.દમ હોગા વતન મેરા,
નિસાર ઉન્કે પસીનેપર હય યહે .ખુને બદન મેરા,
જો ઉનપર આજ કુછ આએ તો જલ જાએગા તન મેરા
વહાં તારે નફ્સ ટુટે સિલેગા યહાં કફ્ન મેરા,
સોહાગનસે અગર હો જાઉં બેવાહ તો ક.બ્રરકો,
જના.જે પર ઉન્હીકે ફેંકદુંગી કાટકર સરકો,

શરીફ—અગર યહે ખી.યાલ હય તો અપના ગલા કાટનેકી તકલિફ તુઝે નહોગી.

માસુના— **શ.એર.**

ન કુછ આએગા મુજકો માફ્કર અય ફિગલએ આ.લી,
કે ઘુંસા મારને વાલેકી મુઠ્ઠી હય સદા ખાલી.

શરીફ—હુવા કરે મગર મુજકો આખ.રી લા.જ કરનાહી પ.ડેગા.

માસુના—મગર મંયને તુમ્હારા કયા બીગાડા હય ?

શરીફ—હું ખુ.રશીદકે તહે.ખાનેમેં જાના ઔર વહાંકે હાલત દેખકે બાગ આના, યહેતો જુર્મ હય ન જાના અફ્સોસ ઇસકી સ.જા દેનેમેં તરી.કે બિચાર અલબતા સ.જાસે બચના અખ્તિયાર હય.

મામુના—વ્હે ક્યું કર ?
શરીફ—સબ નવાબ સા.હબસે મિલકર.
મામુના—બસ .ખબરદાર.

અશઆર.

દિલ્લઝના ન મેરી સબક દામનીસે,
વ્હે કહેના કીસી બેમવાકી:જનીસે.

શરીફ—છોડ દેનેકા તુઝે યારા નહી.
કતલ કરનેકે સીવા ચારા નહીં. (કત્લ કરના ચાહના)
નાહરકા શરીફકો મારકે મામુના ઔર ચંબેલીકો ઉઠા લેજાના)

બાબ દુસરા. પરદા ચૌથા.

મકાને બહેરામ.ખાન

બહે.રામ—બેટી અકબરી તુને .હમીદ ઔર કુલસુમકી કહાનીયા તો બહોત સુની હોંગી મગર મંય તુઝે એક કેલી સુનાતા હું.
અકબરી—અચ્છા સુનાઇએ મંય પહલી બહોત જાનતી હું અયસી અયસી કેલીયાં હય હાલ મુજસે પુછા કરે કોઇ દિન રાત.
બહેરામ—ભલા જીન્હોંને .હમીદકા ઇલાજ કીયા વોહ કયસે આદમી હંય.
અકબરી—આદમીતો અચ્છે મા.અલુમ હોતે હંય બાતચીત .વ.જ.-અસેભી શરફ મા.અલુમ હોતે હંય.
બહેરામ—તુ અપને અબ્બાકો દેખે તો પયચાન સકે.
અકબરી—નહી ક્યું કે જબ વો અમાંસે નારા.જ હોકર ગયે તો મંય પાંચ બરસકી થી.
બહેરામ—તેરે અબ્બાકા પતા કહાં હય ?
અકબરી—ડાકટર.ગુલામ જેલાની સીવીલ સરજન બર્દવાન.
બહેરામ—વહી હંય બસ હો ગયા ઇમતેહાન વ્હે કાર્ડ દેખોતો કીસકા હય.
અકબરી—ડાકટર .ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજન બર્દવાન હંય વ્હે તો મેરે અબ્બાકા પતા નિશાન વ્હે આપકે પાસ કહાંસે આયા ?
બહેરામ—જીસકા હય ઉન્સે પાયા !
અકબરી—તો ક્યા મેરે અબ્બા યહાં આએયે ?
બહેરામ—હાં.
અકબરી—કબ ?

બહેરામ—હમીદકો મીરગાથી જબ.

અકબરી—તો મુઝે મેરે અબ્બાંસે કયું ન મીલાયા.

બહેરામ—પહેલા ય્હે સમજકે જીસકે ગુસ્સેકા પારા ઐકસો એક ડીગરી પરહો વહાં દિવાનેકો દિવાના કૌન કહે. દસ બરસકે બિગડે હુવેકો મનાઉંગા ફિર તુજસે મીલાઉંગા.

અકબરી—જહે એહસાન.

ગાના.

દેખુંગી પ્યારે અબ્બાકા મુખડા
પ્યારા પ્યારા, પ્યારા પ્યારા, પ્યારી=
ભુલે હુવે થે હમે અબતક દિલસે
દિલસે જાયગા સારા સારા, સારારી=
એક મુદ્દતકા દુઃખડા=
રખ્ખેગા ઉલફત બહમ અબ સબ કુન્બા
કુન્બા ફીરતા થા મારા મારા, મારારે=
દિલ ઉખડાહી ઉખડા

બાબ દુસરા — પરદા પાંચવા.

—ooo—

બહેરામખાનકા દીવાનખાના.

ગાના.

દુલ્હા—આહા હા ન ખુલા ન ખુલા ઝાંસા મતલબકા દમકા
પાસા ય્હે સીધા તકદીરસે પડા
આહાહા ઉલટા સુલટા ચકમા થા દુબલાપતલા પઠ્ઠા
પર ખાસા તકદીરસેં લડા
આંખે લડાઉં દીલદારસેં પઇસે લડાઉં બીમારસે
પાંચો હય ધીમેશાને ખુદા હય પાનીપે આઇ બાલાઇ હય.

હમીદ—અજી ડાકટર સાહબ! મંય આપકો બહોત દેરસે દેખ રહા થા.

દુલ્હા—કયું કયા હય ?

હમીદ—આપ હરવક્ત વાલિદકે પાસ રહેતે હંય કુછ મેરા જીક્ર તો નહીં આતા.

દુલ્હા—કીસ બારેમેં.

હમીદ—યાની મેરી બનાવટી બીમારીકે બારમેં.

દુલ્હા—ઉન્હોને કીતની હી મરતબા દરિયાફત કીયા હય, મગર યહાં અસલી મર.જકીં રસીદહી કૌન દેતા હય મગર ઉસકા તો કોઇ .ખ્રાફ નહીં એક દુસરે શ.ખ્સકા અલબત્તા.

.હમીદ—વોહ કોન આદમી હય.

દુલ્હા— શ.એર.

આદમી કબસે આદમી હય વોહ
હરગુલે ફુલ ફુલે ચમન હય વાહ

.હમીદ—વોહ હય કહાં?

દુલ્હા—યહીં

હમીદ—કયા હમારેહી મકાનમેં?

દુલ્હા—હ! તુમ્હારે હી મકાનમેં?

.હમીદ—તો કયા કુટી જાનતો નહીં

દુલ્હા—હાં ઉન્કી તરફસે બહોત ઇસરાર હય કે સચ મુચ .હમીદકો કયા આ.જાર હય જબ બનારસ જાનેકા .જિક્ર આતા હય કે વહીં ઉસકો દવરા સતાતા હય, મેરા ઇરાદા હય કે સાફ સાફ કહે દું.

.હમીદ—ખુદાકે વાસ્તે કહીં યહે ગ.જબ ન કરના

દુલ્હા—યહે બાત હય તો હરગિ.જ ન બતાઉંગા બાતોં બાતોમેં ઊ.ડાઉંગા.

.હમીદ—બડી મહેરબાંની યહે લીજિયે વોહ .ખુદ આ રહી હંય. મંય જાતાં હું (જાના હમીદકા).

દુલ્હા— શ.એર.

વાહ કયા અસર હોને લગા .જબ્ત શકે બાઇમેં
આપસે આપ ચલે આતે હંય તન હાથ મેં

મુદ્દતસે મીલનેકે લિયે છાવની ડાલી હય, સુના હય કે વોહ આનેવાલી હય, ઔર મયદાન .ખાલી હય.

શ.એર.

મીલી આ.જાદગી કુન્જે .કફસમેં
યહે દિન આયા હય અબકે દસ બરસમેં (આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કોન દુલ્હા મીયાં?

દુલ્હા—જી હા, સિર્ફ દુલ્હા કહિયે યા મીયાં.

કુલસુમ—યહે દુલ્હા ઔર મીયાં કીસે કહેતે હંય.

દુલ્હા—યહે તો નહીં મા.અલુમ કસરે નાહીસે આપકા નામ લેનેકી ઇરફ.વાસ્તે કી હય.

કુલસુમ—દીલ્લગી છો.ડીયે ઔર મા.અને બતલાઇયે.

દુલ્હા—ઓ માઇ લવર માઇ જીગર ! O my louer my jigar !

કુલસુમ—હંય યેહ આપ કીસ જ.બાનમેં ગુફ્તગુ કરતે હંય. ક્યામે કલકત્તા મેં તો ઇસકા લહેજા ન થા.

દુલ્હા—યેહ સબ મેસ્મેરી.જમકા અસર હય.

કુલસુમ—શુક્ર હય કે મેરા .ખયાલ .ગલત નીકલા કલકતે વાલી બાતોંકો લગભગ દસ બરસ ગુ.જર ગયે હોંગે. મયતો યેહ સમઝતી થી કે આપ મર..........

દુલ્હા—મરગયે હોંગે ! અજી મર ગયે હોતે તો અચ્છા થા.

શ.એર.

ઉમ્ર કાટી બ.ડે .ફીને સે
મૌત બરતરથી અયસે જીનેસે.

કુલસુમ—તો અયસે ક્યા પહા.ડ કાટને પ.ડે

દુલ્હા—અજી પહા.ડ હોતા હય તો આસાનીસે કટ જાતા હય. મગરફુર.કતકી રાત કાટના સ.ખ્ત મુશ્કિલ હેય

કુલસુમ— શ.એર.

હય યહી .હાલ આજ કલ મેરા,
જલા કરતી હું રાત ભર તનહા.

મંય .ખુબ સમઝતી હું.

બયત.

ખુબ મુજપર સિતમ કીયે હોંગે,
દિલહી દિલમે મ.જે લિયે હોંગે.

દુલ્હા—કયસા મજા ઔર કયસા દિલ.

મુસદ્દસ.

કા.તિલ આયા દિલમેં ઔર બિસમિલ ગયા,
મિલ ગયા ઉલફતકા બદથા મિલ ગયા,
જબસે દિલ આયા કીસી પર દિલ ગયા.

કુલસુમ—યેહ દિલ આનાભી ઔર જાનાભી, યેહ ઇજતિમા.એ જિ.દદે કબ મુમકિન નહિં.

દુલ્હા—આપતો એકહી જિદ દેખકર ઘબરા ગઇ મંય તો સરપા ઇજતિમા.એ જિદદેં ન હું બલ્કે સરાપા ન.કી.જન હું. મંય બે .ખાફ્બી હું ઔર ડરતાભી હું જયસા કહિયે વયસા હું ઔર મેં કુંવારા હું ઔર નામ દુલ્હા મીયાં.

કુલસુમ—તો ક્યા તુમ અબતક કુંવારે હો.

દુલ્હા—જી હાં.

ગાના.

બાંધા હો સેહરા કભી જાતી તો હમ મુંહ ન દિખાયેં
હાથો મેં હો મેંહદી રચી જાની તો હમ હાથ કટાયેં
ગુજરે ના દસેક સાલ હય અભી વહી .ખ્યાલ
હાં—યાદે સનમ કમ હો જીસે કયા મજાલ
પ્યારી તેરા રૂ.ખેપુરનુર કભી ન આંખોંસે હુવા દુર
બાર બાર ઇસ ઉલ.ફતકી તહે દિલસે હું મશકુર—

દુલ્હા—

શે.એર.

મ.ર્જકો દૌર ઇતની કાકી ન હોગી
ફ.ક્ત શુકીયેસે તલાફી ન હોગી

કુલસુમ—તો ફીર કયા ચાહતે હેં ?

દુલ્હા—યહી ન

શે.એર.

ફીર મુ.હબ્બતકી રસ્મ જારી હો
હમ તુમ્હારે હોં તુમ હમારી હો

કુલસુમ—તુમ્હારી આર.જુ બેકાર હય

મસનવી.

ન ફસ્લે ગુલ ન લુત્ફે જવાની
કરેગા બા.ગબાં કયા બા.ગબાની
હવા મુરઝાને વાલી ચલ રહી હય
જવાની દોનોંકી અબ ઢલ રહી હય

દુલ્હા—અજી વાહ—

રૂબાઇ.

મ.જા કયા .ખાકથા કચ્ચે ફ્લોંમેં
સક્ત હોતી નહીં કુછ કુંપલોંમેં
ઇશી સિનમેં હય લુત્ફે જિ.ન્દગાની
કે લ.જ.જત હય પુરાને ચાંવલોંમેં

કુલસુમ—નહીં.

અબીયાત.

હું મંયભી અધે.ડ ઓર તુભી અધે.ડ
મંય અપની નિબે.ડું તુ અપની નિબે.ડ

દુલ્હા—નહીં.

હું મંયભી અધે.ડ ઓર તુભી અધે.ડ
મંય તેરી નિબેડું તુ મેરી નિબે.ડ

કુલસુમ—તુમ કયા ચાહતે હો ?

દુલ્હા—યા.અની .ઇદ્દતકે દિનતો ગુ.જર ચુકે હોંગે.
કુલસુમ—તો કયા નિકા.હ સાનીકા પય.ગામ દેતે હો.

શા.એર.

જી ચાહા લુત્ફો કરમ સમઝે જી ચાહા જૌરો સિતમ સમઝે
હિજ્જે કરનેસે કયા મતલબ કુછ હમ સમઝે કુછ તુમ સમઝે

ગાના.

હોગી નગર બદનામી લંગર હટ મત કરના
ચારી ચકોરીસે હંસના હંસાના
ઈસમેં હય એક ખટકા ન મોરી દુરગત કરના
મુજસે ન હોગી અયસી ઢિટાઇ
વોહભી ખુલ્લમ ખુલ્લા કિસીસે ઉલ.ફત કરના–

દુલ્હા— **શા.એર.**

પરિશાં હોં પ્યારી બલાએં તુમ્હારી
મેરે સરપે સારી બલાએં તુમ્હારી

કુલસુમ—અચ્છા ઇસ વ.ક્ત તો .જિયાદા હાથ પાંઉ ન ફયલાવ.
કલકત્તે જાકર મુઝે .ખત લિખના જબ તક મંયભી અપને
દિલસે પુછ દેખુંગી અગર ઇરાદા હુવા તો તાર દે દુંગી.

દુલ્હા— **મુસદ્દસ.**

નામઓ પય.ગામ કયસે તાર
ન.કદ સવદા હો તો રખ્ખે કયું ઉધાર
યા તો હો ઇન્કાર યા કૌલો .કરાર
ડુબ જાએ નાવ યા બેડા હો પાર
કામ જો કરના હો કલ વોહ આજ કર
આજ કરના હો તો ફૌરન કર ગુ.જર

ગાના.

કટી .જિન્દગાની ગઇ નવ જવાની ગલે જંજાલ ન ડાલ
અભી હય અબ જાની વહી આનાકાની કરો મંજુર વિસાલ–
વા.અદે વ.ઇદ કહાંકે કૌ.લ દિજે શાદીકા શાદી કરે.
વારી મંય દુલ્હા મીયાંકે હે શાદ શાદ શાદ
.કૌલે .હિજાબો .કુબુલ મિલા જીગરસે હો રહી યય સનનનનન
જાતા રહા તેરે દિલકા ગિલા. ગલે મિલો ખુશી .ખુશી–
(બહેરામકા આના કુલસુમકા બાઇકો દેખકર બેહુશ હો જાના)

બહેરામ—કયું કુલસુમ ફીર હુવા ચક્કર
દુલ્હા—હાં ચલતે ચલતે ફિર ચક્કર

બયત

ફેર લો મુંહ કરો ન મુતલક શોર
ઘર ન જાએ કહીંપે અમલી જોર.

બહેરામ—યા અલ્લાહ જમાના ભરકી મીરગી ઔર બે હુશી મેરેહી ઘર ટુટી.

બયત

મીરગી હય ઔર દિમાગ હુવા ચક્કર,
ચલ રહા હય બહોત બુરા ચક્કર.

બાબ દુસરા. પરદા છઠ્ઠો.

....

તહેખાના.

(ખુરશીદકા દિવાન પનેમેં ખુદસે બાતેં કરતે નજર આના).

ખુરશીદ— અશઆર

કૌન યેહે કહેતા લગા હય ખુને બિસમિલ હાથમેં,
માં તેરી રખતી હય બચ્ચા તેરા દિલ હાથમેં.
તુહી હાથમેં હક્જે જાં બી તુહી હય,
યહાંબી તુહી હય વહાંબી તુહી હય.

સોજા મેરે લાલ સોજા. નહીં તું નહીં ખું ખ્વાર તુ નહીં.

બયત.

ફુટે હુવે સરસે ખુન એક દિન જો કતરે કતરે ટપક રહાથા.
વોહ મીઠે મીઠે લહુકી બુંદેં તુહીતો મુંહમેં લપક રહાથા.
દેખીયો ડાલી કયા બચ્ચા રોતા હય હાં આવાજ તો.

ઉધરસ આઈ વહાં હો મેરે લાલ વહાં આઉં દુધ પીલાઉં ? ન ભાઈ મંય વહાં ન આઉંગી બે ઇમાન નવાબ આજાએગા.

અશઆર.

સુખતે હંય લબ તેરે તો સુખનેદે ગમ નહીં,
તુઝસે કુછ ઇસ દામને ઇસમતકી કીમત કમ નહીં.
કયું નિગાહે યાસસે તકતા હય માદરકી તરફ,
મંય તુઝે દેખું કે દેખું અપની ચાદરકી તરફ.
તુમ્હે રહેના પસંદ આયા ન મજબુરોંકે પહેલુમેં,
અંગુઠા ચુસ્તે હો વાં પડે દુરોંકે પહેલુમેં.

લગ ગઈ મેરે લાલ ! લગ ગઇ. કિસને મારા ! ડાકુને ! મારેંગેઃ ડાકીકો !

શ.અેર.

આજા મેરે પાસ લેલું બલાએં,
ડાલી ન ઝુલાએતો હમ તુઝે ઝુલાએં.

(નાસિર નાયરો .અ.જિ.જહા આના)

નાહર—દેખો યહે કોન હય ?

નાસિર— મુરબ્બ.આ.

જુલ્વએ .ખુરશીદ હય બેશક મગર .જેરે .સહાબ,
હંય શુબ્હ તન કુછ .ગુબાર આલુદા કુછ હય આબો તાબ.
બસ દો .અમલીમેં મેરા દિલ ખારહા હય પચો તાબ,
ઇધે મન બીમન બ બેદારીસ્ત યારબ યા બ .ખ્વાબ.

ખુરશીદ— શ.અેર.

ઝુલે દેકર તુઝે ઝુલાઉં મંય. તેરે ઝુલેપે ગીત ગાવું મય.
મગર યહે તો બતાવ.

શ.અેર.

બરસ રહી હંય ભરન લહુકી, ધુલી હુઇ હય લહુમેં ગોલી,
બતાદે સાવન કે માહે ફાગન, મલ્હાર ગાઉં કે ગાઉં હોલી.

નાસિર—કોન .ખુરશીદ લકા ?

.ખુરશીદ—કોન નન્તેકે અબ્બા નહીં ! દૂર દૂર .જાલિમ
નવ્વાબ દૂર .ખાના .ખરાબ દુર સરાપા .અ.ઝાબ દુર દુર

શ.અેર.

મેરે દામનમે છુ ન જાના તુ. હોકે બે આબરૂ ન જાના તુ.

નાહર—બહેન કયા કરતી હો ?

.ખુરશીદ—મંય તો કુછ નહીં કરતી.

નાસિર—યહે વોહ નહીં હય ?

નાહર—હાં વહી હય.

નાસિર—નહીં નહીં !

અશ.આર.

સુપયદો સુ.ર્ખ હુવા જર્દ રંગ ચહરેકા
નહી ગુલાબકે બદલેમેં ફુલ ગેંદેકા

નાહર—રહેતા વોહ રંગ કયુંકર વોહ ત.ક્તાઝી કહાં હય,
જબથે બહારકે દિન અબ મોસમે .ખિઝાં હય

નાસિર—કયું બહેકાતે હો ?

મુરબ્બ.આ

યહાં વોહ નિયા.અમતેં દિલકશ નહીં વોહ નેહી નહીં,
સુરૂર નેશી નહીં મારફી વોહ નેહી નહીં.

વ્હે વોહ શીશાહી નહી ઇસ શીશેમેં મય હી નહી
ઇસકે આ.ઝોશમે બચ્ચા કોઈ હય નહીં

નાહર— મુ.ખમ્મસ.

સખ્ત મુશ્કીલ હય મંય કહેનાહું સંભલનેકે લીયે
ઓર વ્હે હોતે હંય તૈયાર ફિસલનેકે લીયે
એ .ખુદી જોશ પર હય રાત હય ઢલનેકે લીયે
જ઼ઇન્હો અબ કીસતરહ સમઝાઉં મંય ચલનેકે લીયે
એકસે એક ઝિયાદા હય મચલનેકે લીયે

નાસર—મંય ઇસે અચ્છી તરહ પચચાનું

નાહર—હાં અચ્છી તરહ

નાસર—.ખુરશીદ! અગર તુ વાકઈ .ખુરશીદ હય ત્તો મેરે સીને પર હાથ રખકર દિખા

શ.એર.

દિલે મુરદાકો જિન્દાકર મસિહાએ જમાં બનકે
નિકલનેદે જંગ અરમાન મી.કનાતીસો આહનકે

.ખુરશીદ—તુમ્હારે હાથમેં .ખન્જર તો નહીં, તુમ્હારે .ખન્જરકી મુઠ લોહેકી તો નહીં હય તુમ્હારે સાંથા કે હાથ કોઈ કટોર તો નહીં હય. નહીં ઇસમેં કુછભી નહીં હય. નવાબ તુઝે નહીં

મસનવી.

પુર નજ઼ાકત હય ઉસકી પેશાની
ઓર વ્હે ચહેરા હય પાક નુરાની
થુકતેભી ન ઉસ ઝમીને પર
ઓર રખતી હું હાથ સીને પર

(સીને પર હાથ રખનેકે લીયે હાથ બઢાના)

નાસિર—હાય ! તેરે હાથમેં યેહ કહુ કયસા લગ રહા હય ઇસે ધો ડાલ, દામન ઇસે ધો, .કાતિલ ઇસે ધો.

શ.એર

ઇસકી હવાસે જ.ખમ જીગરકે હરે હુવે
ધો ડાલ આને હાથ લહુસે ભરે હુવે

.ખુરશીદ—ઇસે ધો ડાલું કાહેસે ધો ડાલું

કઈદ.

સમન્દર આએં જો ઇન્કો ધોને વોહ .ખુશ્ક હો જાએં પુસ્ંમેં
હય નામ જીસકા જહાંમેં દરિયા શુમાર ઉસકા હય ટાપુઓંમેં
જમીનકી સુલ સુખ જાએં ન બુંદ પાની રહે કુઓંમેં
વ્હે હાથ વો ડાલનેકી તા.કત ફ.કત હય બચ્ચેકે આંસુઓંમેં

નાસિર—કહાં હય તેરા બચ્ચા કહાં હય મેરા બચ્ચા કહાં હય ?

.ખુરશીદ—અગર તુમ .ખુરશીદ હો તો તુમ્હારા બચ્ચા એક કટોરેમેં આરામ કર રહા હય અગર મય નાસીર હું તો મેરા બચ્ચા એક જલ્લાદકે હાથોંકો .કાબિલે ઇન્.આ.મ કર રહા હય.

મુશ્.આ.

કભીતો રગ લાયગા સિતમકા વા.કિયા સચ્ચા

ત.ડપતા થા ઉધર બચ્ચા બિલક્તીથી ઉધર .જચ્ચા

વોહ .જાલિમ ખા ગયા જબરન મેરા દિલ તો.ડકર કચ્ચા

મંય કહેતી રહે ગઇ .જાલિમ મેરા બચ્ચા મેરા બચ્ચા

(નાસિર ઔર .ખુરશીદકા .ગશ ખાકર ગીરના નાહર ઔર અ.જી.જકા દોનોંકો સંભાલના ઔર .કયદસે નીકાલ લે જાના)

બાબ દુસરા. પરદા સાતવાં.

....

બહેરામ .ખાનકા મકાન.

બહેરામ—ડાકટર સા.હબ મંય જાનતાહું કે આપકો રંજ તો હોગા મગર મુજકો .અ.ર્જ તો કરનાહી પડે.ગા કયું કે વો હય આપકે બાલ બચ્ચોંકી બાત.

દુલ્હા—હંય ય્હે આપને કયા કહા કયસે બાલ બચ્ચે ?

બહેરામ—જીહાં ! આપકી બીબી .અરબન ઔર અકબરી .ખાનમ

દુલ્હા—જી આપ ય્હે કહેતે કયા હંય !

બયત

કયસી બીબી ઔર બચ્ચા ઔર કૌન મીયાં

ઉન્હેં જાનતાં હય કોન યહાં

બહેરામ—યા અલ્લાહ ગુ.સ્સાભી કયા .બુરી ચી.જ હય કે બાલ બચ્ચોંસે સાફ ઇન્કાર !

દુલ્હા—આપ ભુલ રહે હંય સરકાર !

બહેરામ—કભી નહીં ! અચ્છા આપ બતલાઇયે કે ડાકટર ગુલા[illegible] જેલાની આપકા નામ હય યા નહીં ?

દુલ્હા—.ફ.ર્જ કીજીયે કે હું !

બહેરામ—સિવિલ સરજન બર્દવાન આપ હંય યા નહીં ?

દુલ્હા—માના કે હું !

બહેરામ—તો અકબરી .ખાનમકે બાપસે બાત કરનેવાલા આપકા .ગુલામ બ.ડા .ખુશ નસીબ હય

દુલ્હા—દેખીયે અબ કમસ હો જાતા હય મિલાપ કીસીકી બેટી કાન હોજાતા હય આપ! અબ .જિયાદા ઇન્કાર ન કરના ચાહિયે .જરા મુહબ્બતસે રોના ચાહિયે

(રોના દુલ્હાકા)

(.ખુદસે) મુરબ્.બા.

કીસીકા રોના હય હંસીકા રોકના યહાં હય .અ.જાબ
સુખી આંખોંકો સમઝતે હંય મીયા ચશ્મે પુરાબ
ઝોકલુ આંખોંમેં મીર્ચ તો સચ્ચાહો યહે .ખ્વાબ
અશ્કતો આતે નહી હોતા હય કેરેક્ટર .ખરાબ

બહેરામ—કહું ડાકટર સા.હબ અકબરીકો મિલનકી ઇજા.જત હય.

દુલ્હા—વેલ.

શા.એર.

હો નહીં સકતા હય મુજસે અબજિગર રોલાદકા
ચુટકીયાં લેને લગા સીનેમેં નામ ઐાલાદકા.

બહેરામ—અચ્છા મંય અકબરી .ખાનમકો યહીં ભેજદેતા હુ!

અશ.આર.

કાહકી યહે હંય .ખુબીયાં સારી, હો રહી હય કફનકી તૈયારી
બાલ બચ્ચે મીલે હંય રોનેકો, આબરૂ હય .ખરાબ હોનેકો

અકબરી—ક્યા યહી મેરે અબ્બા હંય. અબ્બા જાન!

દુલ્હા—આવ મેરી બેટી કયું કયસે હો બેટી?

અકબરી—અચ્છી હુ અબ્બા જાન!

દુલ્હા—કયું કયસ દસ સાલસે ગુજરતીથી!

અકબરી—આપકો રોજ યાદ કરતીથી. અમ્માજા! આજાએંગી, તો આપકો દેખકર .ખુશ હોજાએગી.

દુલ્હા—(.ખુદશે) વોહ આમ્ર ઓર ખુલા (જાહિર).જરા ઠહેરાના બેટી

શા.એર.

ન.કશઓ રંગો .ખતો ગાલ ગીલું
અપની માંપે ગઇ સરાપા તું

બ .ખુદા! આપને તો પહેચાનાભી નહીં. અગર મેરે મહે રબાનને .જિક ન કીયા હોતા તો બિલકુલ ન પહેચાનતા!

બહેરામ— શએર.

અબ ઠહેરાના ચાહિયે ન ઇન્કો પાસ
અબ નિકલનેદો પન્કે દિલકી બિ.ડાસ

અકબરી—ઓર મંયભી આપકો ન પહેચાન સકી કયું કે જબ વાલિદાસે આપ ખફા હોકર ગએથે તો ઉસ વક્ત મંય પાંચ બરસકી તો થી હી ઔર અમ્માતો આપકી શકલ ઓરહી બયાન કરતીથી ઓર આપ નિકલે કુછ ઓર

દુલ્હા—હાં જીસ તરહ તુ ઔરતસે ઓર હો ગઇ ઊસી તરહ મંય ઓરસે ઓર હો ગયા (ખુદસે) અબ સચ મુચ બાપ બનનેકી કોશીશ કરૂં (જાહિર) કયું બેટા અકબરી તુઝે યાદ હય જબ મંયને રબડકી ડોલી લા દીથી

અકબરી—ડોલી કયા ?

દુલ્હા—ડોલી અરી ઓ ડોલા ઓ ગુડીઆ !

અકબરી—નહીં મુઝે તો યાદ નહીં.

દુલ્હા—ઓર વોહ બે સુંઢકા હાથી ઓર વોહ ચીનીકા ગરદન હીલાને વાલા બુઢા ઓર બકરેકી ગાડી વાલી બાત ?

અકબરી—બકરેકી ગાડી વાલી બાત ?

દુલ્હા—હાં જીસમે બેઠાકર નવીબંવરી સયર કરાનેકો લે જાયા કરતીથી.

અકબરી—જી નહીં મુઝેતો કુછ ભી યાદ નહીં

દુલ્હા—હાં કહાંસે યાદ રહે જબ જમાના બદલી હો (ખુદસે) યાદ તો જબ રહે જબ બાત સચ્ચી હો.

અકબરી—આપને તો દસ બરસમેં ઇતનીભી ન પુછી કે મેરે કોઇ હય યા નહીં.

દુલ્હા—(ખુદસે) પુછતા તો જબ કે જબ મેરે કો હો (જાહિર) હાં મુઝે તુઝપર બહોત પ્યાર આતા હય. બેટા કુલસુમ

અકબરી—હંય ! આપને યહ કયા કહા મુઝે ભૂલ ગએ મેરા નામભી ભુલ ગએ.

દુલ્હા—ધોટાલા નંબર ફેર હાં મંયને નામ કયા લીયા

અકબરી—આપને તો કુલસુમ કહા ઓર મેરા નામ તો અકબરી ખાનમ હય.

દુલ્હા—તોબાહ તેરા નામ લેતે લેતે તેરી અમ્માકા નામ લેલીયા

અકબરી—વાહજી અમ્માકા નામ તો સૈયદુન્નીસા હય યહ તો ફુફી અમ્માંકા નામ હય.

દુલ્હા—હાં ભુલા બેટી ચુંકે અબ દિન રાત ઉન્હીકે પાસ રહેતા હું ઓર હમીહકા ઝીક્ર કરતાહું ઇસીસે ઊનકા નામ ઝીહેન જબાં હો ગયા હય.

ગાના.

મિલી પ્યારી બેટી તુ મુઝે તુરે. નિગાહ તુઝે કરલું મંય
જી ભરકે પ્યાર

દુલારી મેરી કરલું મંય જી ભરકે પ્યાર—
યે થા અરમાન દેખું અપને અબ્બા જાનકી સુરત
ખડી હય સામને આંખોકે કયા અરમાનકી સુરત
મંયભી નૌશાહ બનુંગા, અછે ઘોડે ચઢુંગા
તુજકો બનાઉંગા શાહબાલા, બેટા તુઝકો
(હય હય અબ્બા કયા આપ અમ્મા—હોતે શાદી કરેંગે ?)
(ઘોટાલા નંબર ફેર)
ચુકા બયાનમેં, બેટાથા ધ્યાનતેં
તબતો હય ઠીક અબ્બા—મિલી.

(દુલ્હાકી અકબરીકો ચુમના હમીદકા આના ઔર દેખકર ચોંકના)

હમીદ—ઘુસે યહે લુટેરે કહાંકે હાય (દોનોંકો હમીદકા ધક્કા દેના)

અકબરી—હાય હાય હમીદ યહે મેરે અબ્બા હંય

હમીદ—જા જા યહાં કોઇભી નહીં હમીદ વમીદ, તુમ મુજેસે છુડાઓ પ્રદ કયું બે પાજી !

દુલ્હા—તુ ચુપ કીએજા હામે હાં મિલાએજા મંય તેરી અભી ઇસકે સાથ શાદી કીયે દેતા હું.

અકબરી— બયત.

ખબર લેકે મેરે વાલિદકી. અચ્છિ સુઝી હય ગો શહાદતકી.

દેખો અબ્બા !

દુલ્હા—હાં બેટા

હમીદ—બુલાવ બુલાવ ઇસસે શાદી કરો (દુલ્હા મીયાં બતાતા હય) અરે ઇગ્રેજીમેં બુલાવ.

દુલ્હા—કમ બેલાન્ગ માઇ ડીયર

બયત.

બલાસે અજલદે યા પયામ, દુલ્હા મીયાંકા હય બે લાગ કામ.

(અકબરીઓ હમીદકી શાદી કરનાં કુલસુમકા આના)

કુલસુમ—હંય યહે કૌન ?

અકબરી—કુરીજાન યેહ મેરે અબ્બા હંય

કુલસુમ—હોંગે.

અકબરી—આવ મંય તુમ્હારી અબ્બાકે સાથ મુલાકાત કરાઉં.

કુલસુમ—તુ કયા કરાએગી મંયતો ઇન્કો દસ બરસસે. જાનતી હું મએ ગુલામ (કુલસુમકા ચલે જાના)

બાબ દુસરા.   પરદા આઠવા.

.કયદ .ખાના.

(સલીમકા કયદ .ખાનેમેં નંજર આના. નાહરસિંગકા .કયદ .ખાના તો.ડકે દા.ખિલ હોના)

સલિમ— શ.એર.

તમામ દુનિયા હય .કયદ .ખાના
કે જિસમે .કયદી હય એક .જમાના.

નાહર—અય એ ત.કસિર ઉઠ ખડા હો

સલિમ—તુમ કૌન હો ?

નાહર—નાહરસિંગ ડાકુ.

સલિમ—યહાં કીસ લિયે ?

નાહર—તુમકો છુડાનેકે લીયે.

સલિમ—હરગી.જ નહીં ! ઇસ કાલ કોઠંડીમેં જાન ગવાઉંગા મગર એક ડાકુકા સાથી કભી ન કહેલાઉંગા.

નાહર—ડાકુકે ભાઇ હુજજત છો.ડ ઔર મેરા સાથી બનનેસે મુંહ ન મોંહડ.

સલિમ—મેરા ભાઇ ઔર ડાકુ.

નાહર—મેરા ભાઇ ઔર .ખુની.

સલિમ—મંય જયસા .ખુની હું ખુદા જાનતા હય,

નાહર—ઔર મંય જયસા ડાકુ હું ખુદા જાનતા હય

સલિમ—મુજસે આપકા ત.અલ્લુ.ક.

નાહર—ત.અલ્લુ.ક વોહ અબ કહેનેકા હય.

શ.એર.

રહી હંય અબ તક જો બન્દ આંખે,
ત.અલ્લુ.ક પ્હેકે હમ હંય એકહી ચહેરેકી દો આંખે,

સલિમ—તો ક્યા આપ મેરે ભાઈ હંય ?

નાહર—બેશક

સલિમ—યા ઇલાહી પ્હે મંય ક્યા સુન રહા હું.

નાહર—અગર સમા.અત જારી રે તો બહોત કુછ સુન સકતે હો. તુમ્હેં પ્હેલી મા.અલુમ હય કે તુમ કૌન હો !

સલિમ—નવાબ સાહબકે કીસી દોસ્તકા લાવારીસ બચ્ચા સિવાસતકા મુલા.જિમ ઔર આજ કલ .ખુની.

નાહર—સબ ગલત કે નવાબ એ ઝમાનકે આકાકા લખ્તે જિગર રિયાસતકા હકદાર જીસ ખુનકા તુમ્હારે સરપર બોહતાન હય વોહ બચ્ચા તો મેરે પાસ મોજુદ હય.

સલિમ—તો ખુન કીસકા હુવા ?

નાહર—કીસી ભીકારીકે બચ્ચેકા !

સલીમ—વા અલ્લાહ યેહે મંય આજ ક્યા સુન રહા હું ?

નાહર—અગર સમાઅત યારી દે તો બહોત કુછ સુન સકતે હો દેખો ઇસ વક્તકો દેખો ઇસ મકાનકો દેખો મંય થોડી કહું તો બહોત સમઝો યેહે પટનેકા સુબા વાલિદે મરહુમકો ઇનઆમ મિલાથા જબ વોહ કબ્જા લેને આ રહે થે તો યેહે નવાબ લકબ બાકર નામને દોચાર ગુલામોંકો લાલચ દેકર મિલાયા ઔર રાસ્તેમેં અપને ભોલે આકાકો જહર દિલવાયા ઔર બ વજહ હમનામ હોનેકે સુબે પર કબ્જા કીયા ઔર રાજદાસ હોનેકે ડરસે મુઝેતો જખમ કરકે કુએમેં લટકા દિયા ઔર ચુંકે તુમ બચ્ચે થે ઇસલિયે તુમ્હેં આહ છોટી બહનકો સાથ કિયા ઉસ વખ્ત તુમ્હારી ઉમ્ર તીન બરસકી થી ઔર મેરી સાત બરસકી તુમ્હારા ભાઇ જો તુમસે ચાર બરસ બડા હય વોહ તુમ્હારે સામને ખડા હય.

સલીમ—ઓ મેરે ભાઇ તો વોહ હમારી છોટી બહન કૌન હય ?

નાહર—વોહ બેચારી ખુરશીદ જો ઇસ જાલિમ જફાકારકી ખંજરે સિતમકી શહીદ હય.

સલીમ—અબ વોહ કહાં હય ?

નાહર—ઘબરાઓ નહીં ઉસપર જો જુલ્મકે બાદલ બરસતેથે બરસ ગએ અબ વોહ મેરી હિફાજતમેં હય.

સલીમ—તો ક્યા હમ તીનો ભાઇ બહન હંય ?

નાહર—હાં તીનોકો એકહી માંને દુધ પીલાયા હય ઔર તીનોને એકહી બાપસે જનમ પાયા હય.

સલીમ—તો ઓ મુદ્દતકે બિછડે હુવે ભાઇ આવ ઔર ટુટી હુઇ બાંહકો ગલે લગાવ.

મુખમ્મસ.

સાથ ચલના હય અબ મુઝે મન્જુર,
ઇસસે લેના હય ઇન્તેકામ જુરૂર.

નાહર—હય મેરી મદદપે અબ ગ઼ર
તોડ દેંગે તિલિસ્મે ફ઼િરકો કુજુર
એક ઔર એક ગ્યારા હય મશહુર

(કયદ ખ઼ાનેકા ટુટના ઔર દરિયામેં કિસ્તી નજર આના નાહર સલીમકો લીયે હુવે નવાબકે આદમીયોંપર ગોલી છોડતે હુવે ચલેજાનાં.

બાબ દુસરા ખ઼તમ.

બાબ તીસરા. પરદા પહેલા.

જંગલ

(જંગલમેં ચોરોંકા શરાબ નોશ કરતે નજર આના.)

ગાના.

સુન અય દુખ઼્તે અંગુર દિખાદે તુર હયા કર દુર,
નશેમે ચુર રહેં મખ઼મુર,
બાંકી કલાલી ભર ભરકે પ્યાલી શીશા કર ખ઼ાલી,
રહે આંખોંમે લાલી ગમે બે એઅતે દાલી કાપુર—
કાકા ઘુંઘટ હટાદે આતશી રૂખ઼સારસે
હમ મેરા રૂકતા હય ઇસ બિલ્લોરકી દિવારસે
જી નહીં ભરતા હય અયસી લઝ્ઝતે દિદારસે
ઓકે બે પરદા લીપટ જા ઇસનયે મય ખ઼ારસે,
(નાહરસિંગકા મએ સલીમ, ખ઼ુરશીદ, અઝીઝ,
કમર, મામુના, ચમેલી વગયરાકે આના)

અઝીઝ— **મુસલ્લસ**
મબારિક હો તુમ્હેં મિલના ઘરાનેકે ઘરાનેકા
મુબારિક હો યહે જલસા આપકે તશરીફ લાનેકા
મજા જબ હય રહે કુછ સિલ સિલા ગાને બજાનેકા,

નાહર—યહે તો સચ હયં મગર ઇસવક્ત જંગલમેં અરબાબે નિશાત કહાં.

સલીમ—અરબાબે નિશાતકી કયા જુરૂરત હય યહાં ખ઼યર અગર આપ લોગોંકી અયસીહી ખ઼ુશી હય તો ચંબેલી કુછ ગાકર સુનાવેગી આવ ચંબેલી કુછ સુનાવ.

ગાના.

કાનન સુની જાત
સૈયાંને બુલાય હોરી હોરીરે—

સુખ ખુબ આઇ લાઇ કહાંસે
માન બાત મેરે જિયાકી—
અત સુખદાઇ બાઇ જહામેં
આન બાન મોહે પિયાકી—

૧ ચોર—હુજુર હમારા સાથી ઇકરામ ખાન સુલતાન અવધકે દરબારસે વાપસ આગયા અગર હુકમહો તો દરબારમેં હાજિર કરૂં [સબ ઔરતોંકા ચલેજાના].

નાહર—હાં બુલાવ (ઇકરામકા આના) કયું ખયરીયતસે આએ કયા ખબર લાએ.

અકબર— શએર.

ફીરા સુએ પયગામબર બહેન મન્દ
અભી ખુશીમેં ખુશીહો દો ચન્દ

ઇકરામખાંન—આપકી મહેરબાનીસે અચ્છા હુ યહે લફાફા જવાબમેં દીયા હય.

નાહર—(લિફાફા લેકર) અચ્છા જાવ આરામ કરો. અઝીઝ જરા પઢોના ?

અઝીઝ—બહોત ખુબ. (અઝીઝકા પઢના સાબકા ખુશ હોના)

અકબર—બિસમીલ્લાહ આપ કલહી સુલતાને અવધકે દરબારમેં જાઇએ ઔર સચ્ચા સચ્ચા હાલ કહે સુનાઇએ.

નાહર—જુરૂર કલહી જાઉંગા મગર દેખિયે સુબુતકે ઉપર બહોત જોર દીયા ગયા, હય ઇસકે બહમ પહોચાનેકા બંદોબસ્ત પુરા કરના ચાહિયે.

અકબર—સુબુતકી કયા ફીક હય આપ હયં મયં હું સલીમ હય ખુરશીદ હય મામુના હય નાસિર હય ચંબેલી હય કૈયુમ હય નવાબકા બેટા હય યહે સબ સબુતકી સુબુત હય.

નાહર—અચ્છા જુરૂર કલહી જાઉંગા (સબકા આહિસ્તા આહિસ્તા અન્દર જાનાં અઝીઝકા દુસરી તરફ ઝાંકના) અઝીઝ કયા હય જાવના ?

અઝીઝ—જાતાહું (સુપકે અંદર ચલે જાના બાઅદસેં નાહરસિંગકા જાના ચંબેલી અઝીઝકા આના).

ચંબેલી—કબી કાહેકા આએ હો.

અઝીઝ— અશઆર.

અપની કસમ જો બયઠ રહાથા મેં આપસે
ડરતા ન કોઇ જાગ ઉઠે મેરા બાપસે
તુમ્હેં હો ગિલેકા વાઅદા ઔર મેં સોયા કરૂં
ચયન બિસ્તરથા કે તલવરેથા પહેલુ મેં મેરે

ચંબેલી—કૌન સુનતા હય અયસે સરચોકી
ચાલ હય સબ સિપાહી બરચોંકી

ગાના.

ચલા જારે બેદર્દી સિપાહિયા ડર જૈયાં વાહિયા
તોરે સંગ નાહીં બોલતી—
ગરજૈયા દુખ દઈયા-હરજૈયા-વાહિયા તોરે સંગ.

અ.જી.જ—માનો માનો માનોજી માનો
વા.અદા હમારા ઝુઠા ન જાનો
આંખોંસે આતા મૌકા જો પાતા પ્યારીકો મયં અપની ભરવા લગાના-

ચંબેલી— શ.એર.

સું કહો કે આઉંતો કીસ્તરહ આઉં મંય
યાદશા વા.અદા મગર મહેંદી લગીથી પાઉંમેં

અ.જી.જ—ઇન પાઉંકો મહેદી કહાં નસીબ કહાં મહેદી લગાના
ઔર કહાં જંગલકી .ખાક છાનને વાલે સે.હરાઇ

ફર્દ.

યેહ તલવે વોહ હયં કે જીનકી .કીસમતમેં ઝાડીયા હંય
કેટલીયાં હંય
બહાર રંગે હિનાકે કાબિલ યેહ નન્ની નન્ની હાથેલીયાં હય

અશ.આર.

ચંબેલી—તોતા નામિલ સકા તો કોઇ ખુમ લો
બોસા ન મિલ સકા તો હથેલીહી ચુમ લો

અ.જી.જ—મિલા બોસા ન ગાલોંકા તો ચુમીલી હથેલીકી ચંબેલી
હો ન હો હસ્તીએ કાહી હય ચંબેલીકી

ચંબેલી— મસનવી.

કહાં પત્તેમેં ફુલકી ખુ બાસ
કહાં છિલકેમેં નઇ દારકી મીઠાસ
દિલ બ.ઢાનેકે ઔર રસ્તે હયં
હાં .ખિયાલી પુલાવ સસ્તે હંય.

અ.જી.જ— મુરબ.આ

મેરેહી લબ ઉસ્સે આશના હયં યેહ ચાશની હય શકરસે મીઠી
નબાતસે બ.ઢકે બાત મીઠી નીગાહ મીઠી ન.જરસે મીઠી
કલામ શીરીં જબાન શીરીં દહન હય .હલવાએ તરસે મીઠી
બદન હય યા કાલપીકી મીસરી જીગરસે ચખો ઉધરસે મીઠી

(ચીમટ જાના)

ચંબેલી—અગર એક બાત બતલાવગે.

અ.જીજ—હાં જુરૂર !

શ.એર.

મુઝે હય જુરૂર થોડ એક બાતક
કે હર વક્ત હર્ફી હીકયાતક

ચંબેલી—પહેલે તુમહી કહો. (બીગડ જાતી હય)

અ.જી.જ— મુસદ્દસ.

કહેનેકી વોહ નહીં હય સમઝનેકી બાત હય
મિલનેકા પ્હે તરીક બહોત વાહીયાત હય
ચોરીસે બાત કરતે હંય ચોરોંકી ઘાત હય
ખટકા નપ્હે રહે હમેં દિન હય કે રાત હય
સબકો ગિલેન કરને પડેં ઇન્તેજારકે
ઝેંપે ન આંખ સામને પરવર દિગારકે

ચંબેલી—તીરે નજર સમાન કલેજેમેં ડાલકર
પડતા હય મેરે દિલકાહી દફતર નિકાલ કર
આગાજહીસે મેરી નજર હય મઆલપર
મજબુર હું મયં ઇસ લીયે અપસે સવાલ પર
આયા હય મુજપે દિલકે મેરી ચાલ ઢાલ પર
રીઝે હો મુજપે યાકે મેરી ઢાલ પર
લુટ જાએગી બહાર પ્હે સારી શબાબકી
યુંહી રહેંગી કયા પ્હેં નિગાહેં જબાનકી

[નાહરકા દોનોંકો દેખકર ચલે જાના].

અ.જી.જ— મુસદ્દસ.

હમ વોહ નહીં કે ચાહેં જબતક રહે જવાની
જો બાત ઇસ ચડી હય વોહ તા બ.જીન્દગાની
જબ તક રવાના હોલે ફ.જેંનિકાહ ખ્વાની
હલને ન દેંગે હરગિ.જ આંખોકા અપને પાની
ઇમાનકી કસમ હય સુબહાનકી કસમ હય
હોગી યહી નિગાહેં જબતક કે દમમેં દમ હય

ચંબેલી— શ.એર.

જબ ઇતની પ્યારી હું અપને અ.જી.જકે!
લો કૌલ દેતી હું મેંભી પ્યારે અ.જી.જકો

ગાના.

ઝારે બાલમવા પ્યારે સજનવા
તોરા દામનવા ચાહે જમાના—છુટંાના મંય માનું નાહીં

કઇ તોહે બોબે મતવારી નાકારી તો પ્યારા
મંય માનું નાહીં, લાખ મનાયે કોઇ, તોફા રિઝાકે
દેખું ન કાહુકોમંય આંખ ઉઠાકે—
કામનિયાંરે મેરા દમ યું ના ભરો
સાજનવારે શર્મીન્દા યું ના કરો—
મામુના મુઝેસે મિલનેકા બરજે તો ફિર ક્યા કરો
=મંય માનું નાહીં
(જાના દોનોંકા)

બાબ તીસરા — પરદા દુસરા.

—○○○—

બહેરામખાનકા મકાન.

(કુલસુમોં દુલ્હાકા બાતેં કરતે આના).

કુલસુમ—ચલ રહેનેભી દે

શએર.

દેખે કૌલો કરાર લોગોં કે
મરદુવે સારે યાદ હય ગોંકે

દુલ્હા—નહીં બાતતો સારી એહે હય

(અંકબરીકા આના, કુલસુમકા જાના)

અકબરી—અબ્બાજાન અબ્બાજાન અમ્મા અરબસ્તાનસે આ ગઇ

દુલ્હા—આગઇ બસ અબ ખયર નહીં

શએર

બોલતેહી અબ ખુલા ગુમ્બદકા રાજ
બેસુરા હો જાયગા મીલતેકા સાજ

બદલુ—(દૌડુતા હુવા આતા હય) ડાયટર સાહબ છોટી હુજુર આ ગઇ

દુલ્હા—ઔર સ્ટુકટ નહીં બાત સારી

[બદલુકા જાના બહેરામખાનકા આના]

બહેરામ—મુબારીક ડાક્ટર સાહેબ! આપકી બીબી અરબન અરબસ્તાનસે બખયરો આફિયત વાપસ આગઇ

અશઆરા.

દુલ્હા—(ખુદસે) મુજહીપર બલાઓંકી પડતી નજર હય
જમાનેકે સૌદેકા મેરાહી સર હય
કોન કહેતા હય કે અરબન આગઇ
આગઇ મરપર કયામત આગઇ

બહેરામ—ડાકટર સા.હબ આપકિ

દુલ્હા— રૂબા

સોચતા હું કે આજ ક્યા હું મંય
કુછ ન કુછતો બદલ ગયા હું મંય
કહાં વ્હે આંખ ઔર કહાં વ્હે સમાં
.ખ્વાબ હય યા .ખુદ દેખતાહું મંય

બહેરામ—ક્યું યહી બાત હય ન અચ્છા તુમભી .અરબનકે પાસ કમરેમેં જાવ. ડાકટર સા.હબ આપ બ.ડે .ખુશ નસિબ હો

દુલ્હા—જીહાં

અશ.આર.

વ્હે હય .ખુશ નસિબીકી હય બદ નસીબી
ચલી આરહી હય જા બીબીપે બીબી
જીતે હીજી ચ.ઢાએં જો કાંધેપે ચારકે
લે જાએં સુએ મુલ્કે .અદમ માર મારકે

બહેરામ—અચ્છા ડાકટર સાહ.બ આપકી મોજુદગીકી .અરબનકો મુબારકબાદ દેને જાતાહું (જાના)

દુલ્હા— અબીયાત.

નાતિકા બન્દ હોનેવાલા હય
અબ સંભલનાંભી એક સંભાલા હય,
બને ચાલીયે યા દૂરેંબાંકે માલિક
એવલ ફોરબી એવધ એન્ડ લુક ફોર લાઇટ
(આના .હમીદકા)

હમીદ—તુ તો ડુબા હય સાથ લેકે મુઝે
રખ લીયા કમબખ્.ત અપનેહી જાજે. પર મુઝે

દુલ્હા—તો ક્યા બુરા કીયા ?

અશ.આર.

કુછ અચ્છી નહીં મુહબ્બતમેં
મોતભી હોતોહો શરાકતમે
હોશ ક્યું હો ગએ પરા ગન્દા
ચલ અદમમેં કરેંગે કુછ ધન્દા

હમીદ—પહેલે યહાંકાતો લેન દેન ચુકા દો
ઇસ્તર.હ ઢાલ બા.જારે .અદલમેંભી ન ચલેગી.

દુલ્હા—સબ દેખા જાયગા

હમીદ—ઇસ ભરોસેસે ન રહેના વ્હે અકબરી નહીં હય જો અચ્છા બનકર પીછા છુડા લીયા .અરબનકો ઉલટા અમ્માં બનાના

પડેગા મગર યાર હો બડે નટ ખટ અકબરીકો ગલે લગાને વ બોસા લેનેકા તુમકો ક્યા હક થા

દુલ્હા—નહીં યાર !

શાએર.

બોસા લબકા બાઇસે હજ્જત નથા મેરે લિયે
સારી મરહમ પટ્ટીયાં યહે કી ગઇ તેરે લીયે. (બદલુકા આના)

બદલુ—હુજુર ! દરવાજે પર એક ઘોડા ગિર ગયા હય સવારકો બડી ચોટ આઇ હય બેચારા બેહુશ પડા હય.

હમીદ—જાજા દો ચાર આદમીયોંકો સાથ લેકર ઉઠાલા હોશ આને પર ઉસકે ઘર પહોચા દીયા જાયગા (બદલુકા જાના) યાર ડાકટરીમેં તો ઇમતેહાન હો ચુકા અબ સરજરીમેં ઇમતહાન હોગા.

દુલ્હા—આજ દોમેં એક નહીં યા તો કીસી ગરીબકી હડ્ડી પસલીકો તોડના પડેગા યા બાંકીપુરહી છોડના પડેગા.

હમીદ—તુમ્હારે હકમેં બાંકી પુરસે ભાગના ભલા હોગા તુમને અકબરીકે સાથ મેરા નિકાહ પઢાયા હય ઇસકે કમીશનમેં કિરાયેકા રૂપ્યા મંય લાએ દેતા હું.

દુલ્હા—લા યાર જલ્દી લા (હમીદકા જાના) કમબખ્ત ઘોડેકોભી ઇસી દરવાજેપર ગિરનાથા અબ ઇલાજ કરૂંગા તો કયું કર.

શાએર.

ખિલાડી પન કહાંસે આગયા પકકે અનાડીમેં
કહાંસે આકે અટકા હય યહે રોડા ચલતી ગાડીમેં

બાબ તીસરા. પરદા તીસરા.

મહેલે સુલતાન અવધ.

(સુલતાને અવધકા મએ વજીર કે આના.)

સુલતાન—મુઝે તો ઇસ મૌજુદા નવાબકી શકલો શબાહત શરાફતો લયાકત નામા તકભી ઠીક નહીં માઅલુમ હોતા હય ઓર ફીર જીસ રોજસે યહાં આએ હંય અરજિયાં પર અરજિયાં પડ રહી હંય.

વજીર—ગુમનામ અરજીયાં હકીકતમેં રિઆયાકી હંય યા નહીં ઇસમેં થકી ગુન્જાઇશ મુમકીન હય કે નાહરસિંગ ડાકુકે સાથી જુદા જુદા ખતોંમેં યહે કાર રવાઇ કરતે હોં

સુલતાન—.કાબિલે .કયાસ હય મગર નાહરસિંગકી .અરજી .જરા ફિરસે પઢકર સુનાવ ઇસકા ઇસ્તે.ગાસા ઓર દ.અવા નિહાયત .ગૈર તલબ હય. (વ.જીરકા .અર.જી પ.ઢકર સુનાના.)

સુલતાન—ઇસ .અર.જીને પહેલેભી મેરે .ખુનકો હરકત દીથી ઓર અબભી બહોત મુત.અસ્સર કીયા હય. "વાલિદે માજિદકી યાદ" મુઝે .ખુસુસિયતસે ઉસકી તર્ફ રૂજુ.અ કરનેકી ત.હેરીક કર રહી હય.

વ.જીર—.આલમ પનાહ ! જબકે યહાં તક આનેકી તકલીફ ગવારા હો ચુકી હય તો ત.ખ્તે મા.અદેલત પર મુતમક્કિન હોકર ઇસકી પુરી ત.હ.કી.કાત ઓર ફૈસલ લાહી કરદેના મુનાસિબ હય.

શ.એર.

.અદલ ગસ્તી તીફલે તવામ હય
યાદ ફરમાતેહી .હાજિર હો જાએંગે (જાના સબકા)

બાબ તીસરા. પરદા ચોથા.

મકાને બહેરામ .ખાંન.

(ઘો.ડેસે ગિરા હુવા મરી.જ આકર કોચપર લેટ જાતા હય દુલ્હા મીયાં વ બદલુકા આના કહેના દુલ્હાકા)

દુલ્હા—બદલુ .જરા ઘાસલેટકી બોતલ તો લા.

બદલુ—ઘાસલેટકી ?

દુલ્હા—નહીં કોલા વાટરકી

બદલુ—કોલા વાટર ?

દુલ્હા—હાં કોલા વાટર ! કોલા વાટર ! (મરી.જકો દેખકે) કૌન ? ડાકટર .ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજન અર્દવાન

.ગુલામ—જી હાં મહેરબાન ! કૌન દુલ્હા મીયાં ? મર્દે .ખુદા તુમ્હેં તો ઢુંઢતે ઢુંઢતે પરીશાન હો ગયા તમામ સ્કુલોંમેં દુલ્હામીયાં દુલ્હામીયાં પુકારતા ફીરા મગર અફસોસ.

દુલ્હા—જી .જુરૂર આપકો હુઇ હોગી .હયરાની કોઇ દુલ્હામીયાં હોતો મિલે (.ખુદસે) યહાંતો બને હુવે હૈંય ડાકટર .ગુલામ જેલાની. (.જાહીર) ફરમાઇએ તો આપકે ચોટ કયા આઇ ?

.ગુલામ—કહીં નહીં.

દુલ્હા—તો કયા કોઇ જરરાહકો .જુરૂરત હય ?

.ગુલામ—જી નહીં કોઇ જુરૂરત નહીં.

દુલ્હા—કયા .ખુબ ! કયા બાતના જહાં ભરકો બીમારહી આતા હય જો યહાં આતા હય ઝુઠા મકારકી આતા હય. અચ્છા ફીર મુજસે ઇરશાદ ?

.ગુલામ—આપકા યહાંસે ત.અલ્લુ.ક ?

દુલ્હા—મંય ઉન્કે લ.ડકેકો યહાં પઢાતા હું

.ગુલામ—આપકો યાદ હોગા કે શિ.ફા .ખાને બર્દવાનમેં જબ મુલા.કાત હુઇથી તો બહેરામ.ખાન રઇસ બાંકી પુરકા કુછ .જિક્ર આયાથા.

દુલ્હા—ઓર આપને અપની બીવીકા.અરબસ્તાન જાનાભી ફરમાયાથા.

.ગુલામ—મેરી બેટી અકબરીકાભી .જીક્ર આયાથા.

દુલ્હા—હાં અકબરી નામકી લ.ડકી ઇસ મકાનમેં હયતો સહી.

.ગુલામ—જી હાં અગર ન હોતી તો મંય ઘો.ડેસે યહાં ગિરતાહી કયું.

દુલ્હા—વાહ શાબાશ ! અજી યહે આપકી .કારગુ.જારી નહીં ! યહે તો ઇસ મકાનકી તાસીર હય.

.ગુલામ—તો કયા આપ મેરી બેટી અકબરીસે મિલનેકી કોઇ તદબીર કર સકતે હો ?

દુલ્હા—અજી બેટીસે ઔર સાથહી બીવીસે !

.ગુલામ—બીવીસે ?

દુલ્હા—જી હાં .ખયરીયતસે .અરબન .અરબસ્તાનસે આગઇ

.ગુલામ—આગઈ ઓર યહીં મૈજુદ હંય ?

દુલ્હા—જી હાં યહાં મૌજુદ હંય.

.ગુલામ— **શ.એર.**

બસ બિગ.ડ સબ ગયા હય અપના કામ
.ખાકમેં મિલ ગઈ ઉમ્મીદેં તમામ
આજ કે ઇન્તે.ખાબમેં હકી
આ ગઇ યહે કબાબમેં હડી
નહીં સા.હબ મંય ઉન્સે મિલના નહીં ચાહતા

દુલ્હા—તો યહાં કોના ચાહતા હય.

.ગુલામ— **શ.એર.**

ઉન્કો ઉઠાથા યહે જુતુ પહેલે.
નાક કટ જાય જો મનું પહેલે.

દુલ્હા—તો ફિર ઇરશાદ.

ગુલામ—બસ આપ અકબરીસે મિલનેકી કોઇ તદબીર નિકાલે.

દુલ્હા—મેગીભી ખોપરી કોઇ તેજ ફાઉન્ડરી હય અચ્છા આપને મેરે પેટકા દર્દ અચ્છા કીયાથા મંય આપકે દિલકા દરદ અચ્છા કરતાહું ખાનએ ચુપકે ઇસ કમરેમેં બયઠ જાઇએ મંય અકબરીકો યહાં ભેજતાહું (ડાકટર ગુલામ જેલાનીકો કમરેમેં બિઠાકર આના.

શાએર.

દિલઝને બઢતીહી જાતી હય ખુદા ખયર કરે,
આંધીયાં ચઢતીહી જાતી હંય ખુદા ખયર કરે

બહેરામ—ડાકટર સાહબ અબતો અરગનકા મીજાજભી બદલ ગયા અબ વોહ બડે શોકસે આપને મિલનેકો તૈયાર હય ચલિએ ઔર દિલ ખોલકર દસ બરસ કે બાઅદ ઉન્સે મિલયે.

દુલ્હા—નહીં હજરત રિસપેકટભી કોઇ ચીજ હય.

શાએર.

ઉનકો ઉઠ્ઠાથા યહ જુઃ પહેલે
નાક કટ જાએ જો મનુ પહેલે

બહેરામ—તો ફીર કયા કીયા જાય?

દુલ્હા— **શાએર.**

ચલા આએ જીસકો ગરજ હો
દવા ઢુંઢે જીસકો મરજ હો.

બહેરામ—અચ્છા મંય અરબનકો યહાંહી ભેજ દેતા હું.
(જાના બહેરામકા.)

દુલ્હા— **શાએર.**

ડાકટરકી યહે બલા સર ડાકટરકે ડાલકે
દુર હોના લાજિમ હય ઇસમેં ચીંગારી ડાલકે

બહેરામ—નહીં બહેન ઇસમેં શર્મકી કયા બાત હય.

અરબન—મંય આપકી બહોત શુક્ર ગુજારહું કે દસ બરસકે બાઅદ આપકી બદૌલત મેરે નસીબ ખુલેંગે.

બહેરામ—નહીં બહેન મંય કયા હું યહે સબ ખુદા વન્દે કરીમકી કારસાજી હય.

(અરબન આતી હય ઔર ગુલામ જેલાની વાલે કમરેમેં જાતી હય દુલ્હા આકર બાહિરકી કુન્ડી લગા દેતા હય.)

દુલ્હા—હય કુત્તે ઔર બિલ્લીકા મિલાપ ઔર અબતક ચુપ ચાપ ?
ગુલામ—હંય ! તુમ કૌન ? અકબરીકી અમ્મા ?
અરબન—જી હાં આંપકી ખાદિમા.
દુલ્હા—(ખુદસે) ચ.ખ ચલીતો.
ગુલામ—તુમ્હેં કીસને બુલાયા હય ?
અરબન—કીસીને નહી મેરા મુકદ્દર ખીંચ લાયા હય.
ગુલામ—બદજબાન ઔરત ચલીજા યહાંસે.
દુલ્હા—ચલી જા યહાંસે પહેલે મુઝસે તો પુછ લો ?
અરબન— શઅેર.

અબ કહાં જાતી હું મંય દામન તુમ્હારા છોડ કર
દમ મંય અપના તોડ દુંગી તુમસે રીશ્તા તોડ કર

ગુલામ—અચ્છા તુમ નહીં જાતી તો મુઝે જાને દો.
દુલ્હા—(ખુદસે) પહેલે સાબુનસે મુંહ ધોલો.
ગુલામ—દરવાજા ખોલો
દુલ્હા—જરા સુરમેં બોલો
ગુલામ—હયં યહે કીસકી કમબખ્તી આઇ હય યહે કુન્ડી કીસને લગાઇ હય.
દુલ્હા—(ખુદસે) જી યહે ખાકસારકી કાર રવાઇ હય કે દસ બરસકે ફુટે હુવે ડ્રેસમેં થીકલી લગાઇ હય.
ગુલામ—યહ દરવાજા કૌન બન્દ કરગયા રાયતાન
દુલ્હા—(ખુદસે) યોર હમ્બલ સરવન્ટ જઇ ફુલ બુનિયાન
અરબન—અચ્છે અકબરીકે અબ્બા અબ તુમ મેરી ખાલકી જુતીયાંભી બનાકર પહેનો તો મંય ઉફ ન કરુંગી અબ મેરી ખતા મઆફ કરો.
ગુલામ—અચ્છા મઆફ કીયા આવ ગલે લગ જાવ
દુલ્હા—(ખુદસે) આવ ગલે લગ જાવ ઓહો !

અબીયાત.

બુઢ્ઢેકે જોશ દેખીએ પહેલુએ પીરમેં
કયા જોશ આ રહા હય પુસને ખમીરમેં
દોનો તરફસે બિડ ગઈ અબતો પ્યારકી
ચેલો ઠહેર ગઈ ખુસો કનારકી

વાહ અલ્લાહ કોનદિન અયસાભી હોગા કે મંયભી કુલ્સુમસે બે ખટકે બગલગીર હોઉંગા. (બહેરામ અકબરી વ કુલ્સુમકા આના.)
બહેરામ—હંય તજ્જબ્બ હય કુલસે

દુલ્હા—વજહ યેહ હય કે થોડી દેરસે નહીં હય મેરા નામ ડાકટર પીર અન્દરકા કહાંસે રહું કોન્ટ્રાકટર

બહેરામ—તો કમરેમેં કૌન ?

દુલ્હા—ડાકટર ગુલામ જેલાની

બહેરામ—યેહ બકતા કયા હય ખ઼ફ઼કા઼ની હ઼જરત જ઼રા સાફ સાફ બતલાઇએ.

દુલ્હા—જનાબ સાફ તો યેહ હય કે અગર ડાકટર ગુલામ જેલાની ન આતે તો મંય ડાકટર ગુલામ જેલાની થાહી.

બહેરામ—ઔર અબ ?

દુલ્હા—અબ વોહ આગએ તો વાપસ કર દીયા. ઉન્કા નામ અબ વોહ જાને ઔર ઉન્કા કામ દુલ્હા મીયાંસે કુછ વાસ્તા નહીં.

બહેરામ—તો કયા આપકા નામ દુલ્હામીયાં હય મહેરબાન.

દુલ્હા—જી હાં આઇ એમ યોર સરવન્ટ જ઼બ્બુલ બુનિયાન.

બહેરામ—હરગિ઼જ નહીં આપ અરબનસે મિલના નહીં ચાહતે ઇસલીયે મુઝે દમ દેતેહો મંય ખ઼ુદ અકબરીકો કમરેમેં લીયે જાતા હું. (જાના બહેરામ ખ઼ાનકા.)

દુલ્હા— શા઼એર.

અબબા કહેદો કે એ વફા હય તું
રૂઠ જાવોકે કદ઼ખુદા હય તું

કુલસુમ—કયા તુમ અકબરીકે અબ્બા ઔર સૈયદુન્ની સાકે ખ઼ાવિન્દ નહીં.

દુલ્હા—ખ઼્વાબમેં બી નહીં.

શા઼એર.

અયસી નીયત બલા કહાં મેરી
બીબી કયસી હંય વોહતો માં મેરી

કુલસુમ—બસ મુઝે યકી઼ન આ ગયા.

શા઼એર.

પ્યાર મુઝપર નહીં હય કમ તેરા
જીતેજી મંય ભરૂંગી દમ તેરા

(બહેરામ ગુલામ જેલાની અકબરી અરબન વગયરાકા કમરેસે બાહિર આના).

ગુલામ—મંય આપકા બહોત એહ઼સાન મન્દ હું કે આપને મેરી લ઼ડકીકી પરવરિશ અપની લ઼ડકીકી તરહ઼કી.

દુલ્હા—ઔર મંય આપકા શુકર ગુ઼જારહું કે મંયને આપકે નામસે ઇ઼જ઼્જત પાઇ.

ગુલામ—બાઇ કયા મંય ઔર કયા મેરા નામ, યેહતો ઇન્કી ખુબી ઔર આપકા ઇખ્લાક હય તમામ.

બહેરામ—ઇન્કા ઇખલાકતો હમારે ખાન્દાન અરકે લીયે જીવન બુટી સાબીત હો ચુકા હય.

દુલ્હા—ઔર મંય દોનો સાહબકા ગુનેહગાર હું ઇસ લીયે મ આપીકા ઉમ્મીદવાર હું.

ગુલામ—મેરે ગુનેહગાર.

દુલ્હા—જી હાં સરકાર કયું કે હમીદ ઔર અકબરીકો અપના બેટા ઔર અપનીહી બેટી સમઝકર નિકાહ કર દીયા હય.

બહેરામ—કર દીયા ?

દુલ્હા—જી હાં કર દીયા !

બહેરામ—તો બહોતેહી ખુબ કીયા યેહ મેરી ખુશ નસીબી હય કે અકબરી જયસી દુલ્હન ઔર મેરે ઘરકા ચિરાગ હય.

ગુલામ—ઔર યેહ મેરી ખુશ નસીબી હય કે હમીદ જયસા સઆદત મન્દ લડકા ઔર રિસ્તએ ફરજન્દી.

બહેરામ—ડાકટર સાહબ મેરા ઇરાદા હય કે કુલ્સુમકા દુસરા નિકાહ કરદું અગર યેહ રાજી હોં તો ઇનસે બઢકર કૌન મિલેગા.

ગુલામ—તો આપ કુલસુમસે દરિયાફત કરેં મંય ઉન્કા દિલ ટટોલતા હું.

દુલ્હા—(ખુદસે) દિલ ટટોલતા હું ટટોલતા હું (એક્તરફ ચલા જાતા હય.)

કુલસુમ—મંય આપસે કયા કહું આપ ખુદ મુખતાર હંય.

બહેરામ—શાબાશ ખુદા તુમકો ખુશ રખે.

દુલ્હા—મંય આપકા એહસાન મન્દ હોકર ઇન્કાર કરૂં મેરી કયા મજાલ હય. (કુલ્સુમો દુલ્હાંકા નિકાહ કરના,)

ગુલામ—તો બીસમે પસંદ કરદી.

કુલસુમ—જી હાં.

દુલ્હા—પસન્દ કરદમ.

ગુલામ— શાએર.

ફીર ગુલો બુલબુલકી યક જાઇ હુઇ
અબ ન મહેશર તક ફીરેગી પુર બહાર આઇ હુઇ.

બહેરામ—અજી હજરત જરા મેરા વહેમ તો દુર કીજિયે ડાકટર સાહબકા મર્ડ ઇરતે અમાલમે આના ઔર ફીર ડાકટર

સા.હબકા યકાયક આના દસ બરસકા .ગુસ્સા દુર હોજાના
યેહે ક્યા બાત હય.

હુમહા— યેહે સબ ફિરસતમેં .અર્જ કરુંગા

શ.એર.

અબ જાનેદો ગઇ ગુ.જરી કહાનીકો
અબ આનેદો .જબાંપે ન.ગમ હાએ શાદમાનીકો.

ગાના.

સબ—હિલકર મિલકર સબ એક દિલકર હાં ગાવો મુબારકબાદ
હમકી રા.જી તુમકી રા.જી હો સબ હરદમ દિલ શાદ
ઉલઝન સુલઝન સબ કુછ ગુ.જરી હય ચક્કરકી ફર્યાદ
શાદી .ખાના આબાદીસે .ગમ બરબાદ
હુમ ધામસે પ.ડેગી આજ બધાઇ, બધાઇ બધાઇ બધાઇ
બારી ભેદકી .ખુબ હોગઇ સફાઇ હાંરે હાંરે શિકવે સારે
આપસકે—

(જાના સબકા)

બાબ તીસરા. પરદા પાંચવાં.

દરબારે .આમ.

(સુલતાને અવધ, વ.જીર, ફરેબી નવાબ; આરીશ, નાહરસિંગ, સલીમ, અ.જી.જ, અકબર. બહેરામ.ખાન, વ. દીગર
દરબારી વ.ગયરાકા બયઠે હુવે .નજર આના)

સુલતાન—આજકે દરબારકા મનશા .જાહિર કીયા જાય.

વ.જીર—હુજુર સુલતાનમો .અ.જ.જમ જીસ રો.જસે પટનામેં રોન.ક અફરો.જ હુવે હંય સદહા .અર.જીયાં બિદા સીકી શીકાયતમેં ગુમનામ વસુલ હુઇ હંય લિહા.જા અબ તમામ ઇજા.જત હય કે ફર્દ .મ્વાહ અપના દુખ બીલા .ખોફ નવ્વાબ પટનાકે .હુજુરમેં .હા.જીર હોકર બયાન કરેં.

(નાહરસિંગકા મુંહપર બુરકા.અ ડાલકર સામને આના)

ખ.ડે હય મુદ.ઇ કિતનેહી યમર બસ્તા
મુબારિકહો અગર ખુલ જાએં પહેલેરા.જ સરબસ્તા

વ.જીર—નહીં .જેબા એ બુર્.કએ સુલબ ઇ.જહાર કે મુંહપર કહો
મુંહ ખોલકર કહેનાહો જો સરકાર કે મુંહપર

સુલતાન—તુમ કૌન હો ?

નાહર—મંય ચોરેકે લિયે ચોર હલાકુ કે લિયે હલાકુ બાતિનમે યાસીન બીને બા.કર .જાહિરમેં નાહરસિંગડાકુ.

નવાબ—કયી નાહરસિંગ ડાકુ યહી હય ? મુઝે .ખાના .ખરાબ કરનેવાલા મુઝે .અ.જાબ દેનેવાલા.

નાહર—.હુજુર પટનાકે નવાબસે દરિયાફત કીયા જાય કે મંયને ઇન પર કયા કયા .અ.જાબ કાયા હય, .ખાના ખરાબ કીયા હય.

નવાબ—.ખુદાવન્દ ઇસને કઇ મરતબા મેરા .ખજાના લુટા, અસ્તબલસે ઘો.ડે ચુરાએ, .કયદ.ખાનેસે .કયદી ભગાએ, યહાંતક કે મેરે બેટેકા કા.તિલો.ખુનીકોભી ઇસને ભગાયા.

સુલતાન—અય શ.ખ્સ કયા યેહે સચ હય ?

.નાહર—એક એક લ.ફ્જ ઝુઠ ન ઇનકા કોઇ .ખ.જાના હય. ન મંયને લુટા હય. અફસોસ ! મુરદા ગોસ્તકે છીછડોં પે ચીલ કોવાંકી તરહ ટુટને વલે. રાસ્તેમેં રહે, ભોલે ભાલે મુસાફિરકો લુટને વાલે નવાબ કહે લાએં, ઓર અપને બાપકા માલ ઇસ્તે અમાલમે લાને વાલે ડાકુ મશહુર કીયે જાએ. .હુજુર યેહે અપને બેટેકા સરકટના બયાન કરતે હંય અગર ઉસકે સરકા એક બાલભી કટાહો તો મંય અપના સર કટાનેકો તૈયાર હું. ઇરશાદહો તો મંય લડકેકો .હાજિર કરસકતા હું.

શુલતાન—બેશક અગર લ.ડકેકો યહાં લાવગે, તો ઇન્સાફ કે રાસ્તે મેંસે એક બ.ડા પથ્થર હટાવગે. કયું નવાબ સાહબ યેહે મુમકિન હય.

નવાબ—હરગિ.જ નહીં હય.

શ.એર.

મિલેગા કયા હમારા લાલ હુમસે
ફીરા હય કોઇભી મુલ્કે .અદમસે

(.અ.જી.જ લ.ડકેકો પેશ કરતા હય.)

.અ.જીજ—દેખો તો યેહે કોન હય.

.કમર—[દો.ડ કરકે ચિટા ચાહતા હય] અબ્બાજાન.

નવાબ—(.કમરકો ધક્કા દેકર) દુર હો શયતાન ! કીસકો બનાતા હય અબ્બાજાન. .હુજુર યેહે નસ્તર પર છુરા હય સબ સ.બક પઢાય હુવા હય.

નાહર—સબ સબ.ક પઢાયા ?

નવાબ—હાં સબ સબ.ક પઢા.યા !

નાહર—હુ.જુર યેહ સાબિ.ક વ.જીર પટના નવાબ સા.હબકે .ખુસર મૌજુદ હય ઉન્સે હ.લ.ફન દરિયાફ્તત કીયા જાય કે યેહ લ.ડકા ઇન્કા નવાસા હય યા નહીં !

બહેરામ— શ.એર.

સાથ જા સકતા નહીં મેરે જવાઇ ગોરમેં
પાઉં ફયલાના નહીં મુજકો પરાઇ ગોરમેં
બેશક યેહ મેરા નવાસા હય.

નવાબ—.હુ.જુર ! નવાસેકે સદમેને ઇન્હે મ.હબુતુલ.હવાસ કરા દીયા હય ઇસ વાસ્તે જીસ લ.ડકેકો દેખતે હંય આપનાહી નવાસા ગરદાનતે હંય.

નાહર—દર્દ ગુસ્તર નવાબ સા.હબસે દરિયફ્તત કીયા જાય કે કોઇ .ખુરશીદ નામકી ઇન્કે યહાં હય.

નવાબ—જીહાં ! એક કની.જથી તો ઉસેભી શાયદ યહી ભગાકર લેગયા હય કયું કે વોહથી .જરા અવારા મિ.જાજ.

(ખુરશીદકા આના)

.ખુરશીદ—એશમેંકે સરતાજ કોનથી અવરા મિ.જાજ ? જીસ પાક દામનીને અપને બચ્ચેકે .ખુનકો અપને દામનકી .ઇ.જ્જ.ત બનાયા ઉસકો સરે બા.જાર આવારા બનાયા. ફા.હિશાહી દૌલતો .ઇ.જ.જત લાત પર લાત માર કર. ખુદકો એસરો સામાન કરતી હંય. અવારા મિ.જાજહી અપની .કિસમત પર ઓલાદ .કુરબાન કરતી હંય.

સુલતાન—યેહ કોન હય ?

નાહર—જી યેહ વહી .ખુરશીદ હય.

નવાબ—કોન ? .ખુરશીદ ? ઝુઠ ! યેહ વોહ .ખુરશીદહી નહીં હય.

નાહર—તુમને ઇસકો .કયદ .ખાનેમેં .કયદ .કરકે રખાથા યા નહીં.

નવાબ—.કયદ ? કીસે ? ઇસે.

શ.એર

ઇસ્સે કુછભી રૂશનાસાઇ નહીં
.ખ્વાબમેંભી મેરે યેહ સુરત કભી આઇ નહીં

નાહર—બુ.જુર્ગ .જા.ઇ.ફ .ખુરશીદ યેહ હય યા નહીં ?

બહેરામ—જી હુજુર યહી હય.

નવાબ— શએર.

ઝુઠ .કીબલા હંય મગર કીસ કામકે.
સેંકડો હોતે હંય એક એક નામકે.

નાહર—હુજુર ઇન્સેભી દરિયાફ્ત કીયા જાય કે વ.જીર શરીફ્કા .ખુન કિસ્ને કીયા ?

નવાબ—મ્હે તો હુ.જુર તમામ પટના જાનતા હય કે ઉસકે .ખુ-નકા બા.એસ ઉસકી બદ ચલન બેટી નાજાય.જ .અસલમેં જબ અપને શોહરકો મો.ખિલ પાયા તો જો કુછ જીમે આયા ઉલટા સીધા સમઝાયા મગર જબ કુછ કાબુ ન પાયા તો મેરે બેટેકા .ખુન કરકે ઉસ બે ચારે સલીમકો .કયદ .ખાનેમેં ફંસાયા અબ રહા એક બાપ રોકનેવાલા ટોકનેવાલા તો ઉસેભી અપને આશનાસે મરવાડાલા.

(મામુનાકા આના)

મામુના—ઓ બે હયા .ખબરદાર અગર કોઇ બેજા લ.ફ્.જ મુંહસે નિકાલા .જમાનેકા રિ.જાલા ઓર યહે હિલાહવાલા બોલ સચ્ચેકા બોલ બાલા ઓર ઝુઠેકા મુંહ કાલા .હુ.જુર ! મેરે રોબાહ ખિસાલ બાપકા .કાતિલ યહે શેરે ખુદા હય ઓર .ખુરશીદકે બચ્ચેકા .કાતિલ યહે બે.હયા નવાબ જીસકો .ખતે ન.ફ્સકે આગે દુનિયાકી કોઇ ચી.જ .અ.જી.જ નહીં બહુ બેટી તક તમી.જ નહીં.

સુલતાન—તો કયા .ખુરશીદકે બચ્ચેકો નવાબ સા.હબને મારા

મામુના—જી હાં ! બલકે ઉસકે સાથ કનીજોંકે .હલ્ક.મેં .ખંજર ઉતારા. અગર .કિસમત મેરી હીમ્મત ન બંધાતી તો મંયભી ઉન્કે બરાબર સુલાઇ જાતી ઇસી જુર.અતકી સ.જામે મેરા બાપ મુઝે મારતાથા તો મંય બેહુશ હો ગઇ.

સુલતાન—તો કયા નવાબ સા.હબ યહે .ખુરશીદ નહીં ?

નવાબ—જી હરગિ.જ નહીં ચાહુંતો (.આરીશકે તર્ફ ઇશારા કરકે) આપસ દરિયા.ફ્ત કીજીયે ના

આરીસ—જી હાં .હુ.જુર યહે વોહ .ખુરશીદ નહીં .ખુદા મા.અ-લુમ કોન ?

સુલતાન—ઓર યહે લંડકાભી આપકા નહીં.

નવાબ—જી હરગિ.જ નહીં.

નાહર—.હુ.જુર બચ્ચેકીમાં બચ્ચેકા બ.ખુબી પહેચાનેગી.

સુલતાન—બેશક.

નવાબ—જી નહીં ઉસ્કી બાત .કાબિલે એ.અતબાર નહીં હય કયું કે વોહ બચ્ચેકે .ગમમે દીવાની હો ગઇ હય

સુલતાન—.જહાં.ફ્ પુ.જુર્ગ આપકી બેટી મેરી બહનકે બરાબર હય ઇસલીયે મંય ચાહતાહું કે આપ ઇન્કો યહાં લાકર ઇન્સા-ફ્મેં આસાનીકા .જરી.આ પયદા કરેં.

બહેરામ—જો .હુકમે હુજુર (બેગમકો લેનેકે લિયે જાના નાહર ઔર .કૈયુમકા આના.)

નાહર—યેહ કૌન હય ઇસે પહેચાનતે હો ?

નવાબ—કૌન. કૈયુમ ? આગએ બાઇ આબો હવા બદલકર આગએ આબ બયઠ જાવ બાઇ.

કૈયુમ—જી હાં આ ગયા આબો હવા કે સાથ કીસીમ બદલ બદલ ગયા અપના ચલન બદલ ગયા.

નાહર—.કૈયુમ કુછ હોશકી બાતેં કરો.

કૈયુમ—જી હાં હોશકી બોલે

શે.એર.

કમીદ બુએ ગુલથી એક ઢાકકે પત્તેમેં
શહદ સમઝતાથા જમ્બુર કે છત્તેમેં

નવાબ—દેખયે .હુ.જુર

શે.એર.

સબકી .જબાંસે મેરહી શીકવે ગિલેહુવે
.જાહિર હય સાફ સાફ કે સબ હંય મિલે હુવે.

સુલતાન—(બેગમકો દેખકે) બહેન અપની રાસ્તા બા.જીકા સદ.કા ઇસ મુ.કદમેકે તારિક પહેલું પર રેશની કાલ કયા ઉસ લ.ડ-કીકો પયચાનતી હો ?

બેગમ—જી હાં

સુલતાન—ઇસકા કયા નામ હય ?

બેગમ—.ખુરશીદ

સુલતાન—ઇશકી શાદી હો ગઇ ?

બેગમ—જી હાં હો ગઇ

સુલતાન—કિસને કી હય ?

બેગમ—મેરે વાલિદને

સુલતાન—યહાં ભુલકર પહોંચી ?

બેગમ—જીહાં બાલિ.ગ હોનેપર મયને પહોંચાદીથી.

સુલતાન—વહાં પહોંચાનેકા સબબ ?

બેગમ—કુછ નહીં.

સુલતાન—આ.ખિર ?

બેગમ—યુંહી

સુલતાન—નહીં ઇન્સાફ કે રોશન ચહેરેકો .ખુશી કે .ગુબારસે ધુંધલા ન કરો.

બેગમ—ય્હે બહાં .ડરા કરતીથી
સુલતાન—કયું ડરતીથી.
બેગમ—સિને ખુલુ.ગતકો પહોંચ ગઇથી.
નવાબ—દેખો .હુ.જુર હંય ન દિવાને પનકી બાતેં
સુલતાન—નહીં દિવાને પનકી કોઇ બાત નહીં હય શરીફ઼ ઘરાનેકી બહુ બેટીયાં ઇસસે .જીયાદા નહીં કહે સકતી હંય બહેન ઇસ લડકેકો પયચાનતી હો.
બેગમ—(ગૌરસે દેખ) કૌન મેરા લાલ !
.કમર—કૌન અમ્માંજાન !
સુલતાન—કયું નવાબ સા.હબ કોઇ ઔર શહાદત ચાહિયે ?
નવાબ—નહીં

રૂબા.ઇ.

અબ કોઇ શહાદત નહીં દરકાર હમે
અપને ગુનાહોંકા હય ઇ.કરાર હમેં
દરગાહે .ખુદામેં સર નુગું હોનેકો
કરતી હય પસેમાનીયાં લાચાર હમેં

.ખુરશીદ—કયા શયતાનકો સરપર શયતાન ચ.ઢાનેવાલે દિલોલે ઘટ ગયે કયા મેરે દામને .ઇસમતકી ધજ્જીયાં ઉ.ડાનેવાલે ના ખુન કર ગએ.

રૂબા.ઇ.

અબ શર્મ હોતો ફ઼રિયાદ કરો જોરો જફ઼ા કે આગે
સર કીજીયે .ખમ હિર્સો હવાકે આગે
નફ઼્તરસે જીસે કહેતેથે .બે-દાલ-અલેફ઼
ગરદન ન ઝુકાવો ઉસ .ખુદાકે આગે

નવાબ—નહીં

રૂબા.ઇ

સત્તાર હય .ગું.ફ઼.ફ઼ાર હય .બે-દાલ-અલે.ફ઼
ઔર માલિકો .મુખ્તાર હય .બે-દાલ-અલે.ફ઼
આયા ન.જર અબ બ.ડે બ.ડે .હ.ફ઼ીમેં
સિજદેકે સ.જાવાર હય .બે-દાલ-અલેફ઼

સુલતાન—ય્હે તોબા ઔર ઇસ્તે.ગ.ફ઼ાર આઇન્દ જીન્દગીકે લીયે હય મગર અબતક જો બે ગુનાહોંકે દિલ ઔર જીગર પર ચરકે દીયે હંય .ઉસકા .ખમીઆ.જા કૌન ઉઠાયગા. ગિરફ઼્તાર કરો ઇન દોનો નેકાકારોંકો ઔર હાથીકે પયરમેં બાંધ કર શહેરમેં તશહીર કરાવ તાકે અહેલે શહેરકો .ઇબરતહો.

અશ.આર.

.જેબા નહીં ય્હે તાજ હય ઇસ બદ ગોહરકો
.જહરી હય ય્હ સાંપ ઇસકે કુઅલદો સરકો
સચ્ચેકો જમાનેમેં નદામત કયું હો,
ઝુઠેકે લિયે .ફ.ખ્રે .ફ.જિલત કયું હો.
કરતે હંય મુસીબતમેં .ખુદાકો સબ યાદ
રા.હતમેં કરે યાદ તો .ફિ.રે મુસીબત કયું હો.

લેજાવ ઇન નેકોકારોંકો. (લેજાના) નાહરસિંગ ય્હે પટનકા સુબા તુમ્હારી મીરાસ હય કલ ય્હે બા.કી માન્દા મિલકીય તુમ્હારે .કબ.જેમેં દીજાએગી ઔર રસ્મે તાજ પોશી અદા કી જાએગી.

નાહર—હુ.જુર મંયને જો હાથ પાઉં મારે હંય વોહ તખ્.તો તાજકે લીયે નહીં બલ્કે એક .જહરી સાંપકા .જહર નિચો દેનેકે વાસ્તે.

શ.એર.

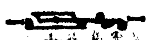
બિસકી સરગરમી સિતમથી સર્દ મહેરી સાંપકી
સર્દ કરનીથી .ફ.કત પુનકાર જહરી સાંપકી.

મેરી .ખુશી ય્હે હય કે ઇસ .ઇ.જ.જતસે મેરે છોટે ભાઇ સલીમકો સરફ્રા.જ કીયા જાય.

સુલતાન—મં.જુર હય શહરમે સલીમકી તાજપોશીકા ડંકા બજવા દીયા જાય. (જાના સબકા)

બાબ તીસરા — પરદા છઠ્ઠા

પરસ્તાન.

(સબકા સામાને તાજ પોશી વ.ગયરા લેકર આના ઔર સલીમકો તાજ પહેનાના)

સુલતાન— શ.એર.

અભી હો ન શરમીન્દા ય્હે ખિ.દમતગારકે સરપર
રહે એક તમકિનતસી જાલ્વેગર .હ.કદારકે સરપર

સબ—મુબારિક મુબારિક આમીન.

નાહર—હુ.જુર મેરી આર.જુ હય કે દો પોશીદા તમન્નાએં ઔર બર આએં.

સુલતાન—કહો શૌ.કસે કહો.

નાહર—ખુજુગ અકબરકે હ.ફતેજીગર .અ.જી.જકા દિલ ચંબેલીસે બે ઇન્તિહા માનુસ હય ઔર મુજકો દોનોંકે વારિસ હોનેકા એ.અજા.જ હાસિલ હય ઇસલીયે મંય ચાહતાંહું કે દોનોં મોતીયોંકો રિસ્તએ નિકા.હમેં પિરો દિયા જાય.

સુલતાન—.ખુશીસે ક્યું અકબર.ખાન કયા તુમ યેહ રિસ્તા પસંદ કરતે હો ?

અકબર—.હુ.જુર સિર્ફ પસંદહી નહીં બલ્કે અપની .ખુશ નસીબી સમઝતાહું

સુલતાન—તો બિસમિલ્લાહ !

શ.એર.

યા ઇલાહિ બા.ગે .આલમમેં યેહ પૌદે .હમ તક ફુલેં ફલે
હો ન કુછ ખટકા .ખિજાંકા બે ધ.ડક ફુલેં ફલેં

નાહ?—.હુ.જુ? અયસી .ખુશીકે મૌ.કેપર નાંચ રંગકે જલસે તો અકસર હુવા કરતે હંય મગર ચંબેલીને દોચાર શો.અબ-દોંકી ?રક કી હય અગર ઇજા.જતહો તો બતૌર ન.જરાના .હુ.જુરમેં પેશ કરે.

સુલતાન—અચ્છા મન્.જુર હય

(ચંબેલીકા આકર ચંદ શો.અબદેં દિખલાના તમાશેકા ઇ.ખ્તેતામપાના.)

ઈંગ્રેજી થોડું ભણેલા માટે નવી સગવડ.

આજ સુધીમાં પ્રગટ થએલાં આવી જાતનાં ગુજરાતી અંગ્રેજી પત્રવ્યવહાર કરવાની સમજણ આપનારાં પુસ્તકોને ટક્કર મારે તેવું આ પુસ્તક છે.

ધી એંગ્લો-ગુજરાતી કોરસ્પોન્ડન્સ.

એ એકજ પુસ્તક છે કે જે હમેશાં પત્રવ્યવહાર કેમ કરવો? તેમજ ગુજરાતી તથા ઇંગ્રેજી ચીઠ્ઠીપત્રીઓ, સ્નેહીઓ, સગાવહાલા વગેરે સાથે પત્રવ્યવહાર, અરજીઓ, ભલામણ પત્રો, વ્યાપારીઓ, ધંધાદારીઓ, વગેરેના લગતા કાગળપત્રો, રેલ્વે કંપની તથા પોસ્ટખાતા સાથે પત્રવ્યવહાર, મંદવાડ, મરણ તથા તે સંબંધે દિલાસોજી પત્રો, માફીપત્રો, પ્રેમપત્રો, સરકારી કામ બાબતના કાગળો, ચાંદ, ખેતાબ, પદવીઓ અને પત્રવ્યવહારમાં વપરાતા ટુંકા અક્ષરોની સમજણ ટુંકામાં ભાવાર્થ આવી જાય છે. સુપરરોયલ ૧૬ પેજી ૩૧૦ પૃષ્ઠનું દળદાર કદ હોવા છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૧-૪-૦, પોસ્ટેજ માફ.

દેશી-વિદેશી ઉભય સાંવસ્તર વર્ણન કરતો વિશાળ વૈદક ગ્રંથ

પ્રેકટીસ ઓફ મેડીસીન

અથવા

ઔષધોનો અનુભવ.

વિદ્વાન્ બાહોશ અનુભવી ડોકટરો ફ્રેડરીક, ડીરોબર્ટ, ટેલર, ચાર્લ્સ, હન્ટર, વિલીયમ, બુચન, જોન હારલે, બીટન્સ અને આપણા પ્રાચીન પ્રાણાચાર્ય, સુશ્રુત. ચરક, હારિત, ભાવમિશ્ર, માધવ અને વાગભટ્ટના પ્રમાણો જુના ગ્રંથના આધારથી આ ગ્રંથ ગુંથવામાં આવ્યો છે. આ ગ્રંથમાં દરેક રોગોની અંગ્રેજી અને દેશી વૈદક પદ્ધતિએ ચિકિત્સા, સારવાર ને ઉપચાર આપવામાં આવ્યા છે; એકવાર વાંચી જોવાથી ખાત્રી થશે. પુસ્તકનું કદ રોયલ ૮ પેજી ઉત્તમ ગ્લેજ કાગળ ૧૧૦૦ પૃષ્ઠ, સુંદર છાપ, સોનેરી પુંઠાનું કિંમત રૂ. ૬-૦-૦, ટપાલ ખર્ચ ૦-૯-૦. રફ કાગળ, કિંમત રૂ. ૪-૮-૦, ખર્ચ ૦-૮-૦.

પ્રથમ આવૃત્તિની કિંમત રૂ૦ ૬) હતી તે ઘટાડી માત્ર કીંમત ૨—૮—૦, પો. ૦—૬—૦

પ્રવીણસાગર.

ગુજરાતી ટીકા સહિત.

આ ગ્રંથ એટલી બધી ચતુરાઇથી ભરપુર છે કે તેણે ભાષાના નામાંકિત અને ચતુર કવીશ્વરોનાં મન હરિ લીધાં છે. આખો ગ્રંથ આશુક માશુકની ખરેખરી પ્રેમ મહીમાથીજ વર્ણવેલો છે; તેમજ અશ્વપરીક્ષા, શુકનાવળી, રણસંગ્રામની પંડિતાઇ, રાજનીતિ અને વિદ્યા, રાગ, તેની ઉત્પત્તિ, વિરહવિલાપ, ઇશ્વરભક્તિ, અષ્ટાંગયોગનું નાનાવિધ અલંકારથી રસમય વાણીવડે સવૈયા, કવિત, છપ્પા, આદિ અનેક છંદથી વર્ણવેલું છે. પ્રવિણ તે રાજકુંવરી રજાબાઇ અને સાગર તે રાજકોટના ઠાકોર મહેરામણજી છે, સંપુર્ણ ૮૪ લહેરો, ૧૦૪ ચિત્રકાવ્ય સહિત, પુષ્ટ ૮૭૬, સોનેરી ગીલ્ટના પુંઠા સહિત.

પંદરલાખપર પાણી.

મુંબાઇના એક શ્રીમંત ગૃહસ્થે પોતાના દીકરાને આપેલો પંદર લાખ રૂપીઆનો વારસો બે વરસના અરસામાં કેવી રીતે ઉડાવી નાંખે છે તેનો અસરકારક અને આબેહુબ ચિતાર આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યો છે. સિવાય પૈસાદારના પૈસાનું પાણી કરવા સ્વાર્થી, લુચ્ચા, ઠગારા, વ્યસની, બદફેલી કરનારા દોસ્તો આ જીવના જાદુખોરીઆ જમાનામાં કેવી રચના રચે છે તથા પૈસાદારો પણ કેવા ખરાબ છંદમાં મશગુલ બની કોઇની શીખામણ કાને ન ધરતાં દુષ્ટ દોસ્તોના હાથમાં રમકડા થઇ પૈસાનું પાણી કરી મ્હોતને માગી લીધું તે વાતનો આબેહુબ ચિતાર, સોનેરી ગીલ્ટીંગનું બાઇન્ડીંગ છતાં કીં. ૧-૦-૦, પોસ્ટેજ ૦-૨-૦

સતિ ચરિત્ર સંગ્રહ.

ભારતવાસી બાલા અને ભગિનિયો ? જો આપને બુદ્ધિ ચાતુર્યતામાં એક્કા બનવું હોય, જો આ આપને સતી સુંદરીઓના સતીત્વ ગૌરવની મહીમા તથા આર્ય-રમણિઓનાં સત્ ચરિત્ર, ધીર વીરતાદિની અંતઃકરણમાં ઉંડી છાપ છપાવવી હોય. જો આપને આર્ય ધર્મ નીતિ, રાજ્યલક્ષણ, રજપૂત વીરોનું વીરત્વ, સાહસ ધર્મચુસ્તપણાદિનો ખ્યાલ ખડો કરવા હોય, જો આપને આર્યવર્તની ઉન્નતિ રૂપ કેવી માતાઓ, સંતાનો અને કેવાં સાધનોની જરૂર છે તેની તાલીમ લેવી હોય. તો તો એકવાર એકાગ્રહ ચિતથી આ પુસ્તકમાં આવેલાં એકંદર ૮૩ અભિનય સતીનાં અસરકારક વૃત્તાન્તો છે. પુસ્તકનું કદ રોયલ ૧૨ પેજી પૃષ્ઠ ૪૮૦, ઉત્તમ ગ્લેજ કાગળ સોનેરી પુઠું કિંમત રૂ. ૨-૦-૦ રફ કાગળ કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ ૦-૫-૦

લોકપ્રયોગી વૈદક ગ્રંથો ગુજરાતી.

મેટીરીયા મેડીકા—(ગુજરાતી ભાષાન્તર આવૃત્તિ બીજી પૃષ્ઠ) ૮૦૨ કીંમત રૂ. ૬—૦—૦

ગર્ભાધાન વિધિ—કીંમત રૂ. ૦—૮—૦.

પશુ વૈદક શાસ્ત્ર—કીંમત રૂ. ૨—૮—૦.

અમૃતસાગર અથવા પ્રતાપસાગર (સુધારા વધારા સાથે આવૃત્તિ બીજી.) આ આવૃત્તિમાં ઔષધિકોષ તથા શરીરનાં ચિત્રો વધારેલાં છે. ખરેજ આ અમૃતસાગર અમૃતના સાગર સમાન છે, જેમ સાગરમાં અનેક તરંગો હોય છે તેમ આ અમરૂતસાગર પણ ૨૫ તરંગો સહિત છે. સાગરમાં અનેક રત્નરૂપ વિવિધ ઓસડો છે. સાગરમાં સ્વચ્છતા, જગત્ જીવનપણું અને પાપ પખાળવાદિ ગુણો છે, તેમ અમૃત સાગરમાં સ્વચ્છ ગ્રન્થોનાં પ્રમાણસહ નિદાન તથા ચિકિત્સાઓ છે. જગત્ જનોના રોગો મટાડી જીવન આપનાર છે. અને જેમાં શરીર મળને પખાળવાદિ ઉત્તમ ગુણો વિદ્યમાન છે–વિશેષ શું કહીએ, પણ આ ગ્રન્થ ખાસ ખરીદવા યોગ્ય છે. ગીલ્ટનું સોનેરી સોનેરી બાઇન્ડીંગવાળું મોટા કદના પાના ૪૪૦ છતાં કીં. ૨–૦–૦

ઔષધિકોષ—વૈદક ઔષધિઓનાં ગુજરાતી, મરાઠી, હીંદી, સંસ્કૃત, ઇંગ્રેજી, લેટીન વગેરે જુદી જુદી બાર ભાષાઓનાં નામ, તથા તેમનો ઉપયોગ, ઉત્પત્તિ વગેરે ઉપયોગ હકીકત હકીકત આ ગ્રંથમાં આપવામાં આવી છે. કીંમત ૧–૮–૦

આર્ય ઔષધ—ડાકટર વીરજી ઝીણા એલ. એમ. એન્ડ એ૫. નું બનાવેલું આ પુસ્તક વૈદકમાં બહુજ સારૂ છે. કીંમત ૩–૦–૦

ઘરવૈદુ—(ફેમિલી મેડિસિન) આવૃત્તિ બીજી (વૈદ. જ. લી.) કીંમત ૩–૦–૦.

જંગલની જડીબુટ્ટી—એ વાત તો સૌ કોઇ જાણે છે કે મોટા મોટા વૈદ્યોની નાંમાંકિત માત્રાઓ અગર તો સર્જનોનાં અમોઘ અસ્ત્રો પણ જેના ઉપર નિષ્ફળ જાય છે તેવાં જટીલ ખાલી ભેંકવાં અસાધ્ય દરદો પણ માત્ર જંગલની જડીબુટ્ટીથી એવી ચમત્કારીક રીતે સારાં થાય છે, કે જે જોઇ આશ્ચર્યમાં ગરક થઇએ છીએ, પરંતુ એવી જડીબુટ્ટી જાણનારા માત્ર કોઇ વિરલા હોય છે એમ ધારી તેની શોધખોળ દ્વારા અને સંતસાધુ મહાત્માઓની સેવા કરતાં તે સંબંધી જે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તેનો અનેક વખત અનુભવ લેતાં જે જે બુટ્ટીઓ અતિ ચમત્કારી હોઇ, દરેક સ્થળે મળી શકે એવી જણાઇ તેજ માત્ર જંગલની જડીબુટ્ટીઓનો સંગ્રહનું આ પુસ્તક કીંમત ૮–૦–૦.

હુન્નરો સંબંધી પુરતી માહીતિ આપનારો તદ્દન નવીજ ઢબમાં લખાએલો ગ્રંથ.

નૂતન હુન્નર સાગર.

ગુજરાતી ભાષામાં હુન્નરકળા સંબંધી માહીતિ આપનારાં અનેક પુસ્તકો છપાયાં છે અને છપાયાં જાય છે. પરંતુ તેઓના આધારે કોઇ શીખાઉ મનુષ્ય જો કંઇ ચીજ કરવા જાય છે તો તે બરોબર ન બનતાં વખત અને વિત્ત ફોગટ જાય છે. કારણ અમુક ચીજ બનાવવામાં અમુક અમુક ચીજો મેળવવી એટલુંજ માત્ર લખી બતાવવાથી તે ચીજ બની જતી નથી. પરંતુ તેને બનાવવાને બીજી અનેક પ્રકારની માહીતિ કે જે ગુરૂગમના નામે ઓળખાય છે તે બતાવેલી હોવી જોઇએ. એ અડચણ દુર કરવાને માટે અમારા તરફથી આ પુસ્તક તદ્દન નવીજ ઢબમાં પ્રગટ કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં અનેક પ્રકારના રંગો, તેલો, અર્કો, અત્તરો, સીમેન્ટો, વાર્નિશો, સાબુઓ, મીણબત્તીઓ, કાચો, કાગળો, બટનો, મુરબ્બા, શરબતો, દારૂખાનું, સાહીઓ, પેટન્ટ ઔષધો, વ્યવહારપયોગી વસ્તુ વિગેરે પુરતા ખુલાસાથી આપવામાં આવી છે કે હુન્નર કળાઓથી બીલકુલ અણમાહીતગાર મનુષ્ય પણ એની સહાયતાથી મન ફાવતો ઉદ્યોગ કરી સારી રીતે પૈસા પેદા કરી શકે છે. કિંમત રૂ. ૨-૦-૦ પોસ્ટેજ ૦-૪-૦.

ફોટોગ્રાફિક ચિત્રો સાથેની નવીન વાર્તા.

લતા અને લલિતા.

ભાગ ૧-૨ જો.

દરેક ભાગની કિંમત ૧૨ આના.

બસ, આ વાર્તા જો તમે હજી વાંચી ન હોય તો તમારોજ જન્મારો અફળ ગયો જાણજો! જરા જુઓ તો, તેમાં શી શી બાબતો છે. લતા, લલિતા, સૂર્યસિંહ, શોભાના રૂમા, મોહનદેવી, જોગીરાજ અને બાળકુમારની ગુંથેલી મનોહર વાર્તા અને નન્હિદીનીનાં સ્વર્ગમાંથી પત્રો, ઇત્યાદિ ઇત્યાદિ!! જો તમે પુસ્તક જોશો તો તેના ૧૨ આના તો તેના ફોટોગ્રાફિક ચિત્રોમાંજ વસુલ થયા માનશો! દરેક ભાગનાં ૨૦૦ પૃષ્ટ, ઉંચી છપાઇ, સોનેરી પાકું પુંઠું.

ખાસ ઇસલામી બીરાદરોંકી ખીદમતમેં સેહરનુમા તો.હફા.

અલફ લયેલા.

યા અની

એક હ.જાર ઓર એક રાતકા બેબહા. ખ.જાના શાયકીન! મશહુર અલફ લયેલાકે નામસે શાયદહી કોઇ બે .ખબર હોગા વ્હે વોહ કિતાબ હય જીસકી સાની આજ .જમાને ભરમે મીલના મુશ્કીલ હય, રંજીદા દિલકો આરામ દેનેવાલા યહી એક :નુસ.ખા હય, દિલકો ખીંચને વાલા સહરનુમા કિ.સ્સોંકા મોજેં મારતા સમંદર જીસકેલીયે મશહુર ઇંગ્રેજ ગ્લેડસ્ટન કહેતા હય કે :" જો કોઇ બહોતહી ઉમદા કિતાબોંકા અ.ખ્જ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહે તો કભીભી મેં અલફ લયેલાહે રખે બગયર ન રહું " જીસને ન દેખી ઉસકેસા કમનશીબ કોઇ ન હોગાકી અહજદ ઉમ્દા હોનેકે સાથ કીમત બહોત કમ રખનેમેં આઇ હય. કિંમત સીર્ફ ૨-૮-૦, તસવીર વાલી ૩-૦-૦, ટપાલ ખર્ચ ૦-૬-૦.

કીસ્સા ઉર્દુ જબાન ઓર ગુજરાતી હરફોમાં.

નસીરૂદ્દીન—એક રસીલી ઇસ્લામી નોવેલ ઘણો દિલ ચસ્પ ઉઠાવ! રમુજી પ્લોટ! વાંચવા લીધા પછી પૂરી કર્યા વિના હાથમાંથી છોડવી ગમે તેમ નથી. કિંમત ૦-૮-૦.

નામ.	કિંમત રૂ. આ. પૈ.
દાસ્તાને અમીર હમઝા—સોનેરી પુઠું... ...	૧ ૦-૦.
હાતમતાઇનો કીસ્સો—ચિત્રો સહિત... ...	૦-૪-૦.
ચહાર દુરવેશ કીસ્સો	૦-૪-૦.
ફસાને અજાયબ કીસ્સો	૦-૪-૦.
મલેક મોહમદગેતી અફરોજ કીસ્સો	૦-૩-૦.
શાહજાદાં શાહપરી વ રોશન ઝોહલ કીસ્સો. ...	૦-૨-૦.
ઝેતુન ઓર મોહમ્મદ હનીફ કીસ્સો	૦-૨-૦.
તમીમ અનસારી કીસ્સો	૦-૨-૦.
શાહેરૂમકા કીસ્સા	૦-૧-૬.
શાહે યમનકા કીસ્સા	૦-૧-૦.
નાજની પઠાનનો કીસ્સો	૦-૦-૬

લેલી મજનુનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
બીબી મરીયમકા કીસ્સા	...	...	...	૦—૨—૦
સીકંદર ઝુલકરન	...	...	...	૦—૧—૦
દાસ્તાન રોશનશાએ સીપાઇ ઝાદા		...	...	૦—૪—૦
યુસુફઝુ લેખા	...	...	...	૦—૮—૦
તંબોલન જવાનકા કીસ્સા...		...	...	૦—૧—૦
તોતા કહાની કીસ્સા	...	...	...	૦—૮—૦
કીસ્સે દાઇહિલીમાં	...	...	...	૦—૧—૦
ગુલે બકાવલીકા કીસ્સા	...	...	...	૦—૮—૦
હાજી મંગરોલી શાહનો કીસ્સો		...	...	૦—૨—૦
ઔરત દહા કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૬
ગુલજારે અલહાર ઉર્ફે કીસ્સે મીરાદાતાર			...	૦—૨—૦
છબીલી ભઠીયારીનો કીસ્સો		...	...	૦—૧—૬
સીપાઇ ઝાદાનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
બીરૂલ આલમનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
લાલ વ ગૌહરનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૨—૦
યુસફ ફુસાની કીસ્સો	...	...	...	૦—૪—૦
જમજમકી કોપરી કીસ્સા	...	...	...	૦—૧—૦
શાહે ઝકુમનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૨—૦
મીરા સૈયદઅલીનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
સુહાબીલીનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
સોદાગર બચ્ચાનો કીસ્સો	...	...	...	૦—૧—૦
ટાકી વ ગૈરી ઔર ચારબાગ રંગીનકા કીસ્સા			...	૦—૧—૦

નિમાજી ઉપયોગી ઉર્દુ જબાન ગુજરાતી હરફોમાં.

		રૂ. આ. પા.
કોરઆને મજીદ—ગુજરાતી તરજુમા તફસીર સાથે કોરઆન મજીદનો તરજુમો બે વોલ્યુમમાં કરવામાં આવ્યો છે. અસલ કીંમત રૂ. ૮) હતી તે ઘટાડી થોડા વખત માટે	... ...	૫—૮—૦
કુરાને શરીફ માંહેલા જવાહિરો	... ...	૦—૮—૦
ફુતુહુશશામ—ઇસ્લામી તવારીખની ઉમદા બીના...		

આ પુસ્તક દરેક ઇસ્લામી ભાઇના ઘરમાં હોવુંજ જોઇએ. એમાં ઇસ્લામી મઝહબની અનેક ખુબી-ઓ સમાયેલી છે... ... ... ૧—૦—૦

હઝરત મોહમ્મદ સાહેબનું ટુંક જીવન વૃત્તાંત... ૦—૮—૦

હદીયતુલ મુસ્સલમીન,—પંજ બીનાયે ઇસલામ તથા પાસીપારા વાળી... ... ... ૦—૫—૦

જીકરૂશ શહાદતેન ઇમામોની તવારીખ નોહા વીગેરેની. ૦—૪—૦

મીલાદે રસુલ, હઝરત સલનું બયાનમાં રીવાયતો કાસીદાવાળી. ... ... ૦—૪—

તજકેરતુલ અંબીયા પયગંબરો મશહુર અસહાબોની તવારીખ. ... ... ૦—૬—૦

મનબેઉલ અહજાન—વફાતનામું હઝરત સલનું સહી રીવાયતોનું ... ... ૦—૨—૦

મસાયેલે મુદત હૈયેરાહ—હયરત મસલાઓનો ખજાનો ૦—૪—૦

તોફતુલ બરકાત—હજનાં અરકાન અને મક્કા, મદીનાનું બયાન. ... ... ૦—૪—૦

જંગનામાં હજરત અલી કીસ્સાખકાતિલ કન્દુરી. ૦—૪—૦

તારીખુલ ખુલફા—હઝરત સલ, નાં ચારે ખલીફ સાહેબની તવારીખ. ... ... ૦—૬—૦

મજમુઆ હજાર મસાયેલ—ઇસ્લામી બાબતોના ઉમદા મસાલાઓ... ... ... ૦—૪—૦

ગુલઝારે પંજતન યાને ઝહુકએ પંજતન. ... ૦—૩—૦

સખાવત નામુ—હજરત અલીનું... ... ... ૦—૧—૦

શાદીનામાએ ફાતુમતુજહરો. ... ... ૦—૧—૦

હુજજતુલ ઇસલામ. ... ... ૦—૧—૦

મજમુએ મરશીયા. ... ... ૦—૧—૦

મદેનબી યાને બાગે રસુલ કામીલ ... ... ૦—૨—૦

સબીલ ઇમામ હુસનકી... ... ... ૦—૦—૬

ઝવાજીર હિંદી યાને ઇબલીશનામાં ... ... ૦—૬—૦

કશફુને ખુલાસા ... ... ૦—૬—૦

મળવાનું ઠેકાણું,

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

ઉર્દુ નાટકો જબાની સાથે (ગુજરાતી હરફોમાં.)

અમૃત	૦—૬	ગુલશને અફસ્રુત	૦—૬
અલ્લાઉદ્દીન	૦—૬	ચતરે બકાવલી	૦—૬
ઇંદ્રસભા	૦—૨	ધુપ—છાંવ	૦—૬
ઇન્તેકામ	૦—૬	ભુલભુલામાં	૦—૬
કતલે નઝીર	૦—૬	શહીદેનાઝ	૦—૬
સુનેરી ખંજર	૦—૬	સુનેરી ફરેબ	૦—૬
મીઠા ઝહર	૦—૬	દુશમને ઇમાન	૦—૬

અલીબાબા ઔર ચાલીસ ચોર	૦—૬
અસીરેહીર્સ—શેરીડનકે મશહુર પ્લે પીજારો પરસે.	૦—૬
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત	૦—૪
કસોટી ઉર્ફે દોરંગી દુન્યા	૦—૬
કાલીનાગન ઉર્ફે જમઅસેદ	૦—૬
ખ્વાબેહસ્તી ફ્રેઝેસોહમન	૦—૬
ખુબસુરતબલા—સાદી	૦—૫
ખુબસુરતબલા—તસબીરવાલી	૦—૬
ખુશરૂહહસાનાં	૦—૬
ખુનેનાહક—શેકસપીયરકે મશહુર હેમલેટ પરસે	૦—૬
ગુલરૂ ઝરીના ઉર્ફે ઉલફતકા નગીનાં	૦—૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦—૬
જહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાભર ખુન	૦—૬
દાગેહશરત—જાનીસાર ઉર્ફે શરીફરહાદ	૦—૬
દીલફરોશ—મરચન્ટ ઑફ વેનીસ પરસે	૦—૬
નેક નીયત યાને ચંદ્રાવલી	૦—૬
સયદે હવસ—શેકસપીયરકે ધી કીંગરીચર્ડકા ડ્રામા	૦—૬
સિલ્વર—કીંગ—ઉર્ફે સુબહે ઉમ્મીદ	૦—૬
સુફએદ ખુન—શેકસપીયરકે કીંગલીયર પરસે	૦—૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ